

4/2014

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
APRIL – MALI TRAVEN

VUTE PUŠKARSTVO

LOVSKA OPREMA PUŠKARSTVO

GSM: 041 824 969
TEL: 05 910 84 95

OROŽJE OPTIKA

KREMPLOVA UL.2
2000 MARIBOR

DARILNI PROGRAM STRELIVO

WWW.PUSKARSTVO-VUTE.COM
PUSKARSTVO.VUTE@GMAIL.COM

Koptex d.o.o. - Trgovine Lovec

Več kot 20 let izkušenj...

AKCIJA

Zimske konfekcije

- 30 % Univer
- 20 % Swedteam
- 20 % Baleno

Na zalogi velika izbira dolgocevnega in kratkocevnega orožja!

MONARCH E 1.5-6x42 Matte IL #4

~~Redna cena: 849,00 €~~

Akcijska cena: 594,30 €

Ugodno !

Norinco M4 kal.223 polavtomatska

~~Redna cena: 963,90 €~~

Akcijska cena: 771,12 €

Trgovina Lovec
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

Trgovina Lovec
Suceva 23
4000 Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

Trgovina Lovec
Bazoviška c.25
6250 Iliraka Bistrica
Tel.: (05) 714 17 06

Trgovina Lovec
Ferrarska 10
6000 Koper
Tel.: (05) 639 10 28

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

Trgovina Koptex
Partizanaka c.12
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Nemčevci 1d
9000 Muraka Sobota
Tel.: (05) 714 17 06

Trgovina Lovec
Ul.11 novembra 41
8273 Leskovec pri Krškem
Tel.: (07) 308 15 84

info@koptex.com
www.koptex.com
www.koptex-caravan.com

Popusti na določene izdelke, veljajo za gotovinski nakup v mesecu aprilu oz. do razprodaje zalog.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCVII., št. 4
april – mali traven

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Premiere, d. o. o.,
Medvode
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Arpad Köves

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: T. Velikonja

IZ VSEBINE:

I. Kos:	Kam naj plove naša barka?	184
IZ DNEVNEGA TISKA		186
M. Hafner:	Spomladanska opravila v lovišču	189
B. Avbar:	22. april, dan Zemlje – Zemlja je naša mati	194
L. Černe:	Le z delom in strokovnim znanjem do izboljšanja stanja male divjadi	197
T. Štimatec:	Laserski daljinomeri – da razdalj ne ugibamo, ampak izmerimo	200
B. Avbar:	Pozor: videonadzor v lovišču!	203
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	205
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		206
Š. Kutoš:	Poslednja kita jerebic	206
LOVSKA ORGANIZACIJA		209
S. F. Kroke:	Aktivnosti Nevladne skupine za okoljsko in društveno zakonodajo se nadaljujejo	209
T. Drolc:	Konflikti v komuniciranju, med zanikanjem in sprejemanjem izzivov	209
S. Mrlak:	Lovci, ribiči, taborniki in planinci so si po letih prizadevanj enotni za ureditev omejevanja voženj v naravnem okolju	210
T. Vrščaj:	Pregled odstrela in kategorizacije trofejev v ZLD Bele krajine	212
T. Vrščaj:	Streliška tekma med LZS in HLS ter med ZLD Bele krajine in LS Karlovačke županije	213
L. Steinbacher:	Prestopili meje zakonitega	214
V. Rutar:	O praznovanju obletnic lovskih družin	214
V. Prodan:	Lovske aktivnosti Lovske zveze Koper	217
T. Kovačič:	»Mikotov lov« v mirnem območju Velikega Boča	217
B. Žerdin:	Lovstvo v Križevcih pri Ljutomeru aktivno že dolgih 116 let	218
M. Toš:	60. Občni zbor LD Dobrava	219
F. Rotar:	Upravljanje z divjadjo v starjerskih in koroških loviščih	220
J. Marhl:	Bazenska lovska razstava na Kapli	221
B. Žerdin:	Prleški rogisti žanjejo nove uspehe	222
F. Ekar:	Sejem lovstva in ribištva v Salzburgu	222
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico	224
B. Žerdin:	Po štirih letih Križevski rogisti spet nastopili v Veržeju	225
JUBILANTI		225
MLADI IN LOVSTVO		226
K. Klajne, S. Cvetko:	Učna ura z lovcom v Vrtcu Zreče	226
O. Bakal:	Spoznali so delo lovcev	226
LOVSKI OPRTNIK		227
S. Sušnik:	Črni vitez na Črni prsti	227
B. Kryštufek:	Divje živali v Pragi	228
J. Tarfila:	Najdba jelenovega okostja v breznu na Klomu izpred 1500 let p. n. š.	228
B. Avbar:	Žled je prizadel lastnike gozdov, skoraj nič pa divjadi ...	229
L. Steinbacher:	Pokal Zlatega pohorskega jelena Gorenjcem	230
B. Žerdin:	Ponosni na leseno lovsko skulpturo Diane	231
F. Klajne:	Tekmovanje v »šnopsu« LZ Maribor ali »kvartopirjada«	231
M. Gselman:	Golažijada LD Pušcava ob Jezernikovih dnevih	231
T. Vrščaj:	Lov za generale v LD Generalski stol	232
V SPOMIN		234
LOVSKA KINOLOGIJA		234
I. Trček:	Spet srečanje lovskih kinologov Pomurja	234
J. Šumak:	Drugo šolanje vodnikov lovskih psov v LKD Celje	235
J. Šumak:	Vzrejni pregled za alpske brak-jazbečarje	236
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	236

SLIKA NA NASLOVNICI:
Ruševca – *Lyrurus tetrix* L.
Foto: M. Pogačnik – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku o odvzemu osebo-
kov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in
volka (*Canis lupus*) iz narave

Kam naj plove naša barka?

Naslov, ki sem ga izbral, se bo mogoče komu zdel provokativen ali pa napoveduje nekaj, česar lovci niti ne potrebujemo. Precej splošen stavek, se strinjam. Zato bi v nadaljevanju želel osvetliti nekaj svojih misli, ki se mi skrivajo v ozadju tega vprašanja.

Ena izmed temeljnih zakonitosti zapletenih sistemov je njihovo nenehno spreminjanje in temu posledično lahko tudi rečemo razvoj. Lovci se srečujemo z dvema takšnima sistemoma: naravo in družbo. Prav prepletenost njunih odnosov je po mojem mnenju ena izmed ključnih izhodišč našega delovanja. Zavedanje o naši vpetosti v ta preplet nas lahko razbremeni pritiska odločanja, kaj nam je pomembnejše: narava ali družba. Ljudje smo dvojna bitja, biološka in tudi družbena, in prav naša dvojnost je nekaj, kar težko razlikujemo, vsekakor pa v svoji biti ne moremo živeti ločeno. Osebno menim, da je to eno izmed glavnih spoznanj v življenju! Sam sem namreč imel priložnost, da sem se seznanil z obema deloma ločeno, zato se še bolj zavedam, da ločevanja dandanes pravzaprav ne more biti. Menim, da je na lovu, predvsem ob čakanju na divjad, že vsakdo prišel do nekaterih podobnih razmišljanj o vprašanjih, povezanih z naravo, družbo, lovstvom ...

Narava je sistem, ki je nepredstavljivo zapleten in sestavljen (kompleksen). Je naš dom, ki pa ga ne poznamo. Čeprav ga proučujemo že več sto tisoč let in smo mnogokrat v neznanju prepričani, da ga poznamo, lahko povsem znanstveno utemeljeno trdim, da ga ne poznamo. To dokazujejo vsakodnevna odkritja deset tisoč naravoslovnih znanstvenikov. Niti ni treba, da iz možganov potegnemo na površino še stavek, ki se nam porodi ob vsakem odkritju: »Vem, da nič ne vem.« Kaj družba? Tu je šele dinamično! Vsak dan se zgodi kaj novega, kar jo spreminja, pa naj imamo pred očmi razvoj tehnike ali spreminjanje zakonodaje in ne nazadnje tudi spreminjanje etike. Kako potem rešiti vsakdanje pomisleke, povezane s svojim ravnanjem? Kako naj živim? Kako naj ravnam? Kako naj skrbim za naravo, človeka? Kako naj držimo lovsko skupnost povezano in enotno? Kam naj obračamo jadro? Kam pluti?

Prepričan sem, da se v vsakem posamezniku pojavljajo podobni pomisleki. In vsak si išče uporabne odgovore ali pa se prepušča toku večine. V neki organizirani skupini bi bilo koristno izoblikovati skupni cilj oziroma vsaj skupno smer iskanja take poti. Kajti le tako bo naša barka aktivno plula in je ne bo družba kar nekam naplavila ...

Zato naj osvetlim nekaj ključnih lovskih izhodišč – paradig, ki naj bi bile glavne teme naših razmišljanj, pogovorov in delovanja. Izpostavil bi naslednje teme: (1) Vpetost v varstvo narave/živalskih vrst; (2) Upravljanje z divjadjo; (3) Skrb za okolje – človeka ali divjadi/živalstva; (4) Naša socialna skupnost; (5) Položaj v družbi.

V različnih pogovorih, anketah in tudi pravih lovskih družin je na prvem mestu izpostavljeno delovanje na področju varstva narave in varovanja živalskih (pa tudi rastlinskih) vrst. Res pomembno izhodišče našega delovanja, saj je bilo to tudi izhodišče začetka organiziranega slovenskega lovstva. Ob ločevanju živali na koristne in škodljive je bilo to res pomembno izhodišče, saj se je v evropskem prostoru, v obdobju renesanse, pozabilo na pogosto opozarjanje starogrških mislecev, da ima vsaka vrsta svoje mesto v naravi. Pa je prišlo enaindvajseto stoletje in je postala skrb za vrstno raznolikost svetovni projekt! A kje smo dandanes mi, lovci? Skoraj bogokletno je v marsikaterem družbenem okolju že pomisliti, da bi lovci varovali ogrožene

živalske vrste! Nekako nas odrivajo od tega, kajne? A vprašajmo se, ali tudi sami ne dodajamo nekaj goriva na ta ogenj? Tu naj dodam le eno misel glede grožnje obstoju posamezne vrste na določenem območju. Najprej lahko izpostavimo kot ključno grožnjo: nepoznavanje stanja populacije, saj je šele nato mogoče ukrepanje. Ali ni nezanimanje lahko ključna grožnja?

V Sloveniji pa tudi drugod po svetu dandanes družba izpostavlja kot ključno temo lovstvo, povezano z upravljanjem s populacijami nekaterih živalskih vrst – tako imenovane divjadi. To je v Sloveniji po mojem mnenju le majhen del naših prostoživečih živalskih vrst sesalcev oziroma ptičev. Kaj pravzaprav pomeni upravljanje s populacijo? Predvsem poseganje v njeno številčnost, naše vplivanje na starostno in spolno sestavo, nekaj malega tudi na njene genetske lastnosti. Zakaj bi sploh upravljali? Splošno prepričanje je, da je treba upravljati, sicer populacija (pač v našem spremenjenem okolju) ne bi delovala ali pa bi bil njen vpliv na populacije drugih vrst škodljiv. Mnogo, predvsem nelovcev pa je prepričanih, da je treba posegati v populacijo, saj bo sicer škoda na človekovem premoženju prevelika. Da bi ljudje osebke nekaterih vrst potem še koristno uporabljali, pa postaja v delu družbe že povsem nesprejemljivo. Lahko bi iskali razloge za takšna stališča, a menim, da še zdaleč ni prišlo vse do izraza. Z biotehnološkim

Foto: M. Migas

razvojem se vsekakor še bolj odpira vprašanje potreb oziroma upravičenosti odvzemanja osebkov iz narave zaradi koristne uporabe, bodisi za prehrano ali druge namene. Mnogi lovci bi pod temo »upravljanje z divjadjo« izpostavili pomen krmljenja in izboljševanja prehrabnih in bivalnih razmer.

Naslednje ključno delovanje lovskih organizacij in aktivnosti posameznikov je povezano s skrbjo za naše okolje oziroma tudi za okolje divjadi/živali. Z intenzivnim spreminjanjem okolja (včasih tudi uničevanjem) se je pojavilo pomembno delovanje na področju varovanja okolja. Prav lovci so s svojim interesom ali pa tudi zaradi osebne navezanosti na določeno okolje pomembno vplivali posredno pa tudi neposredno na kakovost okolja; in sicer bivalnega okolja človeka pa tudi življenjskega okolja živali. Posamezni biotehnični ukrepi so nujni za zagotavljanje ustreznih bivalnih razmer za posamezne populacije. Seveda je ob poznavanju vplivov ostalo še mnogo odprtega; npr. kako nadgraditi ta sklop aktivnosti, da bi bil učinek boljši oziroma, da bi zagotavljal tudi uspešno aktivnost na področju varovanja biotske pestrosti (biodiverzitete).

In potem pridemo že do sebe: do lovcev posameznikov in lovcev v lovskih organizacijah. Ali znamo tu ločiti našo naravno bit od družbene? Ja, ljudje smo socialna bitja. Ni še povsem dorečeno, kakšna je bila vloga lova v razvoju naše vrste. A številne znanstvene razprave utemeljujejo ključni korak pri razvoju naše vrste prav v povezavi z lovom na večje živali. Vemo, da sta za uspešen lov potrebna ustrezno orožje in ustrezna lovska organiziranost. Oboje naj bi bilo pomembno gibalno skupinske selekcije človeka v organizirano skupnost. Pomemben socialni vidik človeka, to je komunikacija, je lovcem dobro znan, čeprav se ga po mojem mnenju ne zavedamo dovolj. Dogodki z lova so predvsem zanimivi za

druge lovce. Prav »obujanje spominov« z lova je pomemben del združevanja v skupine, kar je nedvomno naša biološka osnova. Pa vendarle je delovanje lovskih organizacij precej povezano z družbenim vidikom, kar zadeva kulturo, etiko in tudi zakonodajo. Sam pogosto izpostavljam pomen našega organiziranega lovstva tudi v izobraženosti članov in prenosa znanja v širšo družbeno okolico.

Seveda pa je delovanje interesne skupine ključno povezano z refleksijo preostale družbe. Pri tem se moramo zavedati, da nismo sami. Žal sam ne poznam dobrih empiričnih informacij o refleksiji družbe na lovstvo. Seveda so zelo izpostavljeni posamezni, predvsem negativni prispevki v dnevnih medijih, a to vsekakor ni razmišljanje celotne družbe. Intuitivna prepričanja o družbenem odrazu do lovstva in lovcev pa se precej razlikujejo med seboj. Nekateri menijo, da je odnos preostale javnosti do lovcev in lovstva izredno negativen/slab, nekateri boljše poučeni pa imajo popolnoma nasprotno mnenje. Predvidevam, da je resnica nekje vmes oziroma, da je odnos preostale družbe do lovcev zelo deljen. Menim, da je prav na tem področju še toliko pomembneje, da vemo, kam naj bi plula naša barka. Menim, da se precej slovenskih lovcev ne zaveda, da je odraz lovstva v družbi odvisen prav od enotnosti članstva. Le-to bi moralo biti enotno, še posebno glede smeri, kam naj pluje naša barka. Pričakujem, da bodo tudi različne prireditve pripomogle k oblikovanju takšne skupne poti – vizije slovenskega lovstva. Tudi slovenski Lovski dnevi so namenjeni prav temu. V strokovnoznanstvenem svetu bomo zato še naprej odpirali pretok informacij in razprav na omenjene ključne teme našega lovstva.

Zato vsem želim skupno zanimivo in uspešno plovbo!

Prof. dr. Ivan Kos

NOTRANJSKA V TEMI IN GROZLJIVEM ŽLEDU

Dnevnik, 1. in 2. 2. (Veronika Rupnik, B. R., STA, dopisniki Dela) – Na Postojnskem in Pivškem je po izrednih razmerah zaradi žledenja zvečer ostalo v temi več kot 9.000 odjemalcev, saj ekipe Elektra še niso bile kos okvaram na daljnovodih. Na ilirskobistriškem območju se je bila medtem ponovno huda ura zaradi poplavljanja reke Reke. Na tamkajšnjem območju grozi tudi pomanjkanje vode. Vseposvoda je videti tudi podrti drevesa.

»Ne pritožujem se. Bomo pač za spremembo preživeli miren in romantičen večer ob svečah in brez televizije. Le na mrzlem bomo, ker na žalost nimamo kamina,« nam je popoldne odvrnil domačin, ki je v bližnji trgovini (kjer so pogladi agregate) poleg hrane kupil tudi nekaj sveč in več platenk vode.

Brez elektrike je še vedno več kot 10.000 gospodinjstev. Zaradi žleda in podrtih nosilnih električnih stebrov so se motnje pri preskrbi z električno energijo še povečale. Kolikšna bo škoda na električnem omrežju, še ni bilo znano. Na Zavodu za gozdove so ocenili, da je poškodovanih okoli 15.000 hektarjev gozdnih površin. Damjan Oražem z Zavoda za gozdove je občane posvaril, naj se izogibajo lomečim se drevesom. Večje drevo je namreč lahko težko tri, štiri ali pet ton, tolikšno težo pa lahko doseže tudi žled na njem.

Prizadete kraje je obiskal tudi predsednik države Borut Pahor. Ministrstvo za obrambo bo v Postojno poslalo trideset agregatov za proizvodnjo elektrike za stanovanjske hiše in pet večjih agregatov, ki so primerni za preskrbo večjih objektov. V Slovenski vojski preverjajo tudi možnost dostave velikih agregatov, ki bi jih lahko Elektro Primorska uporabila za napajanje transformatorskih postaj, ki bodo prebivalcem severne Primorske zagotavljale električno energijo, so sporočili iz omenjenega ministrstva.

ZARADI ŽLEDA BREŽ ELEKTRIKE VEČ KOT PETINA DOMOV

Delo, Dnevnik, 2. in 3. 2. (x sta. dr., RTV SLO, Boris Šuligoj, MA. J., Andrej Ribič, Marjeta Kralj) – V Sloveniji so

Foto: I. Kostelc

bile razglašene izredne razmere, približno desetina prebivalstva – več kot 100.000 gospodinjstev – je brez elektrike. Vremenske nevšečnosti so se v soboto kar vrstile. »Česa takega v naši državi še ni bilo,« je včeraj zjutraj v Postojni poudarila predsednica vlade Alenka Bratušek. Zaradi žleda in ledu, ki sta kot oklep ohromila državo, govorimo o naravnih nesreči velikih razsežnosti. Hoja po gozdovih je smrtno nevarna. Zaprtih je bilo okrog 75 odstotkov šol.

Ker bi za zagotovitev oskrbe z električno energijo potrebovali veliko agregatov, ki jih v Sloveniji trenutni ni, je država za pomoč zaprosila Evropsko unijo. Prva mednarodna pomoč v obliki treh zelo zmogljivih generatorjev, za katero je zaprosila slovenska vlada, je že ponoči prišla skozi karavanski predor.

Na teren so poslal trinajst pripadnikov Slovenske vojske, ki pomagajo s petimi večjimi dizelskimi električnimi generatorji, na teren pa so kasneje poslali še sto vojakov. Uprava RS za zaščito in reševanje je sicer iz državnih rezerv takoj izdala 68 manjših generatorjev električne energije, s katerimi prostovoljni gasilci pomagajo posameznim gospodinjstvom. Prav tako je zagotovila štiri zmogljive generatorje, ki zagotavljajo energijo za črpalnice pitne vode.

Delo, 4. 2. (Dopisniki Dela) – Na Postojnskem so včeraj pričakovali prve večje električne agregate iz tujine. Župan Občine Pivka Robert Smrdelj je povedal, da so že prejeli velik agregat iz Avstrije, s šestimi večjimi pa jim je pomagala tudi Slovenska vojska. Z njimi so preskrbeli zaselke

Palčje, Juršče in Klenik, še petindvajset manjših pa potuje od vasi do vasi. Z njimi se domačini vsaj malo segrejejo.

Primož Knez v Delu poroča, da sta dva lahka oklepna Valuk na Jezerko vozila hrano, električne agregate, orodje in drugo potrebno opremo za 650 Jezerjanov, ki so ostali odrezani od sveta. Gre za prvo uporabo vojaških oklepnih vozil za pomoč civilnemu prebivalstvu. Obrambni minister Roman Jakič je na posebni tiskovni konferenci pozval občine, naj zaprosijo za pomoč Civilno zaščito, ta pa bi, če bi se pristojni tako odločili, lahko poklicala tudi vojsko, ki bi lahko pomagala večkrat.

Na Goriškem so nekateri kraji še vedno odrezani od sveta.

Delo, 4. in 5. 2. (Borut Tavčar, B. Š., Klara Škrinjar, Anže Božič, Tanja Starič) – »Katastrofa, ne samo nesreča,« je pisal Delov novinar Boris Šuligoj. Katastrofa izjemnih razsežnosti, podobne v zgodovini meritev še ni bilo, razglašena je visoka stopnja ogroženosti ljudi in premoženja,« so na Agenciji RS za okolje začeli z napovedjo vremena v prihodnjih dneh. Aleš Poredoš z Agencije RS za okolje napoveduje verjetnost, da se bodo razmere še poslabšale. Razložil je, da je bil v času nastajanja najdebelejšega žleda pri tleh polarni zrak, nekoliko više pa toplejši, ki je topil sneg, vendar so napovedovali nove padavine, ki bodo padale na led. Ljudje se sprašujejo: »Je prišla ledena doba?«

Zima kot iz kakšne grozljivke je naslov članka v Nedeljskem. »Drevo je padalo spredaj, zadaj, nihče ni vedel, kje se bo odlomilo naslednjič,« poročajo novinarji.

Postojna se je vrnila v čas, ko še nismo bili tako zelo odvisni od električne energije. Pomanjkanje elektrike je ohromilo mnoga podjetja. Žled je marsikje zamrznil tudi proizvodnjo. Natančnih ocen o škodi še ni, a kot kaže, ne bo majhna. Pristojni iščejo možnosti za najem agregatov iz Hrvaške in Avstrije. Po Sloveniji je ujetih 63 tovornih vlakov, tudi kompozicije z avtomobili in vagoni s pokvarljivim blagom. Ladje, ki dovažajo v Luko, odhajajo brez povratnega tovora ...

Sosednje države so se že izrekle za pomoč Sloveniji. Generatorje bomo dobili iz Avstrije, Nemčije, Češke in Hrvaške. Pomoč prihaja tudi iz Poljske, Madžarske in Romunije. Poleg agregatov lahko dobimo tudi finančno pomoč.

Delo, Nedeljski, 5. 2. (Klara Škrinjar, Tatjana Pihlar) – Civilna zaščita, gasilci, vojniki in druge intervencijske službe pomagajo ljudem, ki so brez elektrike, kolikor je le mogoče, zlasti z agregati. A te nekateri – v strahu, da bi jim jih ukradli ali iz gole nevednosti –, nameščajo kar v notranje bivalne prostore, kar je izjemno nevarno zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom. Kar šest jih je bilo v nekaj dneh – vsi iz Postojne in okolice.

EVROPSKI MEHANIZMI SOLIDARNOSTI

Delo, 5. 2. (Anže Božič, Tanja Starič) – Ob nesreči, ki je zadela Slovenijo, se je pokazala tudi solidarna stran Evrope. Le nekaj ur po tem, ko je Slovenija zaprosila za pomoč, so v državo pripotovali generatorji iz Avstrije, Nemčije,

Češke in Hrvaške. Skupaj z agregati so prišli tudi strokovnjaki, ki jih upravljajo. Prihaja še pomoč iz Poljske, Madžarske in Romunije. Akcijo usklajuje Evropski center za nujni odziv, ki deluje sedem dni na teden, 24 ur na dan.

Med prejemnicami pomoči je bila že trikrat Slovenija: septembra 2007, septembra 2010 in oktobra 2012. V vseh treh primerih je zaradi poplav iz sklada skupaj prejela 29,9 milijona evrov. Maja Pavlovič, predstavnica za odnose z javnostjo na Predsedstvu evropske komisije v Sloveniji, je za Delo pojasnila, da solidarnostni sklad EU ni »nekakšen lonec denarja«. Zaprostiti je mogoče za največ do 500 milijonov evrov.

VSE NI TAKO HUDO, GOZD SE HITRO OBNAVLJA

Nedelo, Delo, 10. in 11. 2. (Gorazd Utenkar, Zoran Potič, Marjeta Šoštaric) – Žled je tisti teden povzročil že smrt dveh ljudi in številne poškodbe. Uničeno je veliko električnega omrežja, cest, poškodovani so objekti in vozila. Velika škoda je tudi v gozdovih, ki pokrivajo več kot polovico Slovenije. Poškodovanih jih je menda kar 5000 kvadratnih kilometrov, polovica vseh. K tej informaciji je treba dodati še podatek, da je skoraj 300 gozdarjev brez dela, kar pomeni, da jih je treba čim prej zaposliti.

Operativno delovno skupino za hitrejšo odpravo posledic ledene ujme bo vodil minister za infrastrukturo in prostor Samo Omrzel. Njegova naloga bo proučitev zakonodaje in priprava morebitnih

sprememb, da bi pospešili postopke javnih naročil. Prva skrb bo prevoznost gozdnih cest, smo izvedeli iz članka v Delu (Delo, 11. 2., stran 4).

Ker drevesa v primerjavi s človekom rastejo in živijo zelo dolgo, velja, da tudi njihova obnova traja zelo dolgo. Vendar predstojnik katedre za gojenje gozdov Oddelka za gospodarstvo na Biotehniški fakulteti dr. Jurij Diaci pravi, da vse le ni tako tragično, saj da ga je hitrost, s katero se gozd obnavlja, že velikokrat presenetila.

Klimatologinja dr. Lučka Bogataj meni, da je izjemna razsežnost letošnjega žleda posledica podnebnih sprememb. Že od lanskega 20. decembra so namreč temperature vztrajale nad lediščem, kar je povsem neobičajno; letošnji januar je bil sploh najtoplejši, odkar merijo temperature.

GASILCI IN VOJAKI BRANIJO DOMOVINO

Slovenske novice, 13. in 23. 2. (Mihael Korsika, Dragica Jaksetič) – Gasilci in vojaki branijo domovino je bil naslov članka v Slovenskih novicah. V okolici Planine pri Postojni, ki je bilo eno izmed bolj prizadetih območij zaradi žleda v državi, pristojne službe odpravljajo posledice, medtem pa prebivalci vasi Planina in Laze s strahom pogledujejo proti Planinskemu polju. S Prostovoljnega gasilskega društva Planina so sporočili, da narasla voda v Planini ogroža hiše. Nemudoma so bile obveščene vse pristojne službe, po terenskem ogledu pa je ministrstvo za obram-

bo v Planino napotilo trideset vojakov, ki so skupaj z aktivnimi gasilci polnili in razporejali vreče s peskom. »Gasilci in vojska so tudi moralna opora,« pišejo novinarji ki so tudi naslednje dni poročali o grozeči vodi, ki je že poplavljala hiše.

Na notranjskih kraških poljih se je višina vode naposled le znižala, izjema je bilo le Planinsko polje, katerega vode so presegle višino gladine iz leta 2000 in so še naraščale.

PO ŽLEDU ZAGROZILE SE REKE

Dnevnik, 6. in 9. 2. (Vanja Alič, Barbara Smajila, Anita Vošnjak, R. N.) – Ker ledeni oklep še ni popustil, so imele intervencijske ekipe še vedno polne roke dela s polomljenimi drevesi. Čeprav je mraz nato le nekoliko popustil in je začelo deževati, si intervencijske ekipe v Ljubljani niso oddahnile. Konec tedna naj bi ledeni oklep končno popustil, a bi se lahko pojavile druge težave, predvsem s poplavnimi vodami.

IZ GOZDOV BO TREBA SPRAVITI VELIKO LESA

Delo, Dnevnik, 20. 2. (Dragica Jaksetič, Bojan Žnidaršič, Tatjana Pihlar) – Na novinarski konferenci o ugotovljeni škodi v slovenskih gozdovih še ni bilo pojasnil o ustanovitvi državnega podjetja, pomoči in ukrepih za, kot pričakuje javnost, pametno izrabo lesa. Damjan Oražem (ZGS) je povedal, da bo država krila stroške

(19,3 milijona evrov) za sadike in varstvo sadik ter omogočila zaposlitev vseh brezposelnih gozdarjev, ki jih potrebuje Zavod in Sklad kmetijskih in gozdnih zemljišč. V gozdovih je za 194 milijonov evrov škode in škode zaradi zmanjšanih drugih nalog gozdov. In najpomembnejše: iz gozdov bo treba spraviti za dva letna poseka lesa.

Žled je v nekaj manj kot treh tednih prizadel pol milijona hektarov oziroma polovico vseh gozdov v Sloveniji. Pri nas je trenutno premalo usposobljenih ljudi za delo v gozdu. Na vprašanje, kako bi organiziral odstranjevanje podtega drevja iz gozdov, so pristojni odgovorili: »S trojkami. Stroji ne morejo pomagati povsod in v gozdu je veliko ročnega dela. Trojka je ekipa, ki napolni en avto. V njej je en usposobljeni sekač, profesionallec, pomagajo pa mu še trije ali štirje pomočniki, prostovoljci, ali, idealno, zaposleni prek javnih del. Pomagali bi mu pri odnašanju, čiščenju, skladanju vej in podobno. In še nekaj: država bi morala promovirati in uvajati sisteme ogrevanja na sekance!«

Zaradi posledic ujme bo treba čim prej pospraviti okrog sedem milijonov kubičnih metrov lesa. Vlada naj bi v kratkem tudi sprejela ustrezni interventni zakon in odločala o ustanovitvi državnega podjetja, ki bi odkupovalo in prodajalo les iz poškodovanih gozdov, čeprav njegova ustanovitev v strokovnih krogih zbujala številne pomisleke.

PLANINSKO POLJE NAJVEČJE JEZERO

Slovenske novice, Dnevnik, 21. 2. (Sebastijan Ozmec, Veronika Rupnik Ženko) – Prebivalci iz okolice Planinskega polja v svojih glavah ne hranijo spomina na tako veliko jezero, kot ga opazujejo zadnji teden. Voda, ki po navadi prekrije zgolj osrednji del Planinskega polja, se med tokratnimi hudimi poplavi širi daleč do robov vseh okoliških planot. Poleg Planine sta najbolj ogrožena kraja Laze in Jakovica. Nižje ležeče hiše so poplavljenе, lastniki višje ležečih pa lahko samo opazujejo naraščanje gladine in upajo, da se bo voda ustavila, preden jih doseže. Čeprav se drugje razmere že malce umirjajo, predvidevajo, da se bo voda, ki prekriva Planinsko polje, te dni še dvigovala.

Domačini ob Planinskem polju, kjer je poplavljenih že več kot štirideset hiš, so vse bolj nemočni

Foto: A. Lukancič

v boju z naraščajočo vodo. Bojijo se, da bi se zaradi spremenjenega dojemanja poplav na kraških poljih pojavile težnje po njihovi odstranitvi.

KO LOVCI POSTANEJO TARČA ...

Delo, 25. 2. (Sabina Mrlak, Služba za odnose z javnostjo LZS) – 23. januarja je Dragica Jaksetič v komentarju pisala o priložnostih za samoizpraševanje v LZS. Slovenska lovská organizacija se je v več kot stoletni zgodovini obstoja znala prilagajati zahtevam in spremembam časa. Nismo popolni in res imamo še marsikaj za postoriti. Naš glavni interes, ki nam ga je zaupala tudi država, je varstvo narave in trajnostno upravljanje z divjadjo. Naša strpnost do nespoštovanja pravil je ničelna! Vse delamo v smeri, da med lovci ne bi bilo več nesreč, napak itn. ter iskreno obžalujemo vsak tak primer.

Prav je, da se opozarja na dolžnost spoštovati zakone. Ne pa, da se vse primere meče v isti koš ter se odstrel zavarovanega sokola selca enači z domnevnim izvajanjem

lovja na Iškem Morostu, kjer LZS in LD resorno ministrstvo že vrsto let neuspešno opozarjata na neusklajenost predpisov in težave ter posledice zaradi prepovedi izvajanja lova. Predpisi jasno določajo, da mora lovski inšpektor za zasedbo delovnega mesta imeti lovski izpit. Ne le lovci, najbrž tudi člani DOPPS-a zasedajo pomembna mesta v državnih institucijah? Pričakujemo in verjamemo, da eni in drugi svoje delo opravljajo strokovno, korektno in nepristransko. Zelo higienično bi bilo tudi jasno povedati, da imamo v Sloveniji takšen sistem lovstva, da lovci od države za izvajanje lova in varstvo narave ne prejema-jo sredstev, pač pa državi plačujejo koncesnino, izplačujejo škodo od divjadi in na leto prostovoljno opravijo milijon ur neplačanega dela v korist varstva narave. Ob tem se sprašujemo, koliko ur prostovoljnega neplačanega dela k varstvu narave prispeva DOPPS, ki je npr. samo v zadnjih petih letih od MKO ter organov v sestavi prejel 1.395.000 evrov? Navedba avtorice, da »je dober obet lovskemu naravovarstvu leta 2006 pomenilo sprejetje predloga DOPPS o sodelovanju pri varstvu narave, a je dogovarjanje o tem

leta 2008 prekinila LZS«, ne drži. Iz zapisnika sestanka, ki se ga je leta 2011 DOPPS udeležil na LZS, je razvidno, da sta »obe strani izrazili pripravljenost za nadaljnje delo pri pripravi medsebojnega sporazuma o sodelovanju« in stališče LZS se ni spremenilo. Nadaljuje, »da bi lahko sedanjo lovsko »krizo« v organizaciji prepoznali kot izziv, kako v resnici postati največja naravovarstvena organizacija«. Lovci z neplačanim delom varujejo naravo in ohranjajo življenjski prostor prostoživečih živali. Tako omogočajo preživetje marsikateri živalski vrsti. Poznajo razmere v naravi, ki pa se spreminjajo kot tudi stanje populacij prostoživečih vrst živali. Mar torej nimajo pravice vsake toliko podati predlogov, da je treba kaj spremeniti (tudi uredbo o določitvi divjadi in lovnih vrst) in poiskati najboljše rešitve za vse preostale vrste prostoživečih živali? Zavarovanje ene na račun druge to zagotovo ni. Naravovarstvo tudi ni zgolj varovanje posameznih vrst. Je upoštevanje vseh razpoložljivih dejstev, znanja in izkušenj, da bi ohranili naravo in vse prostoživeče vrste živali v njej, ne le divjadi zavarovanih vrst.

RISOV LOV SRN JE TUDI V »INTERESU« SRN

Delo, 27. 2. (Dragica Jaksetič) – Slovenski raziskovalci so dokazali, da ris lovi predvsem fizično šibkejši plen, njegovo vlogo v naravni selekciji srnjadi in druge divjadi pa bi človek težko nadomestil. »Pomisleki, ali je ris selektor ali lovi naključno, ni več,« je za Delo povedal Miha Krofel, ki je v skupini raziskovalcev Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani zadnjih deset let intenzivno proučeval navade risov v Sloveniji.

»Pokazali smo, da so bile nekatere domneve o vplivu risa na srnjad precej napačne. Imamo zelo trdne podatke, da posamezni ris upleni le osem odstotkov srn znotraj svojega teritorija na leto, kar je približno petkrat manj kot znaša odstrel, poleg tega pa je delež shirane srnjadi v risovem plenu približno enkrat večji, kot ta delež znaša med odstreljenimi živalmi. To pomeni, da človek risa težko nadomesti v njegovi vlogi pri naravni selekciji in da je risovo plenjenje trajnostno,« meni Krofel.

Lovska zveza Slovenije

in Strokovnoznanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije

vas vabita

na 6. Slovenski lovski dan

na temo

VLOGA IN POMEN LOVSTVA V DANAŠNJEM ČASU,

ki bo v **soboto, 26. aprila 2014**, v **Kulturnem domu Stari trg pri Ložu**, Cesta Notranjskega odreda 19, Stari trg pri Ložu. S predstavitvami na izbrano temo se bomo lovci lahko podrobneje seznanili z različnimi pomeni lovstva za varstvo narave, trajnostni razvoj in tudi širšimi družbenimi vidiki ter nanje opozorili tudi druge.

OKVIRNI PROGRAM:

- 8.30: prihod udeležencev in registracija
- 9.00–9.30: uvodni del
- 9.30–11.30: prvi sklop predavanj
- 11.30–12.00: odmor
- 12.00–13.30: drugi sklop predavanj
- 14.00–14.30: zaključna razprava
- 15.00: kosilo

(Podrobnejši program bo objavljen na spletni strani LZS.)

Ob 17. uri bo v pristavi pri gradu Snežnik

odprtje razstave jelenjih rogovij in gamsjih rogljev živali, izločenih v letu 2013
v LUO Notranjske.

Spomladanska opravila v lovišču

Spomladi upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom aktivnosti, povezane z lovom divjadi, zamenjamo z nekaterimi aktivnostmi, povezanimi z urejanjem/oblikovanjem življenjskega okolja prostoživečih živali. Nekatera opravila, ki so v korist divjadi in drugim prostoživečim vrstam živali in njihovemu življenjskemu okolju, je namreč treba zaradi prilagajanja naših opravil in ukrepov letnim in tudi sezonskim dogajanjem v naravi opraviti v spomladanskih mesecih. Med spomladanska dela v lovišču med **biomeliorativnimi** deli uvrščamo nekatera opravila za vzdrževanja travnikov in pašnikov, vzdrževanje grmišč, gozdnega roba, obrežnih pasov (obvodne zarasti), remiz in drugih ostankov naravnega (olesenelega) rastlinstva, urejanje grmiščnih površin (remiz) za malo divjad ter sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja in grmovja. Med **biotehničnimi** deli v spomladanskem času opravimo predvsem pripravo ter sejanje kultur za divjad na krmnih in pridelovalnih njivah. Med **lovskotehničnimi** objekti pa predvsem poskrbimo za čiščenje krmišč, izdelavo in obnovo (vzdrževanje) solnic ter založitev s soljo. Vsa omenjena opravila moramo vedno opraviti z dovoljenjem lastnikov kmetijskih ali gozdnih površin.

Vzdrževanje travnikov in pašnikov

Ponavljajoča se košnja travnikov (bodisi ročna ali strojna) je najpomembnejši ukrep za ohranjanje in izboljševanje prehranskih razmer za divjad v gozdnem prostoru in obenem za zmanjševanje vpliva predvsem rastinorednih parkljarjev na tamkajšnjo vegetacijo. Podobno je na pašniku, kjer je za njegovo vzdrževanje pomembna paša domačih živali; takšne površine so divjadi prav tako priljubljene. Travniki in pašniki morajo rastlinorednim parkljarjem ponuditi predvsem takšno pašo, ki drugo naravno hrano, ki jo živali dobijo v gozdu in gozdnem robu, ustrezno dopolnjujejo, pašne površine pa morajo biti predvsem skrbno vzdrževane.

Med spomladanska dela pri vzdrževanju travnikov in pašnikov uvrščamo čiščenje pašne površine vej in kamenja. Na travniku in pašniku je prav tako treba preprečiti zarašča-

nje, zato ju očistimo mladih poganjkov gozdnega drevja in grmovja, ker tako kasneje omogočimo lažje vzdrževanje s košnjo. Prav tako je treba površino očistiti stare suhe trave, mahovja in listja, zato površino pograbimo, nato pa primerno pognojimo. Gnojimo predvsem na površinah, kjer je mogoča strojna košnja. Prednostno naj bi gnojili na območjih intenzivnejšega kmetijstva, na preostalih površinah je manj zaželeno, na naravovarstveno pomembnih območjih pa ga ne izvajamo. Za gnojenje so sicer najprimernejša mineralna gnojila, vendar pa je treba poznati najprimernejšo kombinacijo hranilnih snovi in njihovo koncentracijo vnosa na določeno površino. V takih primerih se je najbolje posvetovati s pristojno kmetijsko svetovalno službo. Z ustreznim gnojenjem namreč povečamo količino pridelkov, hkrati pa zelo izboljšamo tudi kakovost travne ruše. Prepogosta raba in preveč izdatno gnojenje na splošno negativno vplivata na

vrstno pestrost v travni ruši. Na splošno se število (rastlinskih, pa tudi živalskih) vrst na travnikih premosorazmerno manjša s količino vnesenih hranil in s številom košenj. Pri gnojenju je treba upoštevati tudi ustrezno zakonodajo, ki določa omejitve vnosa gnojil v tla.

Vzdrževanje grmišč, gozdnega roba, obrežnih pasov (obvodne zarasti), remiz, živih mej in drugih ostankov naravne (olesenele) vegetacije

Površine, ki so pretežno porasle z grmovnimi vrstami, imenujemo grmišča, ki v različnih oblikah in na različnih mestih (v gozdovih, intenzivno obdelani agrarni krajini – remize, ob potokih, rekah, stoječih vodah) so pomembne za prehranjevanje, kritje, razmnoževanje in vzrejo mladičev različnih živalskih vrst. Grmišča so priljubljena gnezdišča številnih vrst ptic. V gorskem okolju in sredogorju (ponekod tudi v nižinah) so pomembna tudi za vse rastlinojede parkljarje, v okolju s pretežno srnjadjo in malo divjadjo (nižina, gričevje) pa za te vrste. Namen vzdrževanja grmišč je ohranjanje dostopnosti (v nižjih slojih) popkov, poganjkov in listov za prehrano rastlinojede parkljuste divjadi ter za zagotavljanje kritja različnim živalim, tudi manjšim in nižje razvitim vrstam. Med vzdrževanje grmišč štejemo tudi občasno čiščenje pašnikov, na katerih zaradi zaraščanja z gozdnim drevjem in grmovjem košnja ni več mogoča, pač pa sta na takih površinah omogočena paša in objedanje poganjkov. Za vzdrževanje grmišč poskrbimo zgodaj spomladi, še pred olistanjem grmovja, še preden ptice v njih začnejo spletati gnezda.

Z vzdrževanjem grmišča, ki je namenjeno rastlinojedi parkljusti divjadi, začnemo, ko večina popkov, poganjkov in listov živalim ni več do-

stopnih (so že »zunaj dosega gobca«), vzporedno s tem se je zmanjšala gostota grmovja ter je posledično zmanjšana tudi možnost kritja. Grmišča vzdržujemo s posekom grmovja, s čimer dosežemo večjo dostopnost svetlobe v spodnje sloje in zato ponoven odziv rastlinja, rast. Vejevje zlagamo v primerni oddaljenosti

Ureditev grmišč

Umetno zasajena grmišča imenujemo tudi remize. To so tista, ki jih v lovišču na novo uredimo (osnujemo) namensko za divjad. Prvenstveno so namenjena predvsem mali divjadi, za ustrezno kritje pa jih na poljih uporabi srnjad, poselijo jih tudi različne vrste ptic in

ze v vsakem primeru, tudi na manjših površinah in tedaj, če ni naravnih. Za fazana je smiselno umetno urediti remize le v okolju, kjer je že po naravi nekaj ustreznega kritja. Remizne površine naj bodo v prostoru ustrezno razporejene, čim bolj mozaično. Za jerebico so pomembne že manjše površine, za fazana

Spomladi je treba pašišča (travnike) pograbiti, odstraniti veje, listje, mahovje in mlade poganjke drevja in grmovja ter jih pognojiti.

od panja. Z debelejšega vejevja odstranimo tanjše veje, ki jih zložimo posebej, da jih za kurjavo lahko porabi lastnik. Z vzdrževanjem grmišč omogočimo pomlajevanje grmovja in živalim omogočimo dostopnost do popkov in poganjkov ter listov za prehrano, s povečano gostoto poganjkov in gostoto preostalega pritalnega rastlinja pa se povečajo tudi možnosti za boljše kritje. Grmišča vzdržujemo v časovnih presledkih (obhodnji) 3 do 10 let, odvisno od hitrosti rasti grmovnega sloja. V nižinah je praviloma obhodnja krajša, v višjih nadmorskih višinah daljša. Na zaraščajočih se površinah, kjer gostota zaraščajoče vegetacije (grmovja) ni velika, pogosto grmišča vzdržujemo v kombinaciji s košnjo. Divjad se na posek grmovja in rast poganjkov iz posekanih panjev (z objedanjem) odzove že v prvem letu po opravljenem ukrepu.

Takšen travnik s staro in suho travo ni primerno pašišče.

malih sesalcev in tudi žuželke ter druge sistematsko nižje živalske vrste. V njih požene tudi pritalno rastlinje. Uredimo jih predvsem v intenzivno obdelani kmetijski krajini, saj tam navadno primanjkuje (naravnih) grmišč in drugih ostankov naravne zarasti. Za jerebico je smiselno urediti umetne remi-

pa so primernejše večje, tudi manjši gozdiči.

O remizah je veliko pisal **Alojz Černe** v svojih člankih v glasilu Lovec in v tudi knjigah Zlatorogove knjižnice (npr. Černe 1979, 1990, 2000), zato njihovih značilnosti tu ne bomo podrobneje navajali. Naj le opozorimo, na kar

tudi sicer opozarja omenjeni avtor, da za ureditev remiz uporabljamo predvsem tiste grmovne in drevesne vrste, ki so na nekem rastišču naravne. Najbolje je, da si v okoliških gozdičih in na gozdnem robu ter drugih grmiščih ogledamo, katere so te vrste. Sadike sadimo spomladi, marca ali aprila. Nekatere vrste lahko sadimo tudi s potaknjenci. Po sajenju lahko okolico sadik pognojimo z mineralnim gnojilom (mešano gnojilo NPK). Pomembno je, da jih sadimo tako redko, da bo kasneje pri remizi grmovni sloj zavzemal približno 1/3

za fazana ne za poljsko jerebico, bodo zanju lahko postale ustrezne/pomembne v bližnji prihodnosti, zanesljivo pa že izboljšujejo biotsko pestrost sicer vrstno revne, intenzivno obdelane kmetijske krajine.

Sajenje sadik plodonosnega drevja in grmovja

Poleg mehke rastlinske hrane, t. j. trav, zelišč in mladih listov, ter grobovlaknate hrane – popkov, poganjkov in vejic, ki jo pridobijo z objedanjem –, potrebujejo npr. rastlino-

plodovi so namenjeni divjadi, takšno drevje naj tudi obilno rodi, je treba saditi tako, da pri odraščanju drevja njihova krošnja dobi čim več svetlobe. Takšno drevje je zato priporočljivo saditi ob robovih sestojev, na čistinah, posekah, jasah, pašnikih ... Sadike posajenega drevja je treba (za)varovati, dokler ne odrastejo, sicer jih živali z objedanjem lahko tako poškodujejo, da se posušijo. Sadikam dodamo oporni količek, sadimo pa jih v skupinah. Praviloma jih zaščitimo s tulci ali mrežami. Sadike je treba posaditi že zgodaj spomladi

rumeni dren, jerebika, dobrovita, bršljan itn. V določenem okolju izbiramo spet vrste, ki že rastejo v bližini oziroma v podobnem okolju. Nasad plodonosnega drevja bo svojo vlogo lahko uresničeval le, če ga bomo načrtno uredili in tudi redno oskrbovali. Ker ureditev nasada ni enkratna naloga upravljavca, ampak dolgoročna, je treba poleg priprave objekta za sajenje, sajenja sadik, zavarovanja sadik in oskrbe nasada tudi redno spremljati stanje/razvoj nasada in beležiti vse uspehe.

Setev (sajenje) kultur na krmnih in pridelovalnih njivah

Krmne njive so obdelane kmetijske površine (njive), ki so namenjene izključno divjadi. Od parkljaste divjadi so namenjene predvsem jelenjadi in divjemu prašiču. Dobrodošle so pri uravnavanju usklajenosti obeh vrst z okoljem in so zaželeni v vseh loviščih, kjer živita, pa tudi v okolju z malo divjadjo. Nekdaj, ko so bile populacijske gostote vrst, ki jih prištevamo med malo divjad, večje, so bile krmne njive v večjem obsegu namenjene tudi mali poljski divjadi. Dandanes so za namen te divjadi redkejša, pa tudi pridobitev tovrstnih namenskih površin zanje je v intenzivno obdelani krajini veliko težavnejša. Za potrebe krmljenja vseh vrst lahko upravljavci lovišč na lastnih površinah ali na površinah, ki jih imajo v najemu, pridelujejo krmo (pridelovalne njive). Pogoste so tudi kombinacije krmnih in pridelovalnih njiv. V času zorenja poljskih pridelkov so namenjene dodatni prehranski ponudbi, živali jih obiskujejo in se na njih hranijo, če pa kaj pridelka ostane, ga v jeseni poberemo in namenimo za dopolnilno zimsko krmljenje.

Največji pomen imajo njive, ki divjadi omogočajo pozno jesensko in zimsko hrano, saj je v tem času v okolju manj naravne hrane. Krmne njive je dražje in zahtevnejše obdelovati kot vzdrževati travnik ali pašnik, je pa na krmnih

Preprečevanje zaraščanja pasišča in vzdrževanje gozdnega roba. S pasišča in gozdnega roba je treba odstraniti veje. Debelejše zlagamo posebej, da jih za potrebe kurjave lahko uporabi lastnik.

površine, trava različnih vrst pa 2/3. Na vsaki strani takšne (ozke) remize iz drevesnih in grmovnih vrst je predvsem za poljsko jerebico pomemben tudi pas travnate vegetacije, ki je ne kosimo vsako leto. Za ureditev remiz izkoristimo vsa manj vredna tla, za kmetijstvo manj pomembna, in manj rodovitna tla. To so razne jame, nasipi, kupi zemlje in kamenja, mrtvi rečni rokavi, zemljišča manjših površin, kjer ni mogoča strojna obdelava, površine pod daljnovodi, bregovi rek in kanalov ipd. Zavedajmo se, četudi novo osnovane površine trenutno niso pomembne ne

jedi parkljarji tudi trdo, zelo hranljivo hrano plodov in semen nekaterih drevesnih vrst. Plodovi in semena so pomembna hrana predvsem zaradi pridobivanja maščobnih rezerv, le-te pa so pomembne za preživetje in ohranjanje primerne telesne kondicije pozimi. Varovanje in pospeševanje plodonosnega drevja je zato pomemben biomeliorativen ukrep pri upravljanju z divjadjo, plodonosne drevesne vrste pa so pomembne tudi za živali drugih, zavarovanih živalskih vrst in njihovih populacij.

Plodonosno drevje, katerega

(v aprilu v nižinah, do sredine maja pa v sredogorju). Pri snovanju nasadov plodonosnih drevesnih vrst prednostno upoštevamo drevesne vrste, ki so nekdanje množično rase v naravnem okolju. Take so skorš, brek, divja hruška (drobnica), divja jablana (lesnika), divja češnja, oreh, mokovec, češnja, jerebika, pa tudi vrste, ki so sicer marsikje pogoste, divjadi pa v letih, ko obrodijo, nudijo velike količine hrane (hrasti, domači kostanj). Tudi za preostali živalski svet, še posebno za ptice, so pomembni tudi šipek, robida, malina, črni trn, glog, črni bezeg, rdeči in

njivah mogoče pridelati več hrane, še zlasti, če uporabimo ustrezne agrotehnične ukrepe (priprava tal, gnojenje, izbira krmnih rastlin z velikim pridelkom, oskrbovanje posevkov ipd.). Krmne njive je smotno urediti tam, kjer je omogočena strojna obdelava. Na krmnih njivah in v njihovi neposredni okolici ne uporabljamo kemičnih sredstev za zaščito rastlin. Za krmne njive so primerna predvsem opuščena kmetijska zemljišča, njive, travniki, pašniki in košenice pa tudi gozdne jase in krčevine. Pri tem morajo biti tla primerna za strojno obdelavo, dovolj globoka ter brez tujkov (skal, panjev – storov). Ročne obdelave gozdnih jas ali njihovih zasenčenih robov dandanes ni več. Sadimo oziroma sejemo le kulture, ki ustrezajo živalskim vrstam, katerim je njiva namenjena. Za rastlinojede parkljarje je primerno, da njive posejemo z mešanico rastlin, ki rastejo več let, ne da bi jih bilo treba vsako leto obdelovati in obnavljati. Za divjega prašiča po navadi sejemo oves ali koruzo. O krmnih njivah za malo divjad je podobno kot o remizah veliko pisal A. Černe, zato njihovih značilnosti ne bomo podrobneje navajali, v primeru ureditve na novo pa vsekakor priporočamo predhodno seznanitev z njegovimi prispevki.

Ureditv, vzdrževanje ter zalaganje solnic s soljo

Tako kot krmišča lahko izdelamo tudi solnice in jih vzdržujemo vse leto, toda s soljo jih založimo spomladi. Ne glede na to, da ponujena sol živalim pomembneje ne koristi, pa je res, da je sol zanjo priljubljena, zato živali solnice pogosto obiskujejo, pogostejše pa se tudi na (npr. pašnih) površinah zadržujejo v bližini solnic. Še posebno v gorskem okolju in na večjih gozdnih predelih sredogorja, kjer so pašne površine redkejšje, se divjad pogostejše zadržuje v določenih gozdnih sestojih, če so v njih založene solnice, ki so zato verjetno pomemben dejavnik pri opa-

zovanju in spremljanju divjadi pa tudi pri lovu (uresničevanju načrta odstrela). Sol je priljubljena parkljasti divjadi vseh vrst, pa tudi nekaterim drugim vrstam (npr. poljskemu zajcu, golobom ipd.), vendar, kot že omenjeno, v obliki, kot jim jo dodajamo lovci, za njihovo življenje ni nujno potrebna. Zato sol vedno dodajamo v zmernih količinah!

Sol polagamo najpogostejše spomladi, tako da dostop do soli divjadi omogočamo sočasno, ko menja zimsko dlako z letno, pa tudi v času poleganja mladičev in dojenja (laktacije). Poznamo različne načine polaganja soli oziroma postavitve solnic. Sol naj ne bo dostopna divjadi neposredno, zato jo je treba založiti zunaj dosega gobca divjadi; le če jo primerno zamešamo z glino (ilovico), ji je lahko dostopna tudi neposredno. Divjad naj pride do soli z lizanjem kola, debela tanjšega drevesa ali oboda panja, na katerega se nalaga tanek sloj

Solnic ne postavljajmo v mladih gozdnih sestojih. Polaganje soli tudi ni dovoljeno v nekaterih zavarovanih območjih in tudi ne na rastiščih redkih, ogroženih in zavarovanih rastlinskih vrst. Soli tudi ne polagamo ob cestah, prav tako je neposredno ne vnašamo v luže, kaluže in druga vodna telesa. Sol lahko spremeni fizikalno in

solnic lahko namreč neposredno pospešujemo prenos garij (povzročitelja). Ker solnice pritegnejo divjad iz širše okolice, solnice pomenijo tudi sicer vedno povečano možnost za okužbo z zajedavci, ki se od bolnih živali prenašajo na zdrave. Zaradi divjadi, pa tudi zaradi morebitnega vpliva na okolje prav tako ne solimo

Takšno okolje ni primerno za malo divjad; manjkajo ostanki grmovne in travnate vegetacije, v katerih bi pozimi lahko našla kritje.

Gozdni rob, primeren za malo in tudi veliko divjad.

soli. Povsem neprimerne so solnice, iz katerih divjad neposredno liže sol ali pri katerih je kos kamene soli zataknjen v divjadi dosegljivo drevesno rogovilo ali razcepljeno deblo ali kjer je postavljen kar na tla. Izdelujemo lične solnice iz naravnih materialov in brez dodatnih plastičnih delov, ki ne sodijo v naravno okolje!

kemično sestavo vodnih virov, s tem pa se lahko spremeni tudi rastlinska in živalska sestava vodnega vira in njegovih brežin. Posebno škoduje že tako ogroženim dvoživkam. Tudi v okolju, kjer so garje pogostejše in je gams glavna lovna vrsta, bi se lahko za določeno obdobje vzdržali polaganja soli. S privabljanjem živali v bližino

krme za zimsko krmljenje divjadi.

Vzdrževanje in čiščenje krmišč

Krmišča je treba vzdrževati, da nemoteno služijo svojemu namenu. Lahko jih sicer popravimo kadar koli med letom, predvsem v času krm-

Spomladi okolico krmišča pograbimo in odstranimo neuporabljeno in pokvarjeno krmo ter iztrebke. Obenem okolico krmišča lahko posujemo z živim apnom.

ljenja pa je na krmišču treba vzdrževati ustrezno čistočo. Če na krmišče prihajajo večje skupine divjadi, se lahko, še

posebno v zgodnjem spomladanskem času, ob krmiščih nabirata blato in voda, kopičijo se ostanki krme in iztrebki.

Neustrezna higiena na krmišču povečuje možnosti okužb z zajedavci. Zato spomladi očistimo korita, jasli in skladišča krme. Okolico krmišča pograbimo in odstranimo vso neuporabljeno in pokvarjeno krmo ter iztrebke. Obenem okolico krmišča lahko tudi posujemo z živim apnom.

Poleg navedenih del v spomladanskem času lahko opravimo tudi nekatera druga dela. Spomladanski čas je tudi čas čistilnih akcij. Pred začetkom vegetacije so namreč različni odpadki, ki so jih brezvestni obiskovalci okolja odložili marsikje v naravnem okolju, dobro vidni, zato jih je smiselno odstraniti, še preden se olistata drevje in grmovje ter pred začetkom rasti drugega (pritalnega) rastlinja.

Spomladi ob iskanju in odstranjevanju različnih odpadkov lastnikom kmetijskih površin ne bomo napravili praktično nobene škode. Pri številnih upravljavcih lovišč je spomladanski čas tudi glavni čas gradnje novih lovskih prež in popravila že stoječih, da so urejene vsaj nekje do začetka lova na srnjaka. Spomladanski čas je, skupaj z zalaganjem solnic, marsikje (še posebno v sredogorskih in gorskih loviščih) tudi čas popravila in čiščenja lovskih stez. Prav tako so pomladni meseci pravi čas za iskanje in varovanje gnezd male (pernate) divjadi ter iskanje in varovanje mladičev srnjadi pred košnjo.

Miran Hafner,
spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@zgs.gov.si

Foto: J. Tarmen – Diana

22. april, dan Zemlje - Zemlja je naša mati¹

Zemlja je enkratna in neponovljiva. Okrog Sonca kroži v zlati dobi naše galaksije. Čuvajmo jo, ker je naša, ovenčana s svetostjo narave in njenih danoosti. Misel Indijanca plemena Cree, da ko bo posekano zadnje drevo, zastrupljena zadnja reka, ulovljena zadnja riba, bomo ugotovili, da denarja ne moremo jesti. Častimo Zemljo, ki je mati vsega in nas vseh². Dvaindvajseti april je svetovni praznik dneva Zemlje, ki ga na pobudo civilne družbe praznujemo po vsem svetu. Dan Zemlje nas ozavešča, da se zavedamo neponovljivosti ranljivega in krhkega tretjega kamna od Sonca. Zato je ta dan tudi za slovenske lovke in lovce priložnost, da javnost opozorimo na okoljske in naravovarstvene težave v skladu s pravicami Aarhuške konvencije o dostopu do informacij³, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana leta 1998 na Danskem. Idejo dneva Zemlje je navdihnil John McConnell leta 1969 na Unescovi konferenci v San Franciscu. Prvič so ga praznovali 22. aprila 1970 v San Franciscu⁴. Zaradi dneva Zemlje so se sodelujoči povezali v omrežje Earth day Network, ki spodbuja ljudi in organizacije k ohranjanju narave, naravnih ravnovesij in zdravega naravnega okolja.

Slovenske lovke in lovce, združene v Lovski zvezi Slovenije, njihovo članstvo v naravovarstveni organizaciji zavezuje, da bodo dosledno spoštovali načelo trajnostnega upravljanja z divjadjo, s čimer se bo uresničila iskrena želja, da bodo za divjad in druge prostoživeče živali skrbeli tako, da bodo lahko preživele v svojem naravnem okolju. Divjad in njeno naravno okolje kot naravno bogastvo bosta le tako lahko ohra-

njena tudi za prihodnje rodove. Dosledno spoštovanje Rdečega seznama vrst IUCN zagotavlja temeljito varstvo rastlinstva in živalstva. V Sloveniji je bil na njegovi podlagi za zaščito in varovanje ogroženih rastlinskih in živalskih vrst sprejet *Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na rdeči seznam*. S predpisi je strogo prepovedano mučenje živali, uničevanje gozdov in nasadov, nezakonit lov in ribolov ter nezakonito ravna-

Voznja z motornimi sanmi za zabavo po zasneženi zimski pokrajini gotovo ne koristi tamkaj živeči divjadi, ki neke počiva in prežvekuje. Pri begu po nepotrebnem izgublja dragoceno energijo.

nje z zavarovanimi živalmi in rastlinami.

Zgolj predpisi, prepovedi in navodila niso dovolj za vsebinsko zaščito in varstvo naravnega okolja in divjadi. Narava je vse bolj vznemirjena in prizadeta, kar dokazujejo vremenski pojavi in naravne katastrofe. Letošnjo zimo je zaznamoval pri nas hud žled, ki je usodno vplival tudi na življenjske razmere za divjad. Zanj to sicer ni tako zelo kritično kot za lastnike zemljišč, pa vseeno se bodo posledice sprememb v okolju odrazile

človekovega zdravja. Uredba določa pravila ravnanja in drugih pogojev za preprečevanje ali zmanjševanje škodljivih vplivov nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi ter zmanjševanje celotnega vpliva uporabe naravnih virov in izboljšanje učinkovitosti uporabe naravnih virov⁵. Uredba se ne uporablja za slamo in druge naravne nenevarne materiale rastlinskega izvora, ki nastajajo v kmetijstvu ali gozdarstvu in se uporabljajo pri kmetovanju ali v gozdarstvu. Slama in neškodljive snovi rastlinskega

Neredko gorski kolesarji, ki se vozijo tudi po brezpotjih, vznemirjajo in plašijo prostoživeče živali v njihovih habitatih.

tudi z razvojno dinamiko populacij nekaterih vrst. S prihodom pomladi se vsako leto po vsej deželi razbohotijo **škodljiva spomladanska kurjenja**, ki v naravnem okolju pomenijo izničenje prizadevanj vseh nas za čisto in zdravo okolje. Ognjeni zubli so požgali marsikatero brežino, mejico in uničili ali pa vsaj poškodovali ključne vetrobranske pasove, ki ne ščitijo samo male divjadi, temveč tudi preprečujejo odnašanje rodovitne prsti in uničijo gnezdišča ptic. Ogenj je v dobri meri uničil mikroklimo, gnezdišča ptic že z naraščanjem vred in marsikateri lož poljskega zajca. Požigalništvo v kulturni krajini je zločin proti naravi, je brezbrizen odnos in ostanek primitivne miselnosti človeka, ki sega v mlajšo kameno dobo.

Na novinarsko vprašanje so z Ministrstva za kmetijstvo in okolje odgovorili, da kurjenje odpadkov v naravi ni dovoljeno. Poudarili so, da za vse imetnike odpadkov veljajo prepovedi po *Uredbi o odpadkih*, ki je bila sprejeta z namenom varstva okolja in varovanja

V nekaterih naravnih območjih imajo izredno velik vpliv na vznemirjanje prostoživečega živalstva športni jadralci s padali in motornimi zmagi.

izvora se lahko kurijo v naravnem okolju ob upoštevanju določb *Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju*. Ta določa ukrepe varstva pred požarom v naravnem okolju z opazovanjem, obveščanjem in posebnimi ukrepi ob veliki ali zelo veliki požari ogroženosti. Kurjenje, sežiganje in uporaba odprtega ognja v naravnem okolju sodi v pristojnost nadzora inšpektorjev Inšpektorata za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki sodi pod Ministrstvo za obrambo.

Če bodo upravljavci lovišča ugotovili, da se v naravnem okolju kurijo odpadki, kot so odpadne gume, odpadna plastika, odpadna embalaža in druge nevarne snovi, je za ukrepanje pristojna okoljska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor. Če bodo upravljavci lovišč opazili brezobzirno kurjenje odpadkov v naravnem okolju, naj o tem obvestijo Inšpektorat RS za okolje in prostor, Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (požarna inšpekcija) ali občinski inšpektorat. Lahko pokličejo tudi Regijski center za obveščanje (številka 112) ali Policijo, ki bosta o dogodku za ukrepanje obvestila vse pristojne institucije. Opozoriti pa je treba, da bomo morali biti zaradi množičnega odpravljanja posledic žleda pri prijavah nekoliko bolj strpni in prijavljati res samo primere, ki bodo izrazito povzročali škodo prostoživeči divjadi. Glede na letošnji žledolom se postavlja vprašanje, kam z vejevjem pri obžagovanju dreves in podrtilih

debel. Gotovo bodo pristojne državne službe poskrbele za primerne napotke in obvestila. Ob upoštevanju *Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju* se lahko kurijo slama in druge naravi neškodljive snovi rastlinskega izvora, ki nastajajo v kmetijstvu ali gozdarstvu in se uporabljajo pri kmetovanju ali v gozdarstvu. Po priporočilu Ministrstva za kmetijstvo in okolje bi bilo najbolje, da bi se ostanki vejevja, ki jih je mogoče uporabiti, pospravili iz gozda za kurjavo (peletira-

nje!), ne pa, da bi jih sežigali na robovih gozdov. Drug les bi po mnenju ministrstva lahko kompostirali ali oddali kot komunalni odpad.

Neizbrisen pečat in veliko škodo naravnemu okolju povzročata **čezmerna uporaba gnojil in pesticidov** v kmetijstvu, svojevrstna težava, s katero se srečuje vse več upravljavcev lovišč, pa je gnojevka⁶. Omejitve in prepovedi, ki se nanašajo na gnojenje kmetijskih zemljišč z gnojnicami in gnojevko, so določene v *Uredbi o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov*⁷, pri čemer gre zgolj za omejitve in prepovedi, ki se nanašajo na varstvo voda. Z 'nitratno uredbo' je bila v slovenski pravni red v celoti prenesena Direktiva Sveta z dne 12. 12. 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov⁸. Nitratna uredba v skladu s citirano direktivo določa mejne vrednosti vnosa dušika iz kmetijskih virov v tla ali na tla ter ukrepe za zmanjšanje in preprečevanje onesnaževanja voda, ki ga povzročajo nitrati iz kmetijskih virov. V skladu z določbami nitratne uredbe lahko kmetijska gospodarstva gnojijo kmetijska zemljišča z gnojili le v količinah, ki ne presegajo mejne vrednosti, to je 170 kg dušika (N)/ha kmetijskih zemljišč v uporabi na ravni kmetijskega gospodarstva. Čeprav uredba določa mejno vrednost, kar pomeni, da kmetje po kmetijskih zemljiščih ne smejo polivati neomejenih količin gnojnice in gnojevke, se v praksi dogajajo kršitve, ki (po navadi) niso sankcionirane, na kar smo opozorili tudi že lovci (npr. v Beli krajini). V mnogih loviščih so zato že ogrožene zavarovane živalske in rastlinske vrste. Na spletnih straneh⁹ poročajo o prizadevanjih društva *Proteus* za čisto in zdravo okolje; izvemo, da nitrati, ki jih vsebuje gnojevka iz bioplinarne in prašičje farne, s katero polivajo polja v Beli krajini, ogroža ljudi in tamkaj endemitsko črno človeško ribico ali močerila (*Proteus anguinus parkelj*¹⁰).

Za upravljavce lovišč, ki jih koncesijske pogodbe zavezu-

jejo h koncesijskim dajatvam, ni sprejemljivo, da država še vedno ni uredila **prepovedi voženj v naravnem okolju**, ki izrazito vplivajo na naravno pravico divjadi do mirnega prehranjevanja, gibanja, poleganja mladičev in življenja brez nepotrebnega vznemirjenja. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje je pripravilo osnutek *Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave*¹¹, ki je bil objavljen na spletni strani ministrstva¹². Spremembe naj bi dokončno uredile odnose v gozdovih in tam, kjer ima tudi divjad svojo domovinsko pravico. Lovke in lovci se v gozdovih vedno pogosteje srečujejo z gručami gorskih kolesarjev, ki svoje adrenalinske sposobnosti povsem nekritično sproščajo z agresivnimi vožnjami po gozdnih poteh in stezah, vlakah in strminah, pri čemer poško-

Tudi lovci bi se marsikdaj na prežo ali obhod lahko odpravili peš. V naravi so še posebno moteči in škodljivi brezvestni vozniki vozil ATV, ki se odpeljejo z utrjenih poti in se brez potrebe vozijo po poraščenih zemljiščih.

plinov. Ravno tako so za naravo in divjad škodljivi brezsrčni nekateri vozniki »terencev« (SUV), ki se vozijo po brezpotjih, pašnikih in travnikih in tam preskušajo zmogljivost svojih vozil. Slednji povzročajo spore tudi z drugimi uporabniki in lastniki zemljišč,

vznemirjenje za tamkaj živeče vrste živali, njihovo prehranjevanje, razmnoževanje in vzrejo mladičev.

V vseh sredstvih javnega obveščanja so bila objavljena poročila, da si predstavniki Lovske zveze Slovenije, Planinske zveze Slovenije, Ribiške zveze Slovenije in Zveze tabornikov Slovenije v okviru *Nevladne skupine za okoljsko in društveno zakonodajo* že vrsto let prizadevajo, da bi država uredila tak režim voženj v naravnem okolju, ki bi bil zakonito in legitimno urejen. To pa bo le pod pogojem, če bo soglasno sprejet; torej če bo izhajal iz usklajenih stališč, pri čemer pa bo potrebno v praksi zagotoviti tudi ustrezen nadzor. Jasno je treba doreči, kakšna je/so vloga/e gozda in kakšen naj bo red v naravi, ki pa v nobenem primeru ne bo prenesla preobremenjene rabe. Živimo v čudoviti deželi, ki je bogata z naravnimi danostmi, ki jih je treba za vsako ceno ohraniti za prihodnje rodove. Z izničenjem raznovrstnosti življenja (biotske in genetske raznovrstnosti) bo tudi pri nas ogrožena svetost življenja. Zato je na našem planetu nujno, da se za to borimo vsak na svojem območju. Skrb za čisto in zdravo naravno okolje je naloga – stalnica nas vseh, zato egoizem tistih, ki brezsrčno krnijo naravne vrednote in si jih krojijo le sebi v prid, vodi v propad. »Človeško srce, ki je proč od narave, postane trdo,« je spesnil **Standing Bear**. V naravi ni ničesar nekoristnega¹⁴. »...Žalostno je pomisliti, da narava govori in da človeški rod ne posluša,« so bile

klene misli **Victorja Hugoja**. Zemlja ne pripada človeku; človek pripada zemlji¹⁵.

In za zaključek še sporočilo lovkam in lovcem, ki ga je osmisлил **Kahlil Gibran**: »Zemlja je kot lepa nevesta, ki za okras ne potrebuje draguljev, ki jih je obdelal človek, temveč je zadovoljna z zelenjem svojih travnikov, zlatim peskom svojih morskih obal in dragocenimi kamninami svojih planin¹⁶.« In bodi tako!

Matija Avbar

¹ »Zemlja je moja mati. Rodila me je in me hrani. Del nje sem in ona bom, ko me ne bo. Na njenem trebuhu sem srečen otrok.« (Rudi Kerševan).

² Misel Alvara Garcie Limeria.

³ Konvencija je mehanizem za udejanjanje sprejetih načel Deklaracija o okolju in razvoju na konferenci v Rio iz leta 1992, ratificiral jo je Evropski parlament in jo vključil v zakonodajo, znano kot Okvirna direktiva o vodah (Directive 2000/60/EC), ki jo je Republika Slovenija ratificirala leta 2004.

⁴ Vir: Wikipedija, svetovna enciklopedija.

⁵ Po Direktivi 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. 11. 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L št., 312 z dne 22. 11. 2008).

⁶ Po stališču Ministrstva za kmetijstvo in okolje morajo kmetje gnolila uporabljati v skladu s potrebami rastlin po hranilih v času vegetacije spomladi in poleti, za pravilno gnojenje je leta 2010 ministrstvo izdalo Smernice za strokovno utemeljeno gnojenje.

⁷ Uradni list RS, št., 113/09 in 5/13 – nitratna uredba.

⁸ Direktiva Sveta Evrope, št. 91/676/EGS, t. im. nitratna direktiva.

⁹ http://www.dolenjskislit.si/2012/04/13/77702/novice/bela_krajina.

¹⁰ Črni močeril ali črna človeška ribica je jamska dvoživka, podvrsta človeške ribice, ki živi v podzemnih vodah, našli so ga leta 1986 člani Inštituta za raziskovanje Krasi, ko so proučevali izvira Dobljice.

¹¹ Javna razprava, v kateri je bilo mogoče ministrstvu poslati pripombe in predloge, je trajala do 24. 2. 2014.

¹² http://www.mko.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/browse/1/article/12455/7081/4298e302873f6b77f18053ddc40cf956/

¹³ 4. člen Etičnega kodeksa slovenskih lovcev določa, da se lovec v naravi in lovišču giblje peš, tiho in neopazno, da ne vznemirja divjadi in drugih prostoživečih divjih živali. Gibanje, zadrževanje ali bivanje lovca v naravi in lovišču ne sme škoditi naravi.

¹⁴ Michel Eyquem de Montaigne.

¹⁵ Misel indijanskega poglavarja Seattla.

¹⁶ Misel iz knjige Čista ambrozija.

Foto: M. Avbar

Velika težava postaja lokalno nepravilna uporaba gnojil in razlivanje gnojek, ki ogroža čistost vodovja in živelj v njem. Zato bosta potrebna doslednejši nadzor in upoštevanje sprejetih določil Smernice MKO za strokovno utemeljeno gnojenje.

dujejo pritalno rastlinje in v naravo vnašajo nemir in vznemirjenje. Do svojih ravnanj so popolnoma nekritični in v en glas trdijo, da ne povzročajo nobene škode, kar pa ni res, le mnogi se je ne zavedajo. Škoda je v vznemirjanju divjadi in v poškodbah gozdne pritalne podrasti, tudi koreninskih sistemov in micelijev gliv/gob. Gorsko kolesarstvo se pri nas predstavlja kot posebna sodobna turistična ponudba, ki povečuje število gorskih kolesarjev, ki pa vdirajo tudi v primerne gozdne habitate. Gorskim kolesarjem sledijo še motokrosisti, ki poleg morda še bolj neželenih voženj povzročajo tudi močnejši hrup in onesnaževanje zraka z izpusti

saj le-ti nerado vidijo, da jim delajo škodo. Zato lovke in lovci pozor: tudi mi bi se na lov marsikdaj (vsaj na kratek obhod ali na prežo!) lahko odpravili peš¹³. Naravno okolje poleg gorskih kolesarjev, voznikov motorjev za motokros in posebnih vozil za vožnjo po terenu vznemirjajo tudi konjeniki, nabiranci gob, letalci s padali in zmaji, vozniki štirikolesnikov (»quad«), pa tudi »kiterji«, surferji na poplavljenih vodnih površinah. Ko so reke in potoki prestopili bregove in so poplaval travnike in polja, so se pojavili celo deskarji, ki »surfajo« po vodnih površinah s svojimi jadri. Med ptice in vodno perjad so v že tako ogrožena mokrišča prinesli dodatno

Le z delom in strokovnim znanjem do izboljšanja stanja male divjadi

V zgodovini se je mala poljska divjad vedno razvijala skladno z razvojem kmetijstva. Na nekdanj intenzivno obdelovanih tleh je našla vse, kar potrebuje za svoje uspešno življenje in razmnoževanje. Veljalo je celo pravilo, da bolj kot je bila neka pokrajina poljedelsko razvita, ustrežnejše razmere je nudila tudi mali divjadi.

Zaradi izjemnih razmer na kmetijskih tleh sta bila zlasti jerebica in poljski zajec do šestdesetih let prejšnjega stoletja tudi najštevilnejši vrsti divjadi pri nas. Do tedaj njun obstoj ni bil nikdar ogrožen.

V prejšnjem obdobju, zlasti še od leta 1970 do leta 1990, pa je bila pri nas pri urejanju sodobnega kmetijskega prostora popolnoma zanemarjena sleherna skrb za ohranjanje nekdanje kmetijske krajine in poljskih ekosistemov. Načrtovalci kmetijskega prostora so odločno odklanjali

vse pobude in zahteve lovcev za ohranitev stanja določenih poljskih habitatov, sledili so edinem cilju: pridobiti čim več rodovitnih zemljišč in doseganje večjih hektarskih pridelkov posameznih kultur.

Posledice enostranske ureditve kmetijskega prostora so se in se kažejo v izginjanju krajinskih značilnosti, uničevanju ali poškodovanju naravnih virov ter izginjanju poljskih živali posameznih vrst. Z uničenjem razne poljske zarasti so postala kmetijska zemljišča tudi preveč »odprta«, kar se posledično odraža tudi v zmanjševanju rodovitnosti tal zaradi izsuševalne moči vetra, s pojavom katastrofalnih suš in množične namnožitve nekaterih glavnih škodljivcev kmetijskih rastlin.

Lahko trdimo, da je končano zgodovinsko obdobje, ko je kmet z nekdanjim ekstenzivnim kmetovanjem nehoti ustvarjal in ohranjal dobre

razmere za številne koristne poljske živali, ki so mu v zahvalo to vračale z naravno, biološko zaščito rastlin. Varstvo kmetijskih rastlin je tako vse od začetnega razvoja poljedelstva potekalo zgolj po zdravi biološki poti.

Po več desetletjih več kot nezdrave kemične zaščite kmetijskih rastlin je človek končno začel razmišljati o vrednotah, ki temeljijo na varovanju okolja in pridelovanju zdrave hrane. Vrednote, kot so zdravo, človeku prijazno okolje, zdrava hrana, čist zrak in voda so postale spet vrednote, ki jih je treba za vsako ceno pridobiti nazaj. Vendar samo razmišljanje in zgolj spodbujanje za ekološko, integrirano in biodinamično pridelovanje kmetijskih rastlin še zdaleč ne rešuje vseh težav, ki so se nakopičile v zdajšnji kulturni krajini.

Konvencija o biotski raznovrstnosti, ki jo je sprejel slo-

venski parlament leta 1996 (Ur. l. RS, št. 30/96 št. 7) je bila obveznost, da se Slovenija ob približevanju Evropski uniji začne resno ukvarjati s popravljanjem napak iz preteklosti, ki se kažejo v uničevanju ali poškodovanju mnogih naravnih virov, izginjanju živalskih in rastlinskih vrst ter spremenjanju krajinskih značilnosti posameznih območij. Ena od pomembnih prednostih nalog strategije razvoja, z vidika sonaravnega urejanja kmetijskega prostora, je zagotavljanje razmer za ohranitev biotske pestrosti na kmetijskih tleh.

Slovenija se je v procesu priprave pred vstopom v EU s sprejetjem ratifikacij različnih dokumentov za varstvo okolja ter krajinske biotske pestrosti dobro pripravila; sprejela je vse potrebne zakone, razvojne strategije, odredbe in tudi vzpostavila potrebno mrežo naravovarstvene službe. Vse z namenom trajnostnega raz-

voja podeželja, sonaravnega kmetijstva, ohranjanja krajinskih značilnosti in varovanja poljskih habitatov.

Obvezujoči zakoni, razvojne strategije in razne odredbe pa v naši praksi žal ne kažejo postavljenih ciljev. Na področju varovanja habitatov in ponovnega oživljanja (revitalizacije) kmetijskega prostora z namenom ohranjanja in povečanja biotske pestrosti se ni spremenilo še prav ničesar! Nasprotno, ugotavljamo lahko, da se z novim, t. i. čiščenjem melioracijskih jarkov in zaraščajočih kmetijskih površin dokaj nenačrtovano uničuje še nekatere preostale habitate.

Posledica nekdanjih agromelioracij, komasacij in tudi zdajšnjih posegov v kmetijski prostor je še nadaljnje zmanj-

ševanje številčnosti ter pospešeno izginjanje vseh koristnih poljskih živali. Zaskrbljujoče je tudi čedalje večje zastrupljanje tal, podtalnice, vode in hrane.

Zdajšnje upravljanje s prostorskimi enotami, to je z lovišči, žal v ničemer ne rešuje težav, saj se siromašenje okolja le še nadaljuje.

Lovske družine upravlja jo samo z lovniimi vrstami divjih živali skoraj povsem nepovezano z drugimi porabniki prostora. Na okolje, ki je temeljnega pomena za obstoj divjadi, praktično nimajo nobenega vpliva, pri prizadevanju za izboljšanje razmer pa so prepuščene same sebi. Razni ukrepi, ki so jih doslej opravljali lovci, razen nekaj izjem, niso dali nobenih pričakovanih rezultatov.

Med lovci je zdaj največkrat slišati, da so naredili že vse, pa ni nič od tega. Menijo, da nihče ne upošteva njihovega truda in opozoril. Zato se je zelo zmanjšala volja do nadaljnega dela.

Tudi nedavni posvet o upravljanju z malo divjadjo, ki je bil 23. novembra 2013 v Velenju, ni dal nobenega pravega odgovora o možnostih za ponovno oživitev male poljske divjadi. V prispevkih je bilo navedeno nekaj bolj ali manj neuspešnih poskusov o naselitvah male divjadi, nič pa o možnostih za izboljšanje njenih življenjskih razmer. Zato menim, da bo tudi ta posvet, tako kot vsa dosedanja prizadevanja za ohranitev male divjadi, hitro potisnilo v pozabo. Ali pa tudi ne. Lahko služi tudi kot spodbuda, da s tako nenačrtovanim delom

v lovstvu ne bomo prišli nikamor!

Če nič drugega, smo lovci iz vseh dosedanjih prizadevanj za ohranitev poljske divjadi dobro spoznali, da je izhod mogoč le ob zavzetem, skupnem sodelovanju vseh porabnikov prostora, ki pa jih ni malo. Za uresničevanje določil konvencije o biotski raznovrstnosti (pestrosti) je, oziroma je bilo, zadolženih okrog štirideset institucij z različnih področij. Kot usklajevalec (koordinator) dela in akcij izvajanja pa je bilo zadolženo nekdanje Ministrstvo za okolje in prostor (MKGP), zdajšnje Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO). Imenovanje in zadolžitve za obvezno izvajanje konvencije pa ni nikoli zaživel. Tega žal tudi v prihodnosti ni pričakovati. Po dvajsetih letih popolnega

mrtvila in neaktivnosti je šlo že vse skupaj v pozabo. Lovci se s tem nikakor ne smemo sprijazniti.

Prvenstveno je treba, da lovška organizacija (LZS) v tej smeri aktivno prevzame pobudo, da resno opozori pristojno ministrstvo o doslej neuresničenih zadolžitvah za izvajanje konvencije o biotski raznovrstnosti. Pri tej pobudi mora nato tudi vztrajati. Iz zakonov, konvencij in odredb je treba izpostaviti vse člene, ki obvezujejo posamezne uporabnike prostora o njihovih zadolžitvah. Še posebno je treba opozoriti na dejstvo, da pred našimi očmi izginjajo številne poljske živali. Brez njih »ekološka pridelava hrane«, ki jo nekateri tako poudarjajo, preprosto ni mogoča!

Ne pozabimo in neprestano

poudarjajmo: **izvajanje določil podpisanih konvencij in drugih odredb je za podpisnice obvezno.** Pri tem ni nobenih izgovorov. Vse, ki so odgovorni za okolje in prostor, je treba pripraviti, da začnejo s svojimi zadolžitvami; svojim delom! Če ne bo odziva, bo treba o tem obvestiti pristojne službe pri EU tudi neposredno in prek evropskih/mednarodnih lovskih združenj (FACE, CIC).

V kmetijstvu smo spet v novem, prelomnem obdobju, ki pa programsko še zdaleč ni izoblikovano. Strategija razvoja podeželja in tudi postopni prehod k sonaravnemu pridelovanju hrane terjata, razen napisanih zakonov in odredb, načrten pristop s pripravo izvedbenih načrtov, določitev izvajalcev in še posebno s pripravo modelov za doseganje postavljenih ciljev. Ker je pri zagotavljanju novih razvojnih možnosti trajnostnega gospodarjenja/upravljanja, s poudarkom na ohranitvi biotske pestrosti, še veliko nedorečenega, nejasnosti, neznanja in tudi bojazni, da ne bomo popravljali napak z novimi napakami, se je treba takoj lotiti priprave projekta raziskovalnih nalog s končnim ciljem: **pripravi model za načrtno ureditev kmetijskega prostora.** Prvenstveno za zagotovitev življenjskih razmer za vse koristne poljske živali kmetijskih ekosistemov in s tem zagotovitev temeljev za ekološko pridelavo hrane. Lovci lahko pri tem odigramo ključno vlogo: imamo določeno znanje in izkušnje. Za nove zahtevne naloge za sodobno ureditev življenjskih razmer za poljsko divjad, ki je sestavni del tamkajšnjih ekosistemov, pa lovci in ekologi potrebujemo tudi novo znanje, ki pa ne pride samo od sebe, treba si ga je pridobiti!

Pred lovci je tako še druga zelo pomembna naloga, da si Lovska zveza Slovenije čim prej pridobi lastno lovišče za raziskovalne namene. To je sicer že zapisano v *Viziji Lovske zveze Slovenije* iz leta 2008, kjer je v programu zajetih kar 23 točk raznih aktivnosti. Iste aktivnosti so uvrščene tudi v program do leta 2016.

Ena izmed najpomembnejših nalog iz programa aktivnosti je vsekakor ponovna pridobitev lastnega lovišča za raziskovalne namene, nato pa tudi izobraževanje in usposabljanje lovcev za vodstvene naloge. Nobenega razloga ni, zakaj še nimamo lastnega lovišča. Bo tudi to ena izmed neuresničenih nalog, ki bo ostala le na papirju? V glasilu *Lovca* mnogi uvodničarji in tudi sicer opozarjajo o pomenu znanja v lovstvu. Na to opozarja tudi zdajšnji predsednik Lovske zveze Slovenije. Ponovno si preberimo njegov uvodnik v *Lovcu*, 1/2013, z naslovom *Le naše znanje je lahko temelj za razumevanje lovstva* in še uvodni prispevek v *Lovcu*, št. 12/2013, *Sodobno lovstvo vse očitneje postaja na znanju temelječa trajnostno naravnana dejavnost.*

Toda zgolj z opozarjanjem, kako pomembno je znanje v lovstvu, se ne bomo okrepili z znanjem. Kakšno je zdajšnje znanje v lovstvu in kako ga lahko izkoristimo? Nazoren primer o tem je bil izkazan na posvetu tajnikov vseh območnih lovskih zvez iz leta 1980. Na omenjenem sestanku je vodja skupnih služb LZS skušal prepričati tajnike, naj se več ukvarjajo s strokovnim delom in ne zgolj z administracijo! Takratna tajnica ZLD Gorica mu je postavila zelo umestno vprašanje: »*Ma, kaj je to strokovno delo v lovstvu?*« Pravega odgovora žal ni dobila in prepričan sem, da ga tudi zdaj ne bi. Popolnoma drugače bi bilo, če bi si primer resnega strokovnega dela lahko ogledali na poskusnem in oglednem vzorčnem lovišču. Tudi sam sem dojel, kakšne razmere potrebuje mala divjad šele, ko sem si ogledal vzorno urejeno lovišče na Češkem in v Avstriji.

V Sloveniji imamo več strokovno usposobljenih raziskovalcev s področja lovstva. Njihovo strokovno delo v glavnem temelji na analizah podatkov o odstrelu in spremljanju gibanja oziroma biologiji velike divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri. To so raziskave, ki dajejo rezultate na daljše časovno razdobje. Seveda so potrebne, saj brez

njih prav tako ni napredka v lovstvu. Toda nisem osamljen, ki se zavedam, da v zdajšnjem času bolj kot pri veliki divjadi potrebujemo **strokovni pristop in znanje za reševanje obstoja male divjadi.**

Zakoračili smo v povsem novo obdobje razvoja kmetijstva, ki mali divjadi spet ni naklonjeno! Veliko nekdanjega življenjskega prostora za malo divjad je tudi uničenega ali pa se ga pravkar še dodatno uničuje; ostaja še vedno večji del poljedelskega prostora, na katerem so razmere za poljske živali zelo, ne pa kritično poslabšane. Ta prostor za malo divjad še ni izgubljen! Le razmere na tem prostoru bo treba urediti načrtno in čim prej. V ta namen moramo vsa prizadevanja in raziskovalno delo usmeriti v proučevanje za ureditev optimalnih razmer za vse poljske živali. Prav zato je še kako pomembno, da LZS čim prej pridobi lastno poskusno lovišče. Tako, ki bo s primerno ureditvijo postalo model za prostorsko ureditev celotnih kmetijskih površin v Sloveniji.

Kaj vse bo treba proučiti za sodobno urejeno kmetijsko okolje in koga vse bo treba vključiti v takšno načrtovanje, pa bomo razpravljali, ko bo poskusno lovišče zaživelelo.

Poleg glavnega namena vzorčnega lovišča bi le-to imelo še kako neprecenljiv pomen za raziskovalno dejavnost, šolanje ter izobraževanje vodstvenega in strokovnega kadra LZS in tudi za vse ravni izobraževalnih programov članstva LZS. Bilo pa bi tudi zgledno urejeno lovišče za lovce, lovske čuvaje, šole in naravovarstvenike. Nenazadnje bi vzorčno lovišče lahko služilo tudi kot primer za prihodnjo novo vlogo lovstva, kot se že nakazuje v določenih elementih. Za prihodnje učinkovito varstvo okolja bodo morali v neki prostorsko-ekološko vključeni enoti usklajeno delovati vsi uporabniki prostora; morda kot sekcije v enem društvu. Lovstvo naj bi v taki širši ekološki enoti delovalo le kot sekcija za lovno divjad.

Lojze Černe,
uni. dipl. inž. agr.

⑥ Laserski daljinomeri - da razdalj ne ugibamo, ampak izmerimo

Laserski daljinomeri so zelo sodoben lovski pripomoček in v lovski uporabi šele dobri dve desetletji. Pred tem so takšne naprave uporabljali le v vojaške namene in na civilnem trgu niso bile dostopne. Potreba po uporabi laserskega daljinomera na lovu je dejansko ena sama, in sicer točno določanje razdalje do divjadi za natančen strel. Sodobni laserski daljinomeri poleg oddaljenosti po navadi določijo tudi naklonski kot, kar je še posebno pomembno pri lovu v gorah. Lovci, ki imajo znanje, izkušnje in primerno opremo za strele na daljše razdalje, vsekakor potrebujejo laserski daljinomer. Strel na daljše razdalje brez takšne opreme je namreč bolj »strel na slepo« kot pa premišljen lovsko pravičen strel. Ocenjevanje razdalje po občutku namreč po navadi vodi k zelo velikim napakam, kar vsak med nami zelo hitro spozna, ko prvič uporablja laserski daljinomer. V enem od prejšnjih člankov smo opisali, kako zahtevno je streljati na večje razdalje, v tem članku pa bodo podrobneje predstavljene laserski daljinomeri in njihove značilnosti. Ob izbiri pravega laserskega daljinomera bo verjetno marsikomu v pomoč.

Način delovanja daljinomerov

Način delovanja laserskih daljinomerov je dokaj preprosto razložiti. Naprava najprej odda laserski žarek in nato na primer nem senzorju zaznava odboj tega žarka od objektov. Z dovolj natančnim merjenjem časa med oddajo laserskega žarka in sprejemom njegovega odboja je mogoče preprosto izračunati oddaljenost do objekta, kjer se je laserski žarek odbil. Seveda je delovanje sodobnih laserskih daljinomerov nekoliko bolj zapleteno, saj so različni proizvajalci z razvojem temeljni način delovanja precej izpopolnili ter dosegli večjo natančnost in zanesljivost delovanja. Ob tem velja omeniti razliko med laserskimi daljinomeri, ki so namenjeni civilni uporabi, ter tistimi, ki so namenjenimi vojaški. Tovrstne civilne napra-

ve imajo vse vgrajen laser z oznako »class 1«, kar pomeni, da njegova moč ne presega meje, ki bi bila škodljiva očem. Največji doomet takšnih civilnih laserjev je okrog 2000 met-

Slika 1: Na levi strani je prikazano, kako se izpiše izmerjena razdalja v sredini vidnega polja v laserskih daljinomerih, kar je najpogostejše mogoče najti pri monokularjih ter daljnogledih z vgrajenim laserskim daljinomerom. Na desni strani pa je prikazano, kako je po navadi prikazan izpis daljave pri strelnih daljnogledih z vgrajenim laserskim daljinomerom (v spodnjem delu zornega polja).

rov in niso škodljivi zdravju ljudi ali živali. Večina laserskih daljinomerov omogoča prikaz razdalje v metrih ali jardih.

Dejanski doomet merjenja

Laserski žarek bi v idealnih razmerah lahko nespremenjen potoval zelo daleč, v atmosferi se z oddaljenostjo širi njegov premer, prav tako pa se zaradi trkov z nečistočami v zraku zmanjšuje njegova moč. Zato imajo vsi laserski daljinomeri omejen doomet merjenja, ki je

sicer odvisen tudi od zelo veliko različnih parametrov, in sicer vse od moči laserskega snopa, občutljivosti senzorja, frekvence laserskega žarka ter mnogih drugih tehnoloških parametrov. Na splošno pa velja podobno kot na drugih področjih, da imajo dražji in tehnološko naprednejši daljinomeri večji doomet merjenja in cenejši manjšega. Slednje nikakor ne velja za tržne prijeme ob prodaji takšnih naprav, saj imajo mnogi cenejši daljinomeri velikokrat že v imenu navedene bistveno višje številke, kot pa je njihov dejansko uporaben doomet merjenja. Prav tako se je treba zavedati, da je za doseganje največjega dometa merjenja treba meriti oddaljenost do objektov z veliko odbojno površino, kot so na primer hiše, velike skale in podobno. Če merimo oddaljenost do manjših objektov, kot je npr. divjad, se učinkoviti doomet vsake naprave zmanjša. Z manjše površine se namreč odbije manj laserskih žarkov.

Načini merjenja: prvi objekt, v dežju, neprekinjeno

Večino laserskih daljinomerov je mogoče nastaviti

Slika 2: Na monokularjih z dodanim laserskim daljinomerom je po navadi laserski merilni sklop nameščen pod optični sklop, skozi katerega uporabnik opazuje oddaljene objekte med merjenjem.

tako, da omogočajo različne načine merjenja razdalje do opazovanih objektov. Slednje je v določenih situacijah še posebno pomembno, saj v obratnem primeru lahko izmerimo napačno razdaljo, posledica česar je nepotrebna obstrelitev divjadi. V temeljnem načinu laserski merilniki razdalje namreč merijo oddaljenost do opazovanega objekt, s katerega se odbije največ laserskih žarkov. Zelo pogosti so tudi primeri, ko želimo izmeriti razdaljo do živali ali tarče, ki stoji na travniku pred gozdom. Takrat se bo več laserskih žarkov odbilo od velikega ozadja kot od majhnega objekta v ospredju in bo laserski merilnik pokazal napačno meritev, če ne bo izbran tudi primeren način merjenja. V menijih in nastavitvah je praktično za vse laserske merilnike prvenstveno uporabljen angleški jezik. Način merjenja, ki omogoča merjenje oddaljenosti do prvega objekta in ne do največjega objekta, se v angleščini imenuje »first target priority«. Zelo pogost primer, ki prav

Foto: T. Šimec

Slika 3: Na daljnogledu z dodanim laserskim daljinomerom je na sredinskem »mostu« dodan gumb ali več gumbov za merjenje oddaljenosti in nastavljanje načina delovanja.

jenja, ki brez prekinitve poda podatek o razdalji, četudi se ne osredotočimo zgolj na en sam objekt, ampak daljinomer med merjenjem tudi premikamo.

Merjenje naklona

Lovski laserski daljinomeri so v prvi vrsti namenjeni dolo-

vanju stopinjah. Z dodatno programsko opremo (balističen program) ob takšnih meritvah omogočajo tudi enakovredno vodoravno razdaljo do tarče ali divjadi.

Vrste laserskih daljinomerov

Laserski daljinomeri za lovsko uporabo so vedno v dodani optični napravi takšne ali drugačne oblike. Za razliko od preostalih laserskih daljinomerov, ki so v rabi v gozdarstvu, gradbeništvu in še kje, je namreč pri lovu bistvenega pomena, da daljinomer določi razdaljo do opazovanega objekta (divjadi, tarče ...), ki jo strelec opazuje skozi optično napravo. Lovski daljinomeri imajo zato notranji zaslon za prikaz podatka o izmerjeni razdalji (v vidnem polju) in ne na zunanji strani ohišja. Na *sliki 1* sta sicer prikazani obe možnosti notranjega prikaza izmerjene razdalje, in sicer prosojni prikaz ter prikaz razdalje v zatemnjenem spodnjem delu zornega polja. Lovski daljinomeri so najpogostejše dodani monokularju, daljnogledu ali strelnemu daljnogledu.

Monokularji z laserskim daljinomerom

Prvi monokular z dodanim laserskim daljinomerom je iz-

delala Leica leta 2000 in vse odtlej je za lov to najpogostejša in najbolj priljubljena oblika laserskega daljinomera. Praktično vsi laserski daljinomeri te vrste imajo ločen optičen del in laserski merilni del, kar je razvidno tudi na *sliki 2*. Zato merilni del ne vpliva na optično kakovost sklopa, namenjenega opazovanju, kot je to mogoče pri nekaterih drugih oblikah lovskih laserskih daljinomerov. Optični deli imajo pri večini takšnih naprav šestkratno povečavo in lečo objektiva s premerom od 20 do 32 mm. Naprednejši monokularji z laserskim daljinomerom tako omogočajo meritve naklona, balističen program in zmožnost merjenja do 1.500 metrov oddaljenih objektov. Poglavitne prednosti te vrste daljinomerov so predvsem njihova majhnost in ugodna cena.

Daljnogledi z laserskim daljinomerom

Daljnogledi z laserskim daljinomerom so bili sicer prva vrsta takšnih naprav na trgu, in sicer vse od predstavitve prvega takšnega daljnogle-da Leica Geovid 7 x 42 leta 1992. Kljub temu se naprave te vrste na trgu niso tako hitro razširile kot monokularji z laserskim daljinomerom. Temu so botrovale predvsem njihova velikost, teža in precej višja cena. Zaradi želje po čim manjših merah imajo mnoge tovrstne naprave laserski del vgrajen kar v optičnem delu. V tem primeru skozi iste leče prehaja vidna svetloba, ki omogoča opazovanje in prav tako skoznje potujejo laserski žarki, ki omogočajo merjenje razdalje. Prav tako so v takšnih daljnogledih v zgradbo lečja in prizem dodani elementi laserskega merilnega sistema. Takšna zasnova sicer prispeva k manjši velikosti, a zato po navadi zelo »trpijo« optične lastnosti daljnogle-da. V takšnih daljnogledih ima slika najpogostejše nekoliko rumenkast ali modrikast ton, prav tako pa je bistveno slabša prepustnost svetlobe. Razen najnovejših in najdražjih dalj-

Slika 4: Na levi strani je strelni daljnogled z zunanjim laserskim merilnim sklopom (dodanim ob strani ohišja), na desni pa je strelni daljnogled, pri katerem je laserski namerilni del optične konstrukcije. V takšnih strelnih daljnogledih laserski žarki in vidna svetloba potujejo skozi iste leče.

tako terja spremembo načina merjenja, pa je, če laserski merilnik razdalje uporabljamo v dežju. Najsodobnejši in najdražji laserski merilniki sicer že omogočajo avtomatsko prilagajanje načina merjenja razdalj v dežju, v cenejših pa je v dežju še vedno potrebna ročna nastavitve načina delovanja. Obstaja tudi nekaj drugih načinov delovanja laserskih daljinomerov, ki jih je po navadi mogoče nastaviti, a za lovsko uporabo niso bistvenega pomena. Morda velja omeniti le način neprekinjenega mer-

čanju oddaljenosti do divjadi pred strelom, in sicer na razdaljah, kjer je že treba upoštevati znaten padec krogle, ki jo uporabljamo. V gorah pa je ob poznavanju dejanske razdalje prav tako treba poznati tudi naklon linije merjenja. Več o upoštevanju naklona pri strelnih na dolge razdalje smo pisali v enem od prejšnjih člankov, in sicer v članku Optika za strele na daljavo (Lovec, 2/2014, str. 79). Naprednejši laserski daljinomeri tako ponujajo podatek/meritev naklona ter ob razdalji sporočijo tudi naklon

nogledov z dodanim laserskim daljinomerom so takšni daljnogledi po navadi zelo temni in zato tudi slabo uporabni v mraku. Kljub temu je za lovca takšen daljnogled tudi precejšnja prednost, saj mu v lovišče ni treba nositi dveh kosov opreme (daljnogled in monokular z daljinomerom). Prav tako je merjenje razdalje med opazovanjem divjadi najpreprostejše in hitro. Daljnogled z laserskim daljinomerom je predstavljen na *sliki 3*.

Strelni daljnogledi z laserskim daljinomerom

Strelni daljnogledi z dodanim laserskim daljinomerom so se pojavili že zelo kmalu po predstavitvi prvih takšnih opazovalnih daljnogledov. Prvi strelni daljnogled te vrste je predstavilo podjetje Swarovski, in sicer model LRS 3-12 x 50 leta 1997. Kasneje se je razvoj takšnih strelnih daljnogledov

usmeril predvsem v dve smeri. Mnogi proizvajalci so se odločili in izdelujejo cenovno ugodnejše strelni daljnogled, ki imajo laserski merilni sistem dodan kar v optično zgradbo. Takšen pristop sicer res omogoča manjšo maso, manjše mere in tudi nižjo ceno, a zaradi elektronske laserske opreme v optični zgradbi, kot smo omenili, ponujajo slabše optične lastnosti in slabšo prepustnost svetlobe. Prestižni evropski proizvajalci izdelujejo strelni daljnogled, v katerih je laserski merilni del ločen od optičnega sklopa. Takšni strelni daljnogledi imajo enako dobre optične lastnosti kot običajni in ob tem hkrati ponujajo vse prednosti za podatek o strelni razdalji. Nasploh so streli na daljše razdalje daleč najlažji in najustreznejši s to vrsto laserskih daljinomerov, saj je mogoče strelni razdaljo določiti kar iz strelskega položaja. Na *sliki 4* sta prikazana dva takšna strelna daljnogleda, in sicer z zunanjim laserskim

sklopom in laserskim merilnim sistemom, vgrajenim v optični zgradbi lečja. Večina strelnih daljnogledov sicer omogoča izmero razdalje, še vedno pa je treba za strel ročno nastaviti namerilni križ na običajnih kupolah. Izjema je model Burris Eliminator, ki s spreminjanjem osvetlitve namerilnega križa sam premika namerilno točko.

Zaključek in priporočila

Dandanes je laserski daljinomer nepogrešljiv pripomoček vseh lovcev, ki se pogosteje odločajo za strele na daljše razdalje. Strel na daljšo razdaljo namreč ne more biti natančen in lovsko pravičen, če ne poznamo natančne razdalje do divjadi, ki smo jo ocenili kot primerno za odstrel in jo želimo upleniti. Seveda se, podobno kot na vseh drugih področjih, tudi tu postavlja večno vprašanje, kako izbrati najprimernejši laserski daljino-

mer. Zagotovo so daljnogledi in predvsem strelni z vgrajenim laserskim daljinomerom najboljše izbira za preprosto uporabo. Kljub temu pa je ob tem precej omejitev, ki jih je tudi treba upoštevati. Trenutno le najdražji in v Evropi izdelani daljnogledi ter strelni daljnogledi te vrste nudijo spodobne optične lastnosti. Pri večini ameriških, japonskih ter kitajskih izdelkov te vrste pa je še vedno bolje izbrati *ločeno* in imeti posebej laserski daljinomer v obliki monokularja ter klasičen daljnogled in na puški klasičen strelni daljnogled. Na monokularjih z dodanim laserskim daljinomerom je namreč (tudi najcenejši) optični in laserski sklop ločen in je zato po navadi manj težav s temno sliko in nenaravnimi barvami. Zaradi majhne velikosti jih je zelo preprosto vtakniti v vsak majhen žep in so na lovu lahko zelo koristen pripomoček.

Teodor Štimec
teodor.stimec@gmail.com

Pozor: videonadzor v lovišču!

Gozd je lovčev raj, kjer lovec lahko skoraj neomejeno zadovoljuje radosti opazovanja, spremljanja in lova divjadi. Zaradi zadovoljitve svojih (drugotnih) človekovih potreb lahko uživa v spokojnosti in tišini le v lovišču, po navadi na visoki preži, kjer lahko opazuje naravo in se prepusti mislim, ali pa na zalazu mirno opazuje dogajanje v lovišču, opravlja redni obhod in nadzor ter izpolnjuje del načrta odstrela divjadi. Vse to lahko udejanja s pomočjo daljnogleda in lovsko puško v roki. Nekateri zelo uživajo v fotografiranju ali snemanju rastlinstva in živalstva. V sodobnem času jim je pri tem priskočila na pomoč digitalna tehnika. V tišino narave in zasebnost gozda so posegli s sodobnimi tehničnimi pripravami za snemanje zvoka in slike. Zato so se ponekod lovišča spremenila, ker so jih nekateri lovci opremili s kamerami za snemanje divjadi zgolj sebi v osebno korist, pri čemer se v oko njihovih kamer ujame tudi marsikateri posameznik. Zato se vedno bolj postavlja vprašanje, ali je v loviščih dovoljeno postavljati kamere za snemanje divjadi in še česa drugega; nezakonitega lova ali motenja lovske posesti (včasih zgolj lokalno osebne) na primer.

Informacijska pooblaščenka je v javnih medijih zasledila, da lovske družine (ponekod zgolj njihovi posamezni člani) v loviščih nameščajo videokamere z namenom nadzora in varovanja premoženja in preprečevanja škodnih dogodkov ter spremljanja gibanja in številčnega stanja divjadi, ki se giblje v lovišču oziroma za določitev časa, kdaj obiskuje krmišča, kaluže in druge lovskotehnične objekte. Kmalu se je postavilo vprašanje *zakonitega videonadzora v loviščih*, ki ga opravljajo LD kot upravljavke lovišč. Na podlagi 7. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) je informacijska pooblaščenka obvestila Lovsko zvezo Slovenije o svojem stališču. Informacijska pooblaščenka na splošno meni, da opravljanje videonadzora v naravi, ki je sicer odprt prostor, za lovske družine ni dopusten! *Zakon o varstvu osebnih podatkov*

(ZVOP-1-UPB1) namreč izrecno omejuje opravljanje videonadzora izključno v tri namene: z videonadzorom se lahko izjemoma opremijo dostopi v službene prostore, dostop do vhodov in izhodov v večstanovanjske stavbe in dele prostorov. Opravljanje videonadzora v lovišču oziroma v gozdu pa nikakor ni mogoče uvrstiti v katerega izmed primerov, naštetih v zakonu.

Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1-UPB1) določa pravice, obveznosti, načela in ukrepe, s katerimi se preprečujejo neustavni, nezakoniti in neupravičeni posegi v zasebnost in dostojanstvo posameznika oziroma posameznice pri obdelavi osebnih podatkov. Iz načela zakonitosti sledi, da se osebni podatki obdelujejo zakonito in pošteno. Po načelu sorazmernosti morajo biti osebni podatki, ki se obdelujejo, ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo

in nadalje obdelujejo. Varstvo osebnih podatkov je namreč zagotovljeno vsakemu posamezniku ne glede na narodnost, raso, barvo, veroizpoved, etnično pripadnost, spol, jezik, politično ali drugo prepričanje, spolno usmerjenost, premoženjsko stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, državljanstvo, kraj oziroma vrsto prebivališča ali katero koli drugo osebno okoliščino.

Pri nenajavljenem snemanju v gozdu lahko snemalna naprava posname tudi nekaj, kar je osebni podatek, ki ga ni dovoljeno obdelovati ali ga shraniti v zbirko podatkov. **Kaj je osebni podatek?** To je po zakonu lahko kateri koli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen. V praksi se je že zgodilo, da je kamera na nekem krmišču posnela osebo, za katero so upravljavci lovišča posumili, da je zasledovala ranjeno divjad v tuje lovišče, pri čemer je šlo očitno že za kaznivo dejanje nezakonitega lova. Postavilo se je vprašanje, ali posnetki osumljenega

lovca, ki so ga poznavalci razmer prepoznali, lahko služijo kot dokaz v prekrškovnem ali kazenskem postopku. Kamera na krmišču ni bila označena z dobro vidnim obvestilom (z opozorilnim napisom), da je krmišče pod videonadzorom. Zato ne samo, da posnetki sumljive osebe ne veljajo kot dokaz, ker so bili pridobljeni na nezakonit način, ampak je upravljavec lovišča (ali njen posameznik), ki je namestil tako kamero, storil prekršek, ki se kaznuje z globlo.

Praktičen primer iz prakse je več kot poučen za vse upravljavce lovišč (LD), ki nimajo pravice nastavljanja videonadzornih kamer, ki snemajo dogodke v lovišču. **Uporaba videonadzornih kamer za snemanje okolice, ki jo pokrije objektiv, je obdelava osebnih podatkov po 3. točki 6. člena ZVOP-1, če so posamezniki, ki jih je kamera posnela in zabeležila v spominskem mediju, vsaj določljivi, če že ne določeni.** Takšno je neomajno stališče informacijske pooblaščenke **Nataše Pirc**

Musar. Obdelava osebnih podatkov po zakonu namreč pomeni kakršno koli delovanje ali niz delovanj, ki se izvaja v povezavi z osebnimi podatki, ki so obdelani avtomatizirano ali ki so pri ročni obdelavi del zbirke osebnih podatkov ali so namenjeni vključitvi v zbirko osebnih podatkov. Zato zbiranje podatkov o aktivnosti posameznih lovcev ali njihovih skupin na prikrit način ni zakonit. Takšnih podatkov tudi ni mogoče uporabiti za disciplinske ali druge kazenske postopke. Dopustni so le posnetki, ki so bili narejeni v skladu z določbami zakona o videonadzoru po 77. členu ZVOP-1.

Zakon o osebnih podatkih (ZVOP-1-UPB1) pa se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov, ki jo izvajajo posamezniki izključno za osebno uporabo, družinsko življenje ali druge domače potrebe. Osebnih podatki v javnem sektorju se lahko obdelujejo, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon. Nosilci javnih pooblastil lahko obdelujejo osebne podatke tudi na podlagi osebne privolitve posameznika. Osebnih podatki v zasebnem sektorju se lahko obdelujejo, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon ali če je za obdelavo določenih osebnih podatkov podana osebna privolitev posameznika. V zasebnem sektorju se lahko obdelujejo osebni podatki posameznikov, ki so z zasebnim sektorjem sklenili pogodbo ali pa so na podlagi pobude posameznika z njim v fazi pogajanj za sklenitev pogodbe, če je obdelava osebnih podatkov potrebna in primerna za izvedbo pogajanj za sklenitev pogodbe ali za izpolnjevanje pogodbe oziroma, če je to nujno zaradi uresničevanja zakonitih interesov zasebnega sektorja in ti interesi očitno prevladujejo nad interesi posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki. Če je obdelava osebnih podatkov nujno potrebna za varovanje življenj ali telesne integritete ljudi, se lahko osebni podatki obdelujejo ne glede na to, da

za obdelavo teh podatkov ni druge zakonite pravne podlage. Občutljivi osebni podatki, mednje z gotovostjo sodijo posnetki lovcev pri lovu v gozdu, krmljenju ali drugih opravilih v lovišču, pa se lahko obdelujejo le v primerih, če je posameznik za to dal osebno privolitev ali če so bili posnetki narejeni s kamero, ki je imela **vidno opozorilo po zakonu**. Osebnih podatki se lahko shranjujejo le toliko časa, dokler je to potrebno za doseg namena, zaradi katerega so se zbirali ali nadalje obdelovali. Velja načelo, **da se morajo osebni podatki obdelovati zakonito** (8. člen ZVOP-1), zato je treba

Foto: B. Avbar

pri nameščanju videokamere v lovišču upoštevati določila zakona, ki določa pravila o videonadzoru. Lovci kot lovski družina kot upravljavec lovišča, ki opravlja videonadzor, mora o tem objaviti **obvestilo**. Obvestilo mora biti vidno in razločno objavljeno na način, ki vsakemu posamezniku omogoča, da se seznani z njegovim izvajanjem najkasneje, ko se nad njim že začne izvajati videonadzor. Obvestilo mora biti na vidnem mestu, sporočilo mora sporočati, da se izvaja videonadzor, naziv osebe javnega ali zasebnega sektorja, ki ga izvaja in telefonsko številko za pridobitev informacije, kje in koliko časa se shranjujejo

posnetki iz videonadzornega sistema. Šele če je na vidnem mestu izobešeno obvestilo, se šteje, da je posameznik ustrezno obveščen o obdelavi osebnih podatkov. Poleg tega mora biti videonadzorni sistem, s katerim se opravlja videonadzor, zavarovan pred dostopom nepooblaščenih oseb. **Krmišča, kaluže, visoke preže ali katerega drugega lovskotehničnega objekta v naravi ni mogoče šteti kot lovčev delovni prostor, zato veljajo stroge omejitve pri snemanju.** Če na lovski koči, krmišču, kaluži, visoki preži ali katerem drugem lovskotehničnem objektu ni obvestila z

vsemi podatki in opozorili, je snemanje protipravno in lahko tistega, ki je odredil ali dovolil snemanje, doleti visoka globa, pri čemer se tudi LD kot upravljavka lovišča ne bo mogla izogniti globi. Če gre za nezakonito snemanje, ker tisti, ki je namestil kamero, ni izobesil z zakonom določenega obvestila, posnetkov ni mogoče uporabiti v dokazne namene ali za obdelavo biometričnih značilnosti posameznika z namenom, da bi se ugotovila ali preverila njegova identiteta.

Za opravljanje inšpekcijskega nadzora obdelave osebnih podatkov je pristojen državni nadzorni organ. Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora je

nadzornik upravičen, da pregleda podatke, ki se nanašajo na obdelavo osebnih podatkov. V primeru videonemanj v slovenskih loviščih lahko nadzornik pregleda medije za snemanje in objekte, kjer je bilo opravljeno zvočno in slikovno snemanje. Zoper odločbo ali sklep nadzornika ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Zaradi kršitev splošnih določb o videonadzoru se z globo od 4.170,00 evrov do 12.510,00 evrov kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne objavi obvestila na kraju snemanja ali če ne zavaruje videonadzornega sistema, s katerim se izvaja videonadzor. Z globo od 830,00 evrov do 1.250,00 evrov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost. Z globo od 200,00 evrov do 830,00 evrov pa se kaznuje za prekršek posameznik (lovec), ki stori prekršek zaradi kršitve videonadzora.

Sklepne misli: Upravljalci lovišč pozor! V loviščih je nujno treba preveriti, ali so kjer koli nameščene videonadzorne kamere in vaše vodstvo tega morda sploh ne ve. V izogibitev visokim globam jih je treba takoj odstraniti ali pa urediti videonadzor tako, kot določa zakon. V 77. členu ZVOP-1 je določeno, da mora oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki izvaja videonadzor, o tem objaviti **obvestilo**. Le-to mora biti vidno in razločno objavljeno na način, ki posamezniku omogoča, da se pravočasno seznani z njegovim izvajanjem; najkasneje, ko se nad njim začne opravljati videonadzor. **Obvestilo mora vsebovati informacije, da se izvaja videonadzor, naziv osebe, ki ga izvaja, in telefonsko številko za pridobitev informacije, kje in koliko časa se shranjujejo posnetki iz videonadzornega sistema.** Videonadzorni sistem, s katerim se izvaja videonadzor, mora biti zavarovan pred dostopom nepooblaščenih oseb.

Bojan Avbar

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Število prometnih nesreč, v katerih je udeležena divjad, se v tej državi večja, kar so potrdili statistični podatki nemške lovske zveze (Deutsche Jagdschutz Verein – DJV). Število prometnih nesreč, v katerih je bila udeležena divjad, se je namreč v lovskem letu 2012/13 povečalo za 7 % v primerjavi z letom 2011/12. V letu 2012/13 so zabeležili 210.000 takšnih prometnih nesreč. Dramatično se povečuje predvsem število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi divji prašiči, saj se je v primerjavi z letom 2011/12 v zadnjem letu povečalo kar za 29 %. Tako je bilo v tem lovskem letu povozjenih 22.000 divjih prašičev. Še vedno pa prevladuje srnjad, saj je bilo v letu 2012/13 povozjenih kar 180.000 osebkov srnjadi (+ 5 %). Ob tem je predsednik nemške lovske zveze prepričan, da je realna številka povozene divjadi približno 3- do 5-krat večja. Prometne nesreče pa niso usodne samo za divjad – v lovskem letu 2012/13 je zaradi trkov z divjadjo umrlo kar dvajset oseb, približno 3.000 pa je bilo poškodovanih. Skupno število smrtnih žrtev med vozniki je verjetno še večje, saj je kar nekaj prometnih nesreč s smrtnim izidom, ko vozila na videz brez pravega razloga trčijo v drevje ali druge ovire, voznik pa se pri tem smrtno poškoduje. Po oceni nemške lovske zveze naj bi skupna škoda zaradi trkov z divjadjo znašala kar okoli pol milijarde evrov na leto.

(Deutsche Jagd Zeitung, 12/2013)

Nemčija: Čedalje pogostejša so poročila o bližnjih srečanjih z divjimi prašiči, ki očitno svoj življenjski prostor uspešno širijo v neposredno bližino človeka. Tako je lani na začetku septembra divji prašič skočil iz bližnjega gozdička in podrl policista, ki je bil na službenem obhodu s kolesom. Pri tem se je policist zelo poškodoval, saj si je zlomil ključnico, dobil pa je še druge udarnine in odrgnine. Težko poškodovanega policista so odpeljali v bolnišnico, divji prašič pa je nadaljeval svojo pot. V Heidelbergu v zvezni deželi Baden-Württemberg je divji prašič prišel na vrt starejšega moškega, za katerega se je srečanje slabo končalo, saj ga je divji prašič večkrat napadel in pri tem zelo

Foto: M. Armak – Grča

V Nemčiji je po uradnih podatkih v lovskem letu 2012/13 izgubilo življenje zaradi trkov vozil z divjadjo kar dvajset oseb, tri tisoč pa je bilo poškodovanih.

poškodoval. Isti divji prašič je malo kasneje pritekel tudi na dvorišče vrtca, kjer pa so zaposleni pravočasno ukrepali in otroke napotili v stavbo. Preden so na kraj dogodka prispeli policisti in lovci, je divji prašič že pobegnil neznano kam.

(Deutsche Jagd Zeitung, 12/2013)

Nemčija: Podoben napad divje živali na človeka se je zgodil v kraju Maikammer v zvezni deželi Rheinland-Pfalz. V sredini oktobra je namreč kuna belica napadla 62-letno žensko, ki je ob tem padla na tla in žival jo je pogrizla po nogah in prsnem košu. Ko so mimoidoči želeli kuno pregnati, je napadla še 63-letnega moškega, ki pa se je je uspel uspešno obraniti in jo pokončati. Kasnejša preiskava suma okuženosti mrtve živali na steklino je bila negativna.

(Deutsche Jagd Zeitung, 12/2013)

Avstrija: Župan okraja Priglitz v Spodnji Avstriji je doživel precejšen šok, ko so sredi noči na njegova vrata potrkali lovci. Župan je namreč pred tem o svojih izjavah malo »pritisnil« na lovce, češ naj se bolj zavzamejo pri lovu na divje prašiče, ki so rili

po travnikih in pašnikih. Lovci so res začeli z intenzivnim nočnim čakanjem, pri čemer pa je nastala neljuba pomota, zaradi katere so tudi potrkali sredi noči na županova vrata. Med nočnim čakanjem v sredini novembra minulega leta naj bi divji prašiči res prišli na travnik, kjer se je pasla tudi živina. Po strelu na divjega prašiča pa je na omenjenem travniku namesto divjega prašiča ležala ustreljena krava, katere lastnik je bil ravno župan. Čez nekaj dni so v bližini na pašniku našli še dve mrtvi ustreljeni kravi. Primer so prevzeli policisti ...

(Jagen Weltweit, 1/2014)

Škotska: Na otočku Canna živi dvanajst prebivalcev in več kot 15.000 divjih kuncev. Otoček, ki je velik približno 10 km², sicer leži ob zahodni obali Škotske v sklopu Hebridskih otokov in je od kopnega oddaljen dve uri in pol vožnje s trajektom. Otoček je sicer pod posebnim varstvom nacionalne naravovarstvene organizacije, predvsem zaradi številnih gnezdišč morskih ptic. Pred približno sedmimi leti je bila na otoku prava populacijska eksplozija podgan, katerih številčnost naj bi tedaj dosegla približno 10.000 živali in je že zelo ogrožala ljudi in gnezdišča ptic. Po uspešni akciji zmanjšanja

številčnosti podgan pa so se izjemno namnožili divji kunci, ki so zaradi kopanja rovov povsem prekopali skoraj celoten otok in tako sprožili tudi zemeljski plaz, ki je za nekaj dni blokiral glavno cesto. Na otoku je sicer zelo razvita tudi reja govedu in ovc, ki pa je zaradi izjemne številčnosti divjih kuncev že prizadeta, saj domačim živalim primanjkuje hrane. V normalnih letih je bilo treba živino dodatno krmiti zgolj pozimi, lani pa je bilo dodatno krmljenje potrebno že vse od pomladi naprej.

(Jagen Weltweit, 1/2014)

Rusija: V republiki Komi je rjav medved ubil 63-letnega lovca. Med iskanjem pogrešanega lovca je medved napadel in zelo poškodoval še dva človeka. Domnevajo tudi, da omenjeni lovec med napadom pri sebi ni imel orožja, s katerim bi se ubranil. Tudi sicer so medvedi v nekaterih ruskih republikah precejšnja nevarnost. Tako so morali v minulih mesecih samo na Kamčatki pri kraju Esso ustreliti petnajst medvedov, ki so se pri iskanju hrane preveč približali naselju in ogrožali ljudi.

(Jagen Weltweit Internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

1968

Tisto, zdaj že davno jesen, se je listje pozno obletelo in eni so iz tega napovedovali ostro zimo, drugi pa milo. Kakor pogledaš v koledar, po enem svetniku kaže tako, po drugem spet drugače.

Konec novembra ga je prvič nametlo za kakšno ped, pa ga je sonce pobralo v nekaj dneh. A po Miklavžu se je začelo zares – sneg dan na dan, enkrat sipek in suh, drugi dan moker in čofast. Vsak popoldan, ko je končal delo v šoli – tedaj je bil razrednik sedmošolčkom – ga je kidal kako uro. Mati je tedaj še redila živino – dve kravi in pet, šest prašičev. Potem ko ji je odkidal do obeh hlevov in senika, je gaz potresel s pepelom,

možato precenil, da se s temi drobižki ne bo bodel. Kure so se pa za tisti dan tudi že do sitega najedle.

»Prav res so ljubke,« si je rekel. Top-le rjave očke, nežni ptičji stas, rahlo prelivajoči se rjavosivkasti odtenki perja. Samčke je razpoznal po nekoliko svetlejših peresih. In podkvice pod vratom nosijo petelinčki – ne, kot da so si prave cekinčke omisili in obesili v okras! Saj jih je že velikokrat videval, ko so mu prhnile na polju izpod nog. Pred leti so jih tudi še lovili, a zdaj so se temu lovu že odpovedali. Nikoli pa jih ni gledal tako na blizu in za toliko časa. »Le za pest je velika, s perjem vred. Kako drobno je šele telesce znotraj, ki se mora prebiti skozi zimo in skozi življenje, je pomislil.

oče staknil jajca, ki jih je potem mama podložila pod kokljo, tega ni nikoli zvedel. Pač pa se še zdaj spomni, kje v grabnu so nesle jajca gosi, kje pure in kakšne barve so bila račja jajca. Hotel je pravzaprav imeti tudi pave, ki jih je poznal iz knjig, a teh mu tudi oče ni mogel izvrtati; daleč naokoli jih očitno ni bilo.

Se je pa idilično otroštvo kmalu končalo; oče se je ponesrečil na zdomskem delu, sam pa je odšel od doma na učiteljske in nato na pedagoško akademijo. Po odsluženi vojaščini je dobil službo v domači šoli in se kmalu zatem vpisal med lovce.

Ko je tisto zimo gostil jerebičjo kito na domačiji, ni vedel, da je to zadnjič, ko jih občuduje tako od blizu. Prav kmalu, v le nekaj letih, bodo izginile iz

ŠTEFAN KUTOŠ

Poslednja kita jerebic

3. nagrada javnega natečaja glasila LOVEC (2013) za najboljšo zgodbo z lovsko tematiko

da ne bi čez noč pomrznilo in postalo drsljivo. In kokošja družina je seveda bila pri hiši, kakih dvajset štajerk, pol jaric in pol starejših. Tedanji petelin pa je bil posebnej – rep mu je stal malce postrani in mama je govorila, da se prav v njegovem repu skriva hudobnost – rad se je namreč komu od zadaj zaletel v noge in ga praskal z ostrogama.

Do božiča se je snega nabralo dobrega pol metra in zatem je pritisnil pravi mraz. Tedaj so prvič prišle. Jerebice. Zjutraj, ko je še zadnjič v starem letu hitel v šolo, se mu je zazdelo, da sliši nekakšno nežno čebljanje v zaraščenem grabnu za hišo in da se je nekaj premaknilo tudi pri skednju med senenim drobirjem. A ni imel časa, da bi stopil bliže. Zato pa je bil popoldne – potem ko je še zadnjič odpredaval slovensko moderno – toliko bolj presenečen. Pod napuščem svinjskega hleva, tam, kjer so kuram že od nekdaj pokladali pičo, se je stiskala kita jerebic. Bojazljivo je zdaj ena, zdaj druga kavnila po zdrobljenem zrnu – kuram so pokladali »drugi klas« – torej tisto zrnje, ki ga je trier izločil in ni bilo za mletje in še manj za seme. Pogledovale so proti krivorepemu kurjemu gospodarju, ki je bil videti malce vzvišeno začuden, a je potem

Vso tisto dolgo mrzlo zimo – sneg je pobralo komaj okoli jožefovega, to je v drugi polovici marca – so bile jerebice redne gostje na dvorišču. Preštel jih je: natanko enajst jih je bilo v kiti. Počakale so, da so se zjutraj nasitile kokiši, nato pa so se čebljajoče približale in pobrale, kar je ostalo. Mati, ki so ji bile drobne pernate obiskovalke tudi všeč, je odtlej bolj na debelo zajemala krmo v prgišče. Pod večer so prišle še na drugi obrok, nato pa so se umaknile v zavetje grabna. Sčasoma so postale povsem zaupljive, drobnele so kar med kokošmi. Domača mačka, ki je sicer rada oprezala za vrabci in kosi, jih je začuda tudi pustila pri miru.

Oči si je pasel na njih vsako jutro, zato je tam v februarju takoj opazil, da so tri umanjale v treh zaporednih nočeh. Potem se je umirilo. Lisica je bila, zagotovo. Potepuških psov v vasi ni bilo opaziti, kun, ki so dandanašnji ptičja smrt, pa tedaj tudi še ni bilo v teh krajih.

Ob tem se je spominjal otroških let, ko si je omišljal nove in nove reči in oče, ki je bil tedaj še živ, mu je vedno nekako ustregel. Eno pomlad si je zaželel, da bi imeli ob kurah še gosi, potem so bile na vrsti pure in na koncu še race. Kje neki po sosednjih vaseh je

vasi, iz pokrajine in tako rekoč iz vse dežele. Lovci so jih nekajkrat poskusili vložiti, a se ni obneslo. Prihajale so hitre in silne spremembe. Prihajala je kmetijska mehanizacija, ki ji je bilo vse staro na poti. Kmetje so najprej v Avstriji kupovali stare traktorje štajerje, nato je država uvozila prve fergusone, kositi so začeli z italijanskimi bečeškami, žeti pa s prvimi kombajni iz tovarne Zmaj. Pod motornimi žagami so padali stari sadovnjaki, izginjale so meje, padale so tepke v mejah med njivami, oblast je izvajala komasacije in melioracije, uravnavali so opletajoče struge vaških potokov. V kmetijstvu je prihajala kemija. In seveda, prihajale so nove, hitre prometnice, ki so zarezale v živalske stečine in rodovitne njive. Majhne kmetije so počasi ugašale, z leti je na mnogih domačijah zazevala praznina. Spremenila se je narava kmetovanja – svojčas so si doma pridelali vse, od prosa do pšenice, od masla do domače šunke. Zdaj so kmetje, kolikor jih je ostalo, na velikih parcelah specializirani – eni se ukvarjajo z živinorejo, drugi pridelujejo predvsem koruzo. In na takih monokulturnih njivah ni mesta ne za plevel ne za divjad. Kulturna stepla, kot bi rekli temu. Tu ni mesta za eno samo kito jerebic.

2005-2013

Zdaj so jerebice daljni spomin. O vseh tem se velikokrat pogovarja z odraščajočim vnukom, ki kar rad prihaja na obisk iz mesta. Sam je zdaj že dolgo upokojen, tudi vaška šola je že dolgo zaprta. Lovi še, a zdajšnji lov je drugačen kot včasih. Nič več ni brakad na nizko divjad, zdaj se največ ukvarjajo z jelenjadjo in divjimi prašiči; včasih se mu zazdi, da se v lovski družini ukvarjajo le še z zaježitvijo in povračilom škode in kako vzdrževati znosne odnose s kmeti.

Sin živi v mestu, pripadel je tisti prvi »digitalni« generaciji, ki so jo do konca očarale možnosti – in iluzije – nove dobe. Saj tudi rad pride na obisk domov, je pa tipični otrok svojega časa: urbano dete mu reče včasih v šali.

Vnuk, ki končuje gimnazijo in pravi, da bo vpisal filozofijo, je odprtega in radovednega duha, že od malega je šel rad z njim na prežo, stik z živo naravo ga vznemirja. Včasih se ob njem spomni tistega domnevnega pravila, da geni radi preskočijo en rod in se izrazijo v vsaki drugi generaciji. Ko je bil vnuk še majhen, je bil preprosto vznemirjen, če sta lahko opazovala kakšno srno ali lisičko, zdaj postavlja zahtevna vprašanja, za pogovor z njim se mora kar zbrati. Še nekaj je nekako značilno za zdaj odraščajočo generacijo: samozavestni so in neposredni. Ne priznajo ti statusa avtoritete vnaprej, le zato, ker si starejši, a so pripravljeni poslušati, če lahko kaj tehtnega poveš in če tudi ti poslušáš njih. Predvsem mu je pri vnuku všeč, da tako rad sprašuje. Čas in svet, ki ju je živel sam, sta vnuku tako daleč, da ju očitno dojema kot

dobro zgodbo. Pred časom sta imela med sprehodom takle pogovor.

»Dedi, a tamle zgoraj, kjer je zaraščeno, praviš, da ste imeli vinograd. Kje pa je kakšna pot, kako ste sploh prišli do tja?«

»Poglej, prav tule, kjer zdaj stojiva, je vodil kolovoz. Više gori sta bili še dve mejici, v eni smo kot otroci rabutali zgodnje češnje. Pa vse tole, kar je zdaj zasejano s koruzo, tu je bilo vsaj deset parcel in prav toliko zaraščenih meja med njimi. Tisti mladi gozd na levi, to pa sta bila včasih sosedova njiva in pašnik. Danes je tako: ali se je zaraslo ali pa je obdelano čisto do gozda, vmes ni prostora za nič.«

»Pa zakaj, ali Bruselj ne podpira sonaravnega, ekološkega kmetijstva? Saj gredo menda ogromni denarji za to?«

»Ja, v praksi je pa tako, da kmetu pri subvenciji odbijejo vsak ar in vsak meter. Uradnik na letalskem posnetku parcele vidi drevesno senco in že odšteva. Zato kmetje v pehanju za vsak evro subvencij vse počistijo in zorjejo, tja notri v gozdni rob. Le opazuj, po vsej deželi boš videl enako podobo. To se je zgodilo zdaj, v zadnjih letih. Ni več drevesnih osamelcev, mejic, ne kolovozov in pešpoti. Za to, da bi v Evropi ohranili tradicionalno krajino, zmečemo stotine milijonov, milijarde evrov morda. A potem pride do takih birokratskih nesmislov. Tako si dobesečno žagamo biotsko raznovrstnost, kot se reče. Vidiš, na tem polju ni več prostora ne za divjad, ne za drobne koristne živali. Ko pa si omenil ekološko kmetijstvo, je vprašanje, kaj je res ekološko. In ker slišim, da zadnje čase prebiraš knjige o filozofiji in etiki, razmisli o tem. Vsi mediji so polni zgodb o zdravi, neoporečni prehrani, o vračanju k na-

ravi. Šele zadnji dve generaciji živimo brez pomanjkanja, ampak to samo mi na Zahodu, velik del sveta ne. Še moj ded je umrl zaradi navadnega vnetja slepiča, antibiotikov tedaj še ni bilo. Pa vsako drugo zimo so tolkli lakoto. Naj končam o hrani: mi v zahodnem svetu pozabljamo lastno zgodovino, govorimo iz polnih želodcev, milijarda ljudi je ta hip lačna. Kako boš razložil Afričanu, Indijcu ali Kitajcu, naj ekološko kmetuje. Mu boš povedal, da jih je mogoče preveč, potem ko si jih sto in dvesto let izkoriščal? Ali veš, na kako spolzkem terenu si? In pri nas: Ali je etično, da si zdravo, »ekološko« hrano lahko privoščijo premožni, ker je pač draga? Ali je potem za nas druge dobra tista drugorazredna, morda malce bolj zastrupljena s pesticidi, ker pač nismo dovolj sposobni in nimamo denarja, da bi si kupili dražjo? Čuden darvinizem, se ti ne zdi? Etično bi bilo, ko bi lahko vsi na svetu, kjer je za zdaj vendarle dovolj naravnih virov, jedli zdravo in neoporečno.«

»Saj, eni filozofi so se spraševali, ali je napredek res napredek, ali je napredek dober!«

»Da. V obupu in razočaranju nad kaotičnostjo tega sveta pride človeku marsikaj na misel. A mislim, da to ni pravo razmišljanje. Sami smo si naredili tak svet, kot ga imamo, in le mi ga lahko spremenimo na bolje. Najti moramo način, kako preživeti na tem planetu, ne da bi ga še naprej uničevali.«

Vnuk je ob tem ostal tiho, zapletene teme mu je bilo za tisti hip dovolj. Je pa čez kak mesec omenil:

»Dedi, ampak zdaj vas pa lovce že vsak dan vlačijo po časopisih in televiziji, nič dobrega ne pove nihče o vas. Kmalu si

ne bom upal povedati, da grem včasih s tabo v lovišče in da ti nosiš puško.«

»Kako naj ti rečem? Morda preslabo obvladam družboslovne pojme in besednjak. Na splošno se mi zdi, da ljudje nismo pametnejši oziroma nič bolj modri v tem našem času, kot smo bili včasih. Čeprav imamo toliko podatkov, informacij in znanja kot še nikoli. Včasih je celo tako, da obilica podrobnosti zastira pogled na celoto. Najhuje pa je, ko se stvari namerno predstavljajo črnobelo, izključujoče. Če že govorimo o demokraciji, moramo dovoliti soobstoj različnih interesov in pogledov. Kar pa zadeva lovce, veš koliko je članov pri nas in v tej množici – čisto statistično vzeto – nujno nastanejo tudi nepravilnosti, kar ni v duhu pravega lovstva.«

»To se pa izmikaš. Saj ne gre samo za nepravilnosti in prekrške, gre za teme o ubijanju, življenju in smrti.«

»Glej, najbrž nisem dovolj besedno večšč, da bi prišla tem vprašanjem ta hip do konca. Če misliš na tisto, čemur pravimo svetost življenja, je to filozofska tema in prav je, da o tem razmišljamo. Etična vprašanja se postavljajo v vsaki dobi na novo in prav je tako. Naša merila seveda ne morejo biti enaka tistim iz časa francoske revolucije, že tudi tistim izpred pol stoletja ne. In res je, danes nam ni treba ubijati iz potrebe po hrani, a saj vsebina lovstva ni zgolj to, to pač veš tudi ti. Po drugi strani ne moremo zanikati našega izvora in zgodovine: ljudje kot vrsta smo vsejedci, lovci smo bili prej kot poljedelci. Kako bi rekli vi pri filozofiji: gre za antropološko danost; takšno pot smo prehodili, da smo se razvili v človeka. Težava dandanašnjih polemik je v tem, da se vzame le delček znanja in resnice. Dostikrat ne vem – saj o tem sem že razpredal –, ali iz neznanja, duhovne lenobe ali pa se včasih namerno manipulira. In ta fundamentalizem, izključevalnost, recimo: 'Le mi smo pravi borci, bojevniki za naravo ali kaj drugega. Le mi vemo, kako in kaj je prav; če niso naši, so proti naravi.' Ali naj govorim o vsem pozitivnem, kar smo lovci storili in storimo? Saj poznaš tisto, že obrabljeno: da nismo lovci iztrebili pri nas nobene vrste divjadi. Še bolj pa to, da so živali tudi po zaslugi našega zanimanja in skrbi ostale v naši kolektivni zavesti. Lovstvo je, kako naj rečem, del našega izročila, kulture. Poglej pravljice, basni, mite. Ne moreš tega v tej črnobeli optiki kar izničiti, pribiti na sramotilni steber, razglasiti skoraj za kriminal, kot bi nekateri radi. Pljuvanje po nekaterih stvareh je modno in se nepoučeni javnosti v medijih dobro prodaja.«

»Uh, saj menda ni tako hudo. To si se pa razburil, celo predavanje si mi zrecital, nisem vedel, da se toliko ubadaš s temi vprašanji. Ravno sem se mislil vpisati v katero od naravovarstvenih organizacij ali pa morda k ribičem ali planincem.«

»Le vpiši se, saj mnogo dobrega naredijo, med ljudmi so dvignili zavest o okolju, še nekaj deset let nazaj je bilo čisto drugače. Prav je, da je kontrola nad posegi v naravo, kontrola nad logiko kapitala, ki ruši vse pred sabo. Ampak oboroži se z znanjem, poglej z več strani, ne dopusti manipulacij. Res je: tudi lovci smo včasih štorasti glede javnosti, nedomišljeni pri kakih idejah. Saj je prav, da se tudi nam gleda pod prste, čeprav smo že z zakoni dobro omejeni in kontrolirani. In še o načinu dialoga tu pri nas. Že večkrat sem ti pravil tisto o kiti jerebic na našem dvorišču. A veš, da mi je to eden lepših spominov na mladost. Sam vem, kako rad imam ptice in kako jih občudujem, tega mi ne bo nihče vzel. Potem pa preberem v reviji takole zgodbo, in to celo v nekem besedilu za mlade: *»Nekoč so bile jerebice, a so jih lovci postrelili. Potem so jih znova naselili in jih spet postrelili. In zdaj jerebic ni več.»* Vidiš, to pa ni res in to ni pošteno. To je zavajanje in hujskanje. Najbrž res ne bom več doživel, da bi se jerebice vrnile k meni na dvorišče, ves čas pa skušam dognati, kaj je vzrok temu. Gotovo ne to, da so jih »lovci postrelili«. Kar nekaj razlogov poznam, vseh najbrž ne. Ko pomislim, kakšna je bila videti ta vas pred pol stoletja, kako se je z zemljo in okoljem delalo tedaj in kako danes, če se spomnim, koliko polj se je zaraslo, mislim, da poznam večji del odgovora.«

»Hočeš reči, da smo ljudje krivi za vse, da rušimo naravno ravnotežje? Pa malo protisloven se mi zdiš, kot da hkrati zagovarjaš naravo in tehnologijo.«

»Oh, saj sem že rekel, nikakor ne zagovarjam tehnološkega napredka na način, kot se dogaja zdaj. Seveda surovo delamo z naravo in če hočemo kot vrsta preživeti na planetu, bomo to morali ustaviti. Eni pravijo: planet bo preživel, za človeka pa je vprašanje. Še to: izrazu *naravno ravnotežje* bi strokovnjak oporekal. Ravnotežja v naravi ni, to je naš človeški konstrukt. Razvoj, evolucija je vznikanje in propadanje; če vrsta propade, jo bo nadomestila druga, bolj prilagojena, če se spremenijo okoliščine, se bosta spremenila rastlinstvo in živalstvo. Zadnjič sem doživel prav zanimivo srečanje z raziskovalcem, biologom, ki je tu pri nas proučeval

populacijo jelenjadi. Na zadeve gleda kar objektivno in neobremenjeno. V šali je rekel: »Ljudje smo hecni, radi bi imeli jelena, zajca, jerebico pa morda še veliko dropljo tako rekoč v istem revirju. A to ne gre. Če je bilo v Sloveniji ob koncu fužinarstva in glažutarstva le dvajset odstotkov gozda, ga je zdaj skoraj šestdeset. Krajina se je v manj kot dvesto letih korenito spremenila in to je – ob drugem – razlog za spremembe v sestavi živali in divjadi. Stvar se zaplete, ko v okviru naravovarstvenih prizadevanj začnemo stvari »vračati«. Vračati kam, katera točka je ničelna? Če hočemo popraviti konkretno razvrednoteno okolje, tedaj da. Drugače pa: Katera točka je idealna, startna, če pomislimo na milijone in milijarde let zemeljske zgodovine? Je to stanje pred petdesetimi leti ali dvesto? Morda čas po zemljiški odvezi, ko je bila večina divjadi pri nas iztrebljena? Ali pa ob času prihoda naših slovanskih prednikov, ko je bilo okolje spet čisto drugačno? Ptice in drugih živali kulturne krajine, ki dandanes izginjajo, tedaj tudi ni bilo. Hočem reči: »neokrnjene« nara-ve ni, tudi to je ena od fraz, ki jo ljudje radi »kupijo«. Planet se spreminja, mi ga najbolj spreminjamo. Odločiti pa se moramo, kaj hočemo, kakšen naj bo trajnostni razvoj, kako naprej.«

»Pomena biotske raznovrstnosti pa s tem, kar govoriš, menda ne zanikaš? Saj za to se zavzema naravovarstvo?«

»Seveda ne, ta pestrost, ki smo jo, kot rečemo, podedovali od dedov, da bi jo podarili vam vnukom, je edini zaklad, ki ga imamo. Me je pa strah: Saj še ljudi tega sveta ne znamo ali jih zaradi pohlepa nočemo nahraniti, kako bomo rešili naravo in planet. Kar pa zadeva naravovarstvo: raje imam izraz zagovorništvu narave, kot ga uporablja slovenski razumnik, pesnik in eden od starost naše ornitologije. Menim, da z zagovorništvom bolj zajameš bistvo ti-stega, za kar bi se morali truditi.«

»No, danes si mi pa spet natrosil reči. Nekam se bom zagotovo včlanil. Ampak tako kot si govoril, mi ni čisto jasno, kako naj te razumem: Si vdan v usodo ali še sanjaš o – kako se že reče – kiti jerebic?«

»Hja, saj ti pravim, seveda se včlani, tudi k nam lovcem lahko potrkáš. Še kako rabimo mlade in bistre, izobražene in poštene. Kar pa zadeva sanje in spomine: ljudje imamo pravico do njih, imamo pravico do nostalgije. A ker smo ljudje, moramo po drugi strani znati ta svet razlagati in razumeti z znanjem in razumom. Ker si me pa že naravnost vprašal: 'Seveda sanjam in še bom sanjal – o kiti jerebic z našega dvorišča.'«

PRESEDNIKOVA BESEDA

Aktivnosti Nevladne skupine za okoljsko in društveno zakonodajo se nadaljujejo

Kot je bilo že objavljeno na naših spletnih straneh, se je 20. 2. 2014 spet sestala Nevladna skupina za okoljsko in društveno zakonodajo (NVSODZ), ki jo sestavljajo **Planinska zveza Slovenije (PZS)**, **Ribiška zveza Slovenije (RZS)**, **Zveza tabornikov Slovenije (ZTS)** in **Lovska zveza Slovenije (LZS)**. Na seji je na našo željo sodelovala tudi predstavnik Pravno-informacijskega centra. Tokratno srečanje je pripravila RZS na sedežu njihove zveze. Dnevni red je bil vnaprej dogovorjen, obsegal pa je aktualne in obenem skupne teme vseh omenjenih organizacij: *Predlog spremembe klasifikacij nepremičnin zvez članic Nevladni skupini za okoljsko in društveno zakonodajo; Obravnavanje problematike gradbenih posegov v vodotoke in gradnje HE in MHE in Obravnavanje pobude MKO za spremembo Zakona o ohranjanju narave v luči zakonske ureditve voženj v naravnem okolju* in priprava **skupne izjave za javnost**. Sprejeli smo sklepe, ki se nanašajo na:

- podajo predloga za spremembo klasifikacij nepremičnin za vse članice,
- po predstavitvi problematike RZS smo pri njenih aktivnostih na področju voda in HE dali skupno podporo,
- pripravili predlog konkretnih vsebinskih priporočil na področju ureditve voženj v naravnem okolju,
- oblikovanje in podpis skupne izjave za javnost,
- da bo naslednje srečanje organizirala PZS.

Podrobnejša vsebina je bila natančneje predstavljena na naših spletnih straneh; na tem mestu jo zato povzemam in predstavljam zgolj zaradi sprotne obveščenosti članstva, ki nima dostopa do elektronskih medijev, kjer je bila vsebina predstavljena.

Delo v tej nevladni skupini se nadaljuje, naslednjič bomo razpravljali o pomembnem vsebinskem področju, ki se nanaša na delo varuha pravic narave. Temo je najavila PZS. Zadevo bomo osvetlili s pomočjo zbranih podatkov in mednarodno primerjavo,

nato pa bomo začeli tudi s posameznimi konkretnimi aktivnostmi na tem področju.

Na naših spletnih straneh (ki so v prenovi) ste nekateri zagotovo opazili več napovedanih dogodkov v okviru našega lovstva. Obisk spletne strani, kot sem navedel že v prejšnji številki, se ravno ne veča, kar pa ni razlog za naše nadaljnje aktivno delo na spletnih straneh. V začetku marca smo kot organizacija vstopili tudi v družabno omrežje Facebook, kar je na naši vstopni strani jasno razvidno z dodatkom majhnega modrega »f«. Komentarji na tej strani so že pohvalni. Stopili smo v družabno omrežje, kar pomeni našo še večjo dostopnost, odprtost do vseh populacij, ciljnih skupin. Na strani se oglašajo in jo obiskujejo mladi, torej tudi tisti, ki prej niso nikoli »kliknili« na spletno stran LZS. Super, vendar to na drugi strani terja tudi našo večjo aktivnost. Stran bo treba sproti spremljati, se nanjo odzivati in skratka: biti moramo tudi tako aktualni. Je ta pot pravilna? Zagotovo je in morda imate predlog, na katero drugo spletno omrežje bi se bilo treba vključiti.

S temi aktivnostmi se vključujemo v širše družbene dogodke, zato smo tudi bolj v ospredju; po videzu, pa tudi po kritiki! Odzivnost, sodelovanje, kulturna raven in strokovno znanje, strpnost so naši aduti.

Letos bomo začeli tudi z usposabljanjem komisij OLZ za področje odnosov z javnostjo, prav tako tudi za okvir LD. Naučiti in osvežiti bomo morali znanje, kako komunicirati z javnostjo, kaj in kdaj povedati. Ob vsem tem pa izkoriščam mojemu pisanju namenjeno rubriko za takojšen poziv vam, članicam in članom. Želimo si najti interesente, ki bi bili pripravljeni sodelovati v okviru urejanja naših spletnih strani, pri delu z družbenimi omrežji in podobno. Skratka, **potrebujemo in iščemo tiste, ki imajo večše prste na računalniški tipkovnici in so del svojega prostega časa pripravljeni še dodatno vložiti v lovstvo**. Vesel bom slehernega odziva na moj poštni predal ali na predal LZS.

Pa še številke, ki jih vedno navedem: na dan 1. 3. 2014 nas je bilo: **20.602** člana, **297** članic, povprečna starost **56 let** (Lisjak, 2014). Številke se bodo spremenile/povečale do maja, ko bodo v aplikaciji Lisjak vneseni še zadnji novi člani.

Pa dober pogled!

Mag. Srečko Felix Kropce

Konflikti v komuniciranju, med zanikanjem in sprejemanjem izzivov

»Večina partnerjev v odnosu se zaveda, da njihovi odnosi niso zagotovljeni, in da delo na odnosih potrebuje pozornost, spretnost, znanje in čustven napor. Zdravi odnosi namreč niso tisti, ki ne vsebujejo konfliktov, temveč ti, v katerih se konflikti uspešno rešujejo.«

(Ule, Mirjana. Psihologija komuniciranja: 318)

Spoznavanjem osnov v procesu komunikacije se nam ponuja možnost, da svoje odnose s pomočjo komunikacije vodimo z najmanjšimi nesoglasji, napetostmi in konflikti. Zakaj najmanjšimi? Zato, ker je v socialnem življenju in sobivanju med nami izjemno veliko različnosti, ki so posledica medkulturnih, socialnih, psiholoških in bioloških razlik. Konflikti

so torej neizogibni, zato je za uspešno vodenje odnosov pomembno, da jih sprejmemo ter se z njimi seznanimo. Za boljše razumevanje in reševanje konfliktov bom v tem prispevku predstavila razloge za njihov nastanek, različne oblike njihovega pojavljanja in predstavila poti/možnosti/strategije za njihovo reševanje. Omenjene teme sem izbrala, ker se slovenske lovke in lovci vse pogostejše srečujemo z različnimi konflikti, ki so tudi na očeh javnosti.

Razumevanje konfliktov, predvsem pa temeljna razlaga, da so konflikti del zdravih odnosov, bo (upam) zmanjšala občutek stresa, ki ga povzroči konflikt pri posamezniku; zmanjšala negativna čustva, samoobtoževanje za nastanek konflikta ter ponudila možnost za njegovo uspešno reševanje brez posplošitev pri ocenjevanju in interpretiranju sporočil oziroma vedenju partnerja v konfliktu. Za uspešno reševanje konfliktov je treba uskladiti verbalno in neverbalno komunikacijo ter natančno pojasniti, kaj nas dejansko moti.

Konflikte v odnosih lahko raz-

lagamo in proučujemo z različnimi teorijami in metodami. V prejšnjem članku sem predstavila proces komunikacije, ki pojasnjuje nastanek nesoglasja, konflikta na vsebinski ravni¹. V tem članku pa se naslanjam na Mirjano Ule, ki v svojih številnih knjigah skozi psihologijo komuniciranja, psihologijo vsakdanjega življenja in druge vrste psihologije podrobno razlaga konflikt, njegov razvoj, pojavne oblike ter strategije za reševanje tudi na odnosni ravni² komunikacije.

Pogostost konfliktov v odnosu je zelo povezana tudi z »odvisnostjo« posameznika od odnosa ter od »intimnosti« odnosa. Prav

¹ Udeleženci komunikacije se strinjajo, da se ne strinjajo, npr. mnenjske razlike. Pri tem nestrinjanje ne vpliva na odnos udeležencev.

² O konfliktu v odnosih govori, »ko eden ali več partnerjev v odnosu čuti, da ne more uresničiti ali zadovoljiti kake svoje potrebe, želje, zamisli, kadar odnosi niso iskreni, kadar se ne spoštuje temeljna pravila upravljanja z odnosnimi sporočili, kadar namesto odgovor stopi v ospredje manipulacija in instrumentalizacija z odnosi in partnerji.« (375)

zanimivo je, da bolj kot je razvita partnerska skupnost oziroma večja je stopnja intimnosti v skupnosti, večja je možnost za obstoj konflikta. Najpogostejši konflikti so kritike in čustveni konflikti, ki ponujajo tudi boljše in globlje rešitve. Na pogostost konflikta vpliva tudi »odvisnost« posameznika od odnosa. Prav oba opisana dejavnika po moji oceni zelo vplivata na pogostost konfliktov v lovskih družinah, saj je lovec kot član lovske družine z visoko stopnjo intimnosti povezan z drugimi člani družine. Posledično so konflikti med člani lovskih družin lahko zelo globoki in tudi niso redki. Za delovanje LD in njen večji ugled v družbi je pomembno, da konfliktov ne ignoriramo, ampak jih rešujemo.

³ Posamezniki, ki so odvisni od določenega odnosa, niso pripravljeni tvegati konfliktov, pokvariti odnosa z njim, npr. posameznik, ki je eksistenčno odvisen od delovnega mesta ne bo tvegala ostrega spora s šefom. V podobni situaciji pa se bo ista oseba z možnostjo druge zaposlitve odzvala povsem drugače ter tvegal oster spor s šefom.

Način reševanja konfliktov bom poskušala pojasniti s kratko predstavitvijo različnih razsežnosti konfliktov.

Iz opisa posameznih razsežnosti konflikta (preglednica) je razvidno, da konflikt lahko razporedimo v več razsežnosti hkrati. Ne glede na razsežnost konflikta je pomembno, da se ga zavedamo in ga rešujemo. S pripravljenostjo reševanja takoj presežemo najmanj učinkovit način reševanja

konfliktov, zanikanje. Neustrezen odgovor na reševanje konfliktov je tudi dezorientacija, kar pomeni, da se posamezniki počutijo v odnosu tako uničene in nemočne, da se niso pripravljene soočiti s težavami, zato v odnosu otrpejo ali ga zapustijo. Naslednja strategija reševanja konfliktov je selekcija, kar pomeni, da partnerja uspešno rešujeta del konflikta v odnosu, medtem ko druge strani konflikta zanemarita. Pogosta strategija za

reševanje konfliktov je strategija menjave, ko posameznik nenehno menja strategije pri upravljanju s konflikti, npr. v poslovnem svetu ima partner v odnosu odprto strategijo do reševanja skupnih poslovnih zadev in povsem zaprt odnos do zasebnega življenja (o njem ne govori). Partnerji, ki so pripravljeni na kompromise, lahko izberejo strategijo popuščanja ali pa redefinicije situacije. Najprimernejša strategija je po-

trditev oziroma spoznanje, da so napetosti del odnosov in je zato najbolje, da jih sprejemamo kot izzive za razvojne spremembe.

Odnos nasprotnikov lova z lovci

Številni lovci se srečujejo z različnimi, pogosto konfliktnimi odnosi s posamezniki, ki nasprotujejo lovu. Predlagam, da se z njimi vzpostavi odnos, čeprav je to lahko še posebno težavno, saj v odnosu z njimi nastaja na-

Lovska zveza Slovenije

Lovci, ribiči, taborniki in planinci so si po letih prizadevanj enotni za ureditev omejevanja voženj v naravnem okolju

Vožnje z motornimi vozili in tudi kolesi v naravnem okolju morajo biti urejene z zakonom!

Predstavniki **Lovske zveze Slovenije**, **Planinske zveze Slovenije**, **Ribiške zveze Slovenije** in **Zveze tabornikov Slovenije**, ki v okviru Nevladne skupine za okoljsko in društveno zakonodajo že nekaj let pristojne državne institucije in tudi širšo javnost opozarjajo na nujnost ureditve voženj v naravnem okolju, so na skupnem sestanku, ki je bil 25. 2. 2014, sprejeli skupna stališča in pripombe glede sprememb in dopolnitev *Zakona o ohranjanju narave* ter *Zakona o vodah* ter jih posredovali Ministrstvu za kmetijstvo in okolje RS.

Člani Nevladne skupine, ki združujejo več kot 100.000 članov, sicer pozdravljajo dolgo pričakovano pripravo osnutka Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave ter se strinjajo z večino predlaganih rešitev, a so si enotni, da je treba z zakonom urediti problematiko voženj z motornimi vozili in tudi s kolesi, pri čemer vožnja s kolesi ne more biti obravnavana enako kot vožnja z motornimi vozili, ki povzroča dejansko škodo v naravnem okolju, in mora biti obravnavana z večjimi omejitvami in kaznovana s strožjimi kaznimi. Poleg tega se strinjajo, da je treba vožnjo s kolesi urejati na način, da se prepreči konflikte med različnimi uporabniki in da se jim nameni površine, ki so že v osnovi grajene za vožnjo z vozili. Nasprotujejo pa vsakršnim vožnjam vseh oblik motornih vozil in koles v prosti naravi. Opozarjajo, da je treba v praksi zagotoviti jasen in učinkovit sistem nadzora uzakonjene ureditve in državo naprošajo, naj poenostavi postopke za ureditev namenskih športnih poligonov za gorske kolesarje in različna motorna vozila, kar bi razbremenilo pritisk na druge ceste v naravi. Ob tem državi ponujajo rešitev in ponovno predlagajo, naj rekreacijo v naravi in njena pravila ureja v sodelovanju z nevladnimi organizacijami. V tem okviru lahko v sistem neposrednega nadzora vključi lovске in ribiške čuvaje, taborniške prostovoljce ter strokovno usposobljene varuhe gorske narave, ki že zdaj opravljajo določene naloge, za katere jih je pooblastila država; z ustrezno prilagoditvijo pooblastil bi lahko izvajali tudi tovrstni nadzor. To bi za državo pomenilo finančno razbremenitev oziroma brezplačno nadzorovanje.

V povezavi s predlogom novele Zakona o vodah so člani Nevladne skupine podprli predloge Ribiške zveze Slovenije in se strinjajo z njihovimi argumenti. Vsi člani skupine pozivajo državo, naj dosledno spoštuje vsa slovenska in evropska zakonska določila pri gradbenih posegih v vodotoke, izrecno pa člani skupine od države pričakujejo, da bo v vseh upravnih postopkih pridobivanja vodnih dovoljenj upoštevala ribiške koncesionarje kot glavne/veljavne stranke v postopku.

Ob tem so člani Nevladne skupine podprli pobudo Planinske zveze Slovenije za uvedbo samostojne razvrstitve objektov društev,

ki delujejo v javnem interesu (to so lovске, planinske, ribiške, taborniške koče in domovi) pri Geodetski upravi RS in tako zniža stopnjo njihove obdavčitve.

Nevladna skupina za okoljsko in društveno zakonodajo je nastala iz Nevladne skupine za omejitve voženj z vozili, saj je aktualnih zakonov, s katerimi so povezane dejavnosti organizacij v skupini, še precej in niso povezani samo s področjem naravnega okolja. Glede zakonov bodo delovali tudi proaktivno; na predloge se ne bodo samo odzivali, ampak bodo pripravljali svoje predloge in jih predajali naprej. Tako se je že v preteklosti aktivno vključevala v snovanje posameznih vsebinskih rešitev na področju urejanja omejevanja voženj v naravnem okolju. Da bi spodbudila pripravo samostojnega zakona, ki bi urejal problematiko voženj v naravnem okolju, je že junija 2013 organizirala posvet v Državnem svetu, na katerem so sodelovale nevladne in vladne organizacije.

Dandanes je več kot očitno, da naravno okolje ne more prenesti vseh dejavnosti, ki si jih je izmislil človek. Nujnost ohranitve – ne samo naravnega okolja, tudi človeka – zato terja določene samoomejitve, ki jim morajo biti podrejene tudi človekove dejavnosti v naravi.

Sabina Mrlak

Foto: S. Mrlak

Predstavniki Lovske zveze Slovenije, Planinske zveze Slovenije, Ribiške zveze Slovenije in Zveze tabornikov Slovenije so v okviru Nevladne skupine za okoljsko in društveno zakonodajo z obvestilom za javnost na skupnem sestanku, ki je bil 25. 2. 2014, pristojne državne institucije in tudi širšo javnost opozorili na ureditev voženj v naravnem okolju. V njem so se seznanili s skupnimi stališči in predlogi glede sprememb in dopolnitev Zakona o ohranjanju narave ter Zakona o vodah in jih posredovali Ministrstvu za kmetijstvo in okolje RS.

čelni konflikt, temeljni konflikti ki navadno ogroža odnos. Hkrati nastaja tudi antagonistični konflikt, saj se želene aktivnosti lovca in nasprotnika lova izključujejo; medtem ko bo nasprotnik lova poskušal lov preprečiti, ga lovec ne samo želi, ampak ga mora izvajati. Prvi odnos je prav zaradi zakonskih in drugih določil povezan z reševanjem konflikta na vsebinski ravni, s pojasnilom sistemske ureditve upravljanja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem. Vendar se zdi, da to ni dovolj.

Pri načrtovanju odnosa lovske družine s skupinami, za katere ocenjujemo, da bodo nastali konflikti, npr. z nasprotniki lova, naj se najprej določi odgovorno osebo, ki ima primeren oseben stil reševanja konfliktov. To pomeni, da posameznik pri reševanju konfliktov ne uporablja agresivnega, izogibalnega, prilagoditvenega stila, ampak kompromisen ali problemski stil reševanja konfliktov.

Nato je treba skupaj z odgovorno osebo pripraviti vsebinski vidik komunikacije, natančno in jasno informacijo, zakaj je lov potreben in kako je upravljanje z divjadjo in njenim življenjskim

okoljem organizirano v Sloveniji. Ko bo odgovorna oseba popolnoma podpirala zapisano v besedilu, bo verbalno posredovano sporočilo uskladila s svojo neverbalno komunikacijo. Zelo pomembno je tudi, da se pri vzpostavljanju odnosa odgovorna oseba ne čuti krive za nastali konflikt, se ne opravičuje ter izrazi tudi svoje občutke in čustva (ne z negativnim projiciranjem na partnerje). Pri sprejemanju povratnih informacij, ki jih lahko deloma že predvidimo, pa se je treba izogniti posplošnemu ocenjevanju in interpretiranju sporočil oziroma vedenja partnerja v odnosu.

Seveda je to lažje napisati kot narediti, kar potrjujejo številne negativne izkušnje, ki so jim bile posamezne družine, predvsem v okolici Ljubljane, priče zadnje čase. Pa vendar je treba ugrizniti v to kislo jabolko in se pripraviti na odnose, ki sledijo. V nasprotnem primeru bo jabolko vse bolj kislo, dokler ga kislina ne bo povsem razžrla. Če iščete pogum, vam lahko ponudim slovenskega vzornika. Odgovorna oseba na Lovski zvezi Slovenije za komunikacijo z nevladnimi organizacijami se je leta 2011 udeležila posveta o »zelenih delovnih mestih«, ki s

pravilnim pristopom, s svojo zdravo ekološko naravnostjo lahko ponudi tudi področje obravnavanja divjadi. Za nazorno ponazoritev že ustvarjenih delovnih mest smo se povezali celo s podjetjem Nimrod, kjer so nam prijazno podali zelene informacije. Primerjali smo jih s podatki Statističnega urada RS o sredstvih, ki jih država namenja za rejo, škodo drobnice. Gospod

je dobljene podatke predstavil na delavnici, ki so se je udeležili predvsem člani različnih nevladnih organizacij, za katere predvidevamo, da imajo med člani tudi nasprotnike lova. Po 24-urni pripravi je odgovornega lovca za njegovo predstavitev pohvalila moderatorica (Violeta Bulc), podatki pa so bili vključeni v njihov zbornik. Nikar ne mislite, da je

=> **Nčelni konflikt** – je konflikt glede temeljnih idej, vrednostnih orientacij in ciljev. Nastane zaradi neskladnosti glede pravil, načel, npr. lovec in nasprotnik lova imata povsem drugačni vrednostni orientaciji do lova.

=> **Skupnostni konflikt** – je konflikt, ko se partnerja strinjata glede temeljnih idej, vrednostnih orientacij, nista pa usklajena glede njihovega uresničevanja, npr. lovca sta usklajena z vidika vrednostne orientacije glede lova, ne moreta pa se dogovoriti glede uresničevanja (kaj bosta lovila, kdaj oziroma na kakšen način).

=> **Realistični konflikt** – zanj je značilno, da je vir konflikta nesporazum med partnerjema, ki ga oba prepoznata; npr. konflikt je nastal v lovski družini in se tam tudi rešuje.

=> **Nerealistični konflikt** – pogosto nastane iz situacije, v kateri se osebe soočijo z izvornimi napetostmi, ki potem svojo napetost pogosto izrazijo na drugih, npr. konflikt je nastal v lovski družini in se rešuje na drugi ravni organiziranosti lovstva ali celo v primarni družini.

=> **Medosebni konflikt** – konflikt nastane, kadar ima vedenje ene osebe neprijeten ali sovražen vpliv na drugo osebo ali osebe v odnosu; npr. nasprotnik lova svoja stališča izraža pred lovskim domom, kjer se pred skupinskim lovom ali po skupinskem lovu zbirajo lovci.

=> **Nadosebni konflikt** – včasih so v konflikt vpletene ali so zaradi konflikta prizadete celotne skupine ali skupnosti; npr. nasprotnik lova izzove incident, zato lovci na mesto njegovega izražanja stališča do lova pokličejo Policijo, saj je konflikt z njihove strani v tem trenutku nerešljiv.

=> **Neizraženi konflikt** – včasih osebe ne izrazijo svoje napetosti, konflikta, ker se bojijo, da bodo s tem ogrozile odnos. To ni dobro, saj se potisnjena napetost kopiči in se lahko stopnjuje v sovražnosti. Napetosti med posameznimi ravnmi lovske organiziranosti npr. nosijo v sebi veliko starih, nerešenih konfliktov, ki bi jih bilo za dolgoročno uspešno sodelovanje treba prepoznati in rešiti tudi kot izziv za razvojne spremembe.

=> **Izraženi konflikt** – izražanje konflikta lahko utrdi odnose, saj se tako razrešujejo neprijetne situacije in napetosti. V lovski družini je npr. pri organizaciji občnega zbora nastal nesporazum, napetost, konflikt glede izbranega datuma. Za zagotovitev čim večje udeležbe je treba konflikt rešiti pred sklicem sestanka.

=> **Vedenjski konflikt** – konflikt je izražen z aktualnim vedenjem, npr. dvig glasu, zaradi neuresničitve pričakovanj v odnosu (dogodek: v lovski koči ni potrebnega orodja za gradnjo preže).

=> **Atribucijski konflikt** – je konflikt, ki nastane zaradi različnih razlag in pripisovanj vzrokov za dogodek. Npr. sprašujemo se glede vzrokov za nastanek prvotnega konflikta, ki je bil izražen z dvigom glasu (pripisan vzrok: odgovorni za orodje je neodgovoren in zato mu ni mogoče zaupati).

=> **Antagonistični konflikt** – je konflikt, kjer imata partnerja nasprotujoče potrebe in uresničitev ene onemogoča izpolnitev druge. Npr. lovec in nasprotnik lova imata povsem drugačno vrednostno orientacijo do lova in tako tudi povsem nasprotujoče potrebe.

=> **Dialektični konflikti** – konflikt, ko partnerja v odnosu izbereta potrebe, ki se med seboj dopolnjujejo in jih lahko hkrati uresničujemo.

O UPRAVLJANJU Z DIVJADJO V SRBIJI

V okviru sodelovanja Visoke šole za varstvo okolja (VŠVO) in Inštituta za ekološke raziskave ERICO – Velenje z Gozdarsko fakulteto Univerze v Beogradu je bilo 5. marca letos v Velenju organizirano predavanje priznanega srbskega strokovnjaka prof. dr. Dragana Gačiča z naslovom *Upravljanje lovišč in divjadi v Srbiji*. Predavatelj je nazorno predstavil značilnosti zdajšnjega upravljanja z divjadjo v Srbiji, nekatere njihove težave in morebitne rešitve ter jih poskušal kritično primerjati s stanjem v Sloveniji. Zahvaljujoč dekanu VŠVO doc. dr. Boštjanu Pokornju, ki je prav tako predsednik Komisije LZS za divjad, so bili na predavanje povabljeni tudi nekateri predstavniki Lovske zveze Slovenije. Slednji so v razpravi ugotovili, da je naš način upravljanja s prostoživečimi živalskimi vrstami divjadjo veliko primernejši, kljub nekaterim kritikam in večkrat izraženim pomanjkljivostim. – B. Leskovic

Foto: B. Leskovic

šlo vse tako gladko. Treba je bilo priti v lovskem kroju, stopiti na oder in se soočiti z »neprijaznimi« pogledi in komentarji, ki so bili do konca dneva že bistveno milejši. O prvih komentarjih odgovornega lovca, ko se je po delavnici oglasil na Lovski zvezi Slovenije, ne bom pisala, ker je tudi sam kasneje to predstavitev ocenil kot potrebno. S primerom sem želela ponazoriti, da so konflikti del odnosov in da lahko njihovo reševanje prispeva k izboljšanju kakovosti odnosa (lovskih organizacij z njihovim okoljem).

Konflikt kot komunikacijski izziv

Pri reševanju konflikta se boste srečevali tudi s potrebo po širši, vodeni komunikaciji. Predlagam, da uporabite časovni model 2/24(48)/3. Naj pojasnim:

➤ **2 uri:** v konfliktni situaciji ter drugi, ki so z njo seznanjeni, bodo prve informacije pričakovali takoj. Ker pa so prve informacije najpomembnejše, si vzemite čas,

bite na svojo zavezo v Etičnem kodeksu: »*Lovec naj bo častna oseba in temu primerne obnašanja, z odgovornim ravnanjem do narave, divjadi, družbenega okolja, do lastnikov ali upravljavcev zemljišč in gozdov ter do svojih lovskih tovarišev.*« Potrudite se in vključnim deležnikom ponudite rešitve, ki bodo preprečevale podobne konflikte v prihodnje.

➤ **3 tedni:** Svoje predloge lahko predstavite v treh tednih in pripravite štiri do šest aktivnosti, s katerimi boste v naslednjih dveh letih dosegli predlagane rešitve.

Tina Drolc

Vira:

Ule, Mirjana (2005): *Psihologija komuniciranja. Fakulteta za družbene vede. Ljubljana*

Novak, Božidar. *Krizno komuniciranje in upravljanje nevarnosti. Mednarodna šola za odnose z javnostmi. 24. april 2009*

Primer z delavnice:

Gospa, ki živi ob cesti, je poklicala tel. številko 112, ker je slišala hrup in nato na cesti zagledala lovca s srno. Obstajal je sum lova, uporaba strelnega orožja v naselju. Center za obveščanje je obvestil imenovano osebo za komunikacijo, navadno lovskega čuvaja ali gospodarja. Odgovorna oseba je o dogodku obvestila lovskega čuvaja, ki je pregledal območje ter ugotovil, da so ob cesti ostanki krvi. Po pregledu prijavljenega odvzema, med drugim tudi povozov divjadi, je ugotovil, da je eden izmed lovcev prijavil povoz divjadi. Odpravil se je na ogled in ugotovil, da je bila srna povožena in zelo poškodovana na cesti ter da ji je lovec skrajšal muke z usmrtilnim strelom.

Komunikacija 2/24(48)/3 pomeni, da se takoj po prevzemu prijave obvesti vse pristojne osebe lovske družine, lokalne oblasti (ker gre za sum uporabe strelnega orožja v naselju) ter tudi omenjeno gospo. To je komunikacija dve uri po dogodku. Nato se celoten dogodek razišče, za kar bo odgovorna oseba potrebovala približno 24 do 48 ur. Zatem se o dogodku ponovno obvesti vse prej našteje skupine. Komunikacija tri tedne po dogodku, ki je usmerjena v obveščanje skupin o aktivnostih, ki bodo v prihodnosti preprečevale omenjene dogodke, pa je lahko v tem primeru prizadevanja za postavitev opozorilnih ali drugih znakov za preprečevanje povozov divjadi.

S primernim pojasnilom, kaj se je zgodilo (vsebinski vidik), ter odnosnim in samopredstavitvenim vidikom bo mogoče lovec pri omenjeni gospe in vseh njenih prijateljih naslednjič namesto telefonskega klica dobil čaj.

seznanite se s situacijo, nato pa v nekaj urah pripravite prve informacije. Pazite, da bodo kolikor mogoče razumske, vsebinsko korektne in v mejah vaših pristojnosti.

➤ **24(48) ur:** Vzemite si čas za razumsko analizo dogodka. V tem času naj vso komunikacijo, tako v okviru lovske organizacije kot z zunanjimi deležniki, vodi in usmerja ena oseba. Ne poza-

Pregled odstrela in kategorizacije trofejev v ZLD Bele krajine

Kot vsako leto januarja sta bila tudi letos pregled odstrela divjadi v minulem letu in kategorizacija lovskih trofejev iz devetih LD v ZLD Bele krajine. To pot je bila kategorizacija v soboto,

Komisija Belokranjsko-Kočevskega OZUL za pregled odstrela je delo opravila 25. 1. 2014 v Hotelu Lahinja v Črnomlju.

25. januarja, ob 8. uri v Hotelu Lahinja v Črnomlju.

Gospodarji vseh devetih LD, članic naše ZLD Bele krajine, so pripravili trofeje tako, da je bilo mogoče opraviti kontrolni pregled v kratkem času in tekoče, brez zmede in zamud. Pregled so končali ob pol enajstih dopoldne. Komisija je prišla iz Belokranjsko-Kočevskega OZUL in so jo sestavljali pooblaščenec ocenjevalci lovskih trofejev: **Jože Škufca, Jože Muhič, Emil Cetinski, Anton Gašperič,**

pripomogle k še boljšemu rezultatu naslednjega pregleda in kategorizacije.

Pohvaliti moram tudi dva lovca, ki sta na ogled pripeljala svoja otroka ali vnuka. To sta bila tajnik LD Črnomelj **Tomaž Zajc**, ki je s seboj pripeljal sina **Jerneja**, in starešina LD Dragatuš **Milan Zdravkovič**, ki ga je spremljal vnuk **Luka**.

Iz LD Suhor je bila na kategorizaciji tudi lovska pripravnica **Maja Brunskole**, hčerka podpredsednice DZ R Slovenije gospe

Na kategorizaciji je pri delu pomagala tudi lovska pripravnica iz LD Suhor Maja Brunskole.

Miran Bartol, Ivan Kralj in Marko Veselič; zadnja dva iz ZLD B K. Ocenjevanja se je udeležil lovski inšpektor **Borut Tavčar**, ki se je pogovoril z vsakim odgovornim iz LD, posebej pa si je ogledal natančnost dela ocenjevalne komisije. Veliko časa si je vzel za ogled prinesenih trofejev, spremljajoče podatke in se posvetoval z ocenjevalci. Nazadnje je povedal svojo oceno celotne količine prinesenih trofejev. Njegova ocena je bila pozitivna, vendar z nekaterimi pripombami, ki bodo v prihodnje vsekakor

Renate Brunskole, ki je, kakor da je že izkušena lovka, pomagala starešini **Janku Klemenčiču** pri delu komisije. Videlo se ji je, da je iz lovske družine. Zraven je bila še ena pripravnica iz LD Predgrad, **Katja Štefanc**. Tudi ona je z zanimanjem sodelovala pri delu, čeprav ni bilo poleg nikogar drugega iz njene LD.

Po končanem ocenjevanju smo sedli k malici, kjer je stekel prijateljski razgovor. Tematika je zadevala pregled odstrela in kakovost trofejev. **Toni Vrščaj**, predsednik ZLD Bele krajine, sem se zahvalil

članom komisije za izredno kakovostno ocenjevanje, ki zaradi korektnega pristopa daje v LD dobre rezultate. Vse trofeje so bile lepo očiščene in opremljene s potrebnimi podatki. S takim pristopom tudi lovci pokažemo svoje resno in odgovorno delo, spoštovanje sprejetih upravljaljskih načel in ne nazadnje spoštljiv odnos do uplenjene divjadi.

Vsem lovcem, ki so sodelovali na tem vsakoletnem lovskega dogodka, se zahvaljujem v imenu UO ZLD Bele krajine.

Toni Vrščaj

za strelstvo, **Ivica Budor**, tajnik HLS, kasneje pa sta se med tekmo pridružila še predstavnika dveh pobratenih lovskih družen iz LD Orlovac **Tihomir Tot** in **Zvonko Vnučec**. Lovsko zvezo Karlovačke županije sta predstavljala predsednik LS KŽ **Vinko Pavlič** in tajnik **Robert Gorišek**. Tekme se je udeležil tudi nekdanji tajnik te zveze **Andrija Štalcar**.

Da je sodelovanje LD Metlika s hrvaškimi lovci res vzorno in prijateljsko, je pokazala tudi prisotnost predsednika LD Radatovići iz Republike Hrvaške, **Janka**

Mesto:	Ime	Priimek	Reprezentanca	Kompak	Golobi	Skupno
1.	Mitja	Kersnik	LZ Slovenije	23	24	47+1
2.	Jože	Erjave	LZ Slovenije	23	24	47+0
3.	Matjaž	Hlebš	LZ Slovenije	22	23	45
4.	Igor	Pičulin	LZ Slovenije	24	20	44
5.	Dušan	Žehelj	LZ Slovenije	21	23	44
6.	Josip	Gregor	Hrvatski lovački savez	18	24	42
7.	Mladen	Ban	Hrvatski lovački savez	20	22	42
8.	Denis	Karas	LS Karlovačke županije	19	23	42
9.	Boštjan	Sadek	LZ Slovenije	20	22	42
10.	Eni	Jugovac	Hrvatski lovački savez	19	23	42

Reprezentanca	Kompak	Golobi	Skupno
LZ Slovenije	133	136	269
Hrvatski lovački savez	109	131	240
ZLD Bele krajine	90	134	224
LS Karlovačke županije	87	129	216

ske komisije, ki je poskrbela, da bo vse potekalo v skladu s pravili in upoštevajoč vse varnostne ukrepe, saj si je tekmovalje prišlo ogledat precej gledalcev.

Vse prisotne goste in strelce sta pozdravila predsednik ZLD Bele krajine **Toni Vrščaj**, nato pa še podpredsednik LZS **Ivan Malešič**. Oba sta poudarila prijateljstvo med lovci obeh držav, pohvalila tekmovalni duh, ki ga lahko potrdi še kakovost strelcev. V šali je omenil, da imamo Slovenci srečo, da v hrvaški ekipi ni njihovega olimpijskega prvaka.

Vse zbrane je nato nagovoril starešina LD Metlika in jim zaželel dobrodošlico ter dobre rezultate. Poseben pozdrav je bil namenjen Ivanu Malešiču, ki je tudi častni gost LD Metlika. Tudi s hrvaške strani smo bili deležni prijaznih pozdravov njihovih predstavnikov.

Tekma obeh lovskih zvez je po-

tekala v prelepem sončnem dnevu in, kar je najpomembneje, v prijateljskem tekmovalnem vzdušju ter ob spoštovanju vseh varnostnih razmer. Končni rezultati so bili za slovensko stran nekoliko boljši, ampak obe strani sta si bili blizu druga drugi. Pol ure pred koncem tekme se še ni vedelo, kdo bo dobil pokale.

Ves čas tekmovalja je bilo čutiti izenačeno kakovost strelcev obeh strani, zato je bila tekma napeta. Naposled so prehodni pokal lahko odnesli slovenski strelci v Ljubljano, preostale pokale pa so prejeli zaslužni strelci posamezniki.

Po končanem tekmovalju je **Jani Pečarič** vse prisotne povabil v bližnji lovski dom **Vinomer** na kosilo. Za izredno kakovostno izvedbo in pogostitev prijateljskega srečanja med hrvaškimi in slovenskimi lovskimi strelci se LD Metlika zahvaljuje v imenu UO

Ekipe strelcev LZS in HLS ter člani vodstev ekip

Strelska tekma med LZS in HLS ter med ZLD Bele krajine in LS Karlovačke županije

Kot več let zapored je bilo spet strelsko tekmovalje med slovenskimi in hrvaškimi strelci na glinaste golobe. Tekma je bila na strelišču **LD Metlika** na **Vinomeru**. Tekmovalci iz obeh držav so se zbrali na strelišču LD Metlika. Vodstvo te LD se je pozitivno odzvalo na prošnjo Komisije LZS za strelstvo, v kateri je član tudi **Jani Pečarič**, starešina LD Metlika. Seveda je takoj privolil v gostitev tekme 5. 10. 2013, saj je na tekmovalju sočasno nastopila tudi strelska ekipa ZLD Bele krajine, ki ji **Pečarič** tudi predseduje.

Strelsko tekmovalje med LZS in HLS (Hrvatski Lovski Savez) v streljanju na glinaste golobe je postalo že tradicionalna tekma dveh prijateljskih lovskih organizacij.

Ekipo hrvaških lovcev so zastopali njihovi najboljši strelci. Z njimi je bil kot predstavnik HLS podpredsednik HLS **Vlado Kireta**, ki je pri HLS zadolžen

*Podpredsednik Hrvaškega LS **Vlado Kireta** pozdravlja vse zbrane na strelskem tekmovalju.*

Petkovića, ki se prav tako vedno rad udeleži vseh pomembnih dogodkov v LD Metlika.

Slovensko stran so zastopali prav tako izbrani najboljši strelci, vodil jih je predsednik komisije LZS za lovsko strelstvo **Bojan Breiteberger**, udeležila sta se tudi selektor ekipe **Matija Janc** in **Tone Koprivšek**, član komisije. LZS je zastopal podpredsednik LZS **Ivan Malešič**, ZLD Bele krajine pa **Toni Vrščaj**.

Otvoritveni del je potekal v času predpriprav strelišča in strel-

Vse foto: T. Vrščaj

*Skraino desno v zboru je podpredsednik LZS **Ivan Malešič** med pozdravnim nagovorom, desno od njega podpredsednik HLS **Vlado Kireta**, tajnik LSH **Ivica Budor** in predsednik LS Karlovačke županije **Vinko Pavlič**.*

ZLD Bele krajine. Zahvala velja obema sodelujočima ekipama obeh krovnih lovskih organizacij, HLS in LZS, pa tudi obema strelskima ekipama obeh sodelujočih območnih lovskih zvez: ekipi **LS Karlovačke županije** in lovski strelski ekipi **ZLD Bele krajine**. Belokranjski lovci smo ponosni na izkazano zaupanje vseh udeležencev.

Za UO ZLD Bele Krajine,
Toni Vrščaj

Prestopili mejo zakonitega

V Lovcu, 2/014, je pisec **Branko Ačko** poročal o LD Slovenska Bistrica in uspešnem lovu na malo divjad. Vse lepo in prav. Toda vsaka zgodba ima dve strani. Da v tej LD že nekaj let ni vse v najlepšem redu, vedo mnogi člani, ki se zavedajo škodljivih posledic samovoljnega ravnanja upravnega odbora omenjene LD.

Starešina LD in člani upravnega odbora so dobili mandat in zaupanje članov, da delajo strokovno, pošteno in častno. S svojimi dejanji pa so v tem mandatu pokazali žal nasprotno. Kar nekajkrat so v uradne evidence o odstrelu in odvzemu divjadi vpisali lažne podatke o jelenjadi. Ker niso hoteli slišati opozoril nadzornega odbora in nekaterih članov, da bi prekinili s tako prakso, je bil o tem obveščen lovski inšpektor, ki je opravil pregled uradnih evidenc o poslovanju LD Slovenska Bistrica in zaslíhal nekaj članov.

Pri evidentiranju odstrela dveh telet navadne jelenjadi za leto 2011 je **Bojan Kotnik**, lovski inšpektor, ugotovil vpis neresničnih podatkov. Na podlagi drugega odstavka 51. člena in 46. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11) je napisal odločbo o prekršku zoper kršitelja. To sta Lovska družina Slovenska Bistrica kot pravna oseba in starešina lovske družine kot odgovorna oseba. V odločbi piše, da je starešina pooblaščen in dolžan izvajati nadzorstvo nad zakonitostjo (pravilnostjo) vodenja evidence o odstrelu in izgubah divjadi. Ker so vpisali neresnične podatke o odstrelu dveh telet navadnega jelena, ki nista bila odstreljena (odvzeta) iz lovišča, sta kršila 2. odstavek 46. člena Zakona o divjadi in lovstvu. Tako je bil storjen prekršek po 11. točki prvega odstavka 76. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/4 in 17/8). Na podlagi 11. točke prvega odstavka 76.

člena Zakona o divjadi in lovstvu in v povezavi s tretjim odstavkom 52. člena Zakona o prekrških, je lovski inšpektor v odločbi izrekel Lovski družini Slovenska Bistrica plačilo globe v znesku 4.200 evrov in odgovorni osebi LD plačilo 420 evrov.

Člani upravnega odbora lovske družine niso upoštevali sklepa

tarov velikega srednjegorskega lovišča.

Vpleteni se očitno ne zavedajo, da gre za hujšo kršitev Pravil Lovske družine Slovenska Bistrica. V 11. členu v zadnjih dveh alinejah piše, da se za tako huda dejanja izreče ukrep izključitev iz članstva in da je LD upravičena do povrnitve povzročene škode.

Uplenitelj Rudi Smolar in gospodar LD Slovenska Bistrica Alojz Gostenčnik pri prevzemu uplenjene divjadi

zbora lovcev, da se bodo posvetovali s članstvom, kako bo LD uresničila odločbo lovskega inšpektorja. Samovoljno so se odločili in napisali pritožbo, s čimer so pokazali vso svojo aroganco do sklepa zbora lovcev in do spoštovanja pravnih predpisov ter načel Etičnega kodeksa, ki slovenskim lovcem nalaga, da morajo vedno ravnati v korist divjadi. Resnica je, da je starešina LD Slovenska Bistrica v evidenčno knjigo odstrela velike divjadi in v računalniški sistem *Lisjak* vpisal neresnične podatke o odstrelu dveh telet jelenjadi z namenom, da si je LD Slovenska Bistrica naslednje leto lahko pridobila pravico do odstrela trofejnega jelena, ki ga je nato uplenil, kdo drugi kot ... Ni težko uganiti, kdo?! Menim, da vložena pritožba skoraj nima možnosti, da bi uspela, zagotovo pa se bodo povečali stroški za LD. S tem so člani upravnega odbora nase prevzeli še več odgovornosti. Zdaj krivci svoje nečastno dejanje pred članstvom opravičujejo z razlago, da so z navajanjem neresničnih podatkov o odstrelu jelenjadi ravnali le v korist LD. Kako naivno!

To je zelo nevarna teza, ki bi, če bi ji 65 članov LD Slovenska Bistrica »nasledlo«, lahko vodila samo v še hujše kršitve in z naslednjo kaznijo bi bila lahko ogrožena tudi podeljena koncesija za upravljanje 4.200 hek-

Foto: L. Steinbacher

Lovlec Slavko Smogavec je v revirju Tinjska gora uplenil srnjaka z belo liso in zelo povečanimi modri.

Kot kaže, se vodstvo LD Slovenska Bistrica škodljivih ravnanj in položaja, v katerem so se znašli, ne zaveda dovolj resno. Dobro vedo, kaj so storili, z vztrajanjem na funkciji pa škodijo ugledu nekoč ene vzornejših LD v Lovski zvezi Maribor.

Ladislav Steinbacher

O praznovanju obletnic lovskih družin

Letos praznuje svoje obletnice tudi nekaj lovskih družin, članic LZS. Za ponazoritev naj navedem, da je med njimi tudi

slovenski Klub prijatelj lov s sedežem v Celovcu iz avstrijske koroške (*KPL - Celovec*), ki letos praznuje svojo 50-letnico ustvarjalnega delovanja in sodelovanja z mnogimi lovskimi družinami v Sloveniji. Med takimi LD, ki letos praznujejo okroglo obletnico, je tudi **Lovska družina Sabotin**, članica LZS.

Lovska družina Sabotin letos praznuje 60-letnico ustanovitve in delovanja. Ustanovljena je bila na ustanovnem občnem zboru 22. avgusta 1954, sklicuje pa se še na odločbo o dovolitvi delovanja lovski družini Sabotin, št. B IV-4875/1-54, z dne 1. december 1954, ki jo je izdalo in odobrilo tajništvo za notranje zadeve takratnega OLO Gorica, ter na odločbo takratnega OLO Gorica, št. I/2-881/4, z dne 19. november 1954, s katero so bila na območju takratnega okraja Gorica ustanovljena vsa lovišča v mejah okraja, tudi lovišče Sabotin.

Na podlagi te odločbe je zaradi pritožb in postopkov popravka meja LD Sabotin šele 1. junija 1955 dobila odločbo, št. II/3-52/22-55, s katero je bilo LD Sabotin v upravljanje oddano lovišče Sabotin z opisom njenih mej, v odločbi pa ni bila navedena njena lovna površina. To izvemo iz drugih dokumentov. Lovišče Sabotin je takrat obsegalo 3.264 ha dejanske lovne površine, saj vanjo poleg običajnega ozemlja, kjer niso lovili zaradi goste poselitve, ni bila vključena tudi površina v celotnem 100-metrskem obmejnem pasu z Italijo, s katero meji LD. S poznejšimi popravki lovišče Sabotin zdaj obsega 4.131 ha površin, od katerih je 310 ha površin, na katerih ne lovimo, tako da je zdajšnja dejanska lovna površina lovišča Sabotin 3.821 ha.

Po mojem mnenju so tako pridobljeni in predstavljeni podatki odločilni in okvirni za določitev pravih obletnic vsake LD, članice LZS. Vsebujejo namreč podatke o najstarejši ustanovitvi **lovske družine** z imenom, ki ga še vedno nosi LD, poleg tega pa tudi najstarejšo dodelitev površine lovišča, ki je od takrat ostalo v bolj ali manj velikih mejah oziroma od takrat dodeljenih. Pogoj je tudi splošen podatek, in sicer, od kdaj se neka zaokrožena lovsko skupnost imenuje po točno določenem lovskem zakonu **lovska družina** in ne združba, društvo, klub ali podobno.

Vsi ob tem tudi vemo, da ima veliko LD v Sloveniji krajšo ali daljšo lovsko tradicijo, ki pa jo upravičeno lahko štejemo kot nji-

hovo častivredno lovsko zgodovino. Zato je dolžnost vsake lovske družine (LD), da jo raziskuje in na uvodnih straneh svojih lovskih kronik tudi opiše. Vsi vemo tudi, da ima v Sloveniji veliko lovskih družin in lovišč stara imena, ki se vlečejo v daljno preteklost; zlasti tiste LD, ki so v prejšnjih državnih tvorbah ime dobile po nazivih okrajev ali večjih občin, ki so to po drugi vojni bolj ali manj tudi ostali oz. ostale.

Izrazit primer praznovanja obletnice, ki po mojem ni v skladu z vsem omenjenim in ga tukaj obravnavam kot primer, je tudi praznovanje obletnice **Lovske družine Lendava**¹, katere delovanje naj bi segalo v leto 1908, in to še pred ustanovitvijo *Slovenskega lovskega kluba* v Ljubljani leta 1909.

Z imenom Lendava je nesporno že leta 1908 delovala takratna skupnost tamkajšnjih lovcev, ki pa se je imenovala *Lovsko društvo Lendava* in ne **Lovska družina Lendava**. Poleg tega je to lovsko društvo v zakupu imelo, če je seveda imelo, tudi drugo, v bistvu različno lovno površino v hektarjih od zdajšnje.

Lovska družina Lendava je že leta 1946 za okrajno zakupno lovišče Lendava dobila pogodbo za zakup lovišča, ki sta jo morala podpisati takratni starešina in gospodar LD, in sicer sklenjeno na podlagi 5. člena začasnega zakona o lovu z dne 23. julij 1946².

V Uradnem listu LRS³ je takratni Gospodarski odsek Izvršnega okrajnega ljudskega odbora (OLO) Dolnja Lendava namreč objavil oglas za šestnajst okrajnih zakupnih lovišč, ki jih je dal v zakup 27. oktobra 1946. Imenovana lovišča je po *Začasnem zakonu o lovu* OLO Dolnja Lendava dal v zakup za dobo pet let, t. j. do 31. marca 1952. Okrajno zakupno lovišče Dolnja Lendava je takrat merilo 1.618 ha, zanj pa je bilo določeno tudi največje število dopustnih članov, in sicer deset.

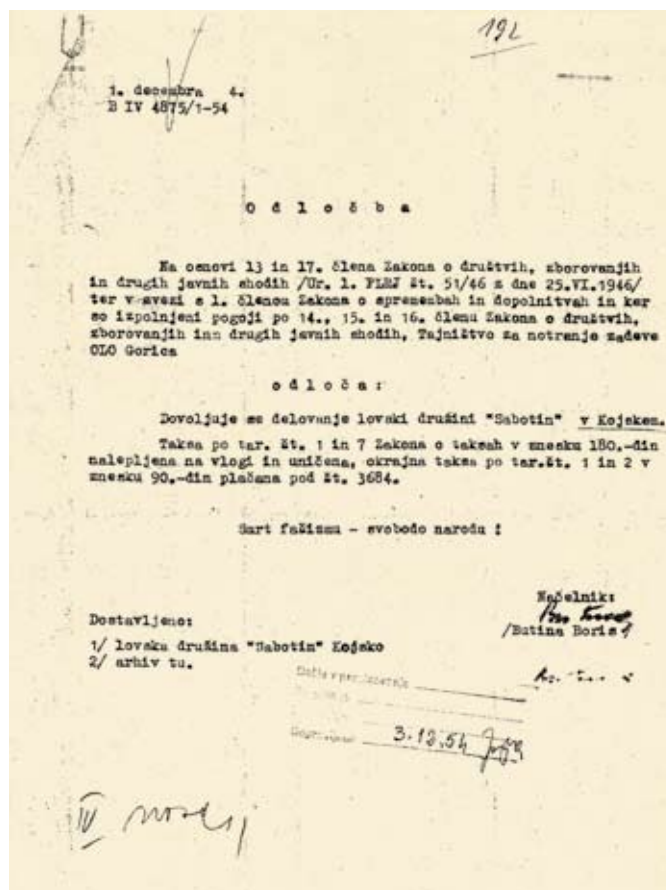
Toda že 27. septembra 1947 so se za tamkajšnje lovce začele težave, podobno kot pri predhodnicah LD Sabotin, povsem na drugem koncu Slovenije. Takrat je namreč odsek za notranje zadeve pri OLO Dolnja Lendava, Uprava

narodne milice, pisala⁴ Okrajnemu lovskemu svetu Murska Sobota o težavah, ki so zadevale lovske družine v petkilometrskem obmejnem pasu. Šef okrajne uprave Narodne ali Ljudske milice (NM ali LM) je v dopisu zapisal, da glede na vojaške predpise in navodila Ministrstva za notranje zadeve pri vladi LRS sporočajo, da bodo morali v najkrajšem roku lovske družine in njihovi člani, ki prebivajo v petkilometrskem obmejnem pasu, predati lovsko orožje tamkajšnjemu odseku za notranje zadeve. Pozneje naj bi to orožje prodali in lastnikom izročili denar, ki bi ga prejeli za njihovo orožje.

V dopisu je sporočil, da v petkilometrski pas sodijo vse vasi, ki ležijo na desni strani ceste od Murskega Središča in Dolnje Lendave do Bogojine. Te vasi so bile: Petišovci, Pince, Dolina, Dolinske gorice, Čentiba, Čentibske gorice, Dolnja Lendava, Dolnje Lendavske gorice, Dolga vas, Dolgovaške gorice, Staro in Novo Mostje, Genterovci, Kamovci, Žitkovci, Dobrovnik, Bukovnica ter Motvarjevci. Pozabil je zapisati vsaj še vas Kobilje, ki leži tik ob meji z Madžarsko in je z njo obkrožena dobesedno s treh strani.

Vendar je na koncu takratni šef okrajne uprave NM **Miha Zupin** le zapisal, da se bodo lovci s stalnim prebivališčem v Dolnji Lendavi lahko vključili v druge lovske družine in jim zato njihovo orožje lahko ostane. Okrajni lovski svet Murska Sobota je v dopisu še zaprosil za poimenski seznam lovcev v omenjenih vaseh in dopisal, naj ga dostavijo na upravo NM v Doljo Lendavo.

Kako je v lendavskem okraju do leta 1949 vse skupaj do podrobnosti potekalo, mi piscu tega sestavka seveda ni znano, vendar pa iz seznama lokalnih lovišč po upravnih teritorialnih enotah iz leta 1949, ki je nastal na podlagi *Zakona o ustanovitvi oblasti v LRS*⁵, sledi, da je okraj Lendava spadal v *Mariborsko oblast* in da je v tedanjem okraju leta 1949/1950 delovalo samo sedem lovskih družin. Te so bile: LD Lendava, LD Bogojina, LD Dobrovnik, LD

SLIKA 1: Odločba o dovolitvi delovanja LD Sabotin iz leta 1954. Arhiv LD Sabotin.

Kapca, LD Kobilje, LD Petišovci in LD Žižki.

Iz prejšnjih šestnajstih okrajnih lovskih družin in istoimenskih lovišč je med tem z reorganizacijo lovišč, če na tem mestu omenimo samo upoštevanje odredb o izvrševanju lovske pravice v obmejnem pasu v okraju, nastalo samo sedem lovskih družin in prav toliko istoimenskih lovišč, s tem, da je pri LD Kobilje s tamkajšnjo reorganizacijo lovišča najverjetneje izpadlo ime Motvarjevci. To pomeni, da so med tem zaradi tu nakazanih izrednih razmer nekatera lovišča združili in iz njih dobili nova ter jih tudi preimenovali, vseskozi pa moramo upoštevati tudi težnje oblasti po oblikovanju več državnih lovišč, v tem primeru zlasti za malo divjad.

Tako je bila po postopni omilitvi pogojev izvrševanja lovske pravice v obmejnem pasu do leta 1963, ko je izšel zadnji pravilnik, tudi npr. po *Odredbi o izvrševanju lovske pravice v obmejnem pasu* iz leta 1949⁶ najverjetneje iz lovišč oziroma delov lovišč izvedena reorganizacija in iz lovišč LD Kapca, LD Žižki. Tudi iz lovišča stare LD Hotiza je naj-

verjetneje nastala še LD Spodnja Polskava.

Vsekakor se je lovišče LD Lendava s pripojitvijo nekaterih prejšnjih okrajnih lovišč ali delov teh lovišč takrat povečalo za okrog 1.000 ha, saj je v letu 2006 obsegalo 2.789 ha celotne površine, od katerih je v tem lovišču za 203 hektarov površin, na katerih se ne lovi.

Lovska družina Lendava je vsekakor nastala v letu 1946 tudi na podlagi **prvih Pravil za lovske družine**⁷, svoje častitljive obletnice pa po mojem mnenju lahko šteje od tega leta naprej.

Srčno upam, da je medtem pisec članka v glasilu Lovec iz leta 2006 s sodelavci iz LD Lendava v madžarskem glavnem mestu Budimpešti v arhivih avstro-ogrske monarhije našel še kaj dokumentov s pomembnimi podatki, ki bi že tako bogato zgodovino LD Lendava nedvomno še bolj obogatili.

V tem kontekstu je vsekakor zanimiva **Lovska družina Kobilje**. Kot je iz razglašene oddaje lovišč v zakup v okraju Lendava razvidno, najdemo njeno ime že leta 1946, saj je lovska dru-

¹ Oste Bakal, *LD Lendava sodi med najstarejše LD v državi*, Lovec, oktober 2006, str. 492.

² *Začasni zakon o lovu*, Uradni list LRS, št. 50-181/46.

³ *ILO Dolnja Lendava, Razglas o oddaji lovišč v zakup*, št. 4726 z dne 27. oktobra 1946, Uradni list LRS, št. 76/46, z dne 30. november 1946, Priloga, str. 524.

⁴ Odsek za notranje zadeve pri OLO Dolnja Lendava, Uprava narodne milice, *Lovske družine v petkilometrskem obmejnem pasu*, Dopis OLS Murska Sobota, št. III-1109/1-1947, z dne 27. september 1947, Arhiv Republike Slovenije (v nadaljevanju ARS), Ministrstvo za gozdarstvo, AS 675, t.e. 119.

⁵ *Zakon o ustanovitvi oblasti v LRS*, Uradni list LRS, št. 16-86/49.

⁶ *Odredba o izvrševanju lovske pravice v obmejnem pasu*, Uradni list FLRJ, št. 34-292/49.

⁷ *Pravila lovske družine v ...*, ARS, Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, AS 1118, t.e. 71.

žina Motvarjevci - Kobilje od Okrajnega ljudskega odbora (OLO) Dolnja Lendava takrat v zakup prejelja lovišče v velikosti 1.830 ha, ki je do leta 1949/50 najverjetneje spet doživela reorganizacijo, saj sta se lovišče in LD takrat imenovala le *Lovska družina Kobilje* in lovišče *Kobilje*.

Toda v *Odloku o določitvi lovskogojitvenih območij v SRS* iz leta 1978 LD *Kobilje* kot članice *Pomurskega lovsko gojitvene območja* ne zasledimo več⁸. Omenjena pa so lovišča in Lovske družine Bogojina, Dobrovnik, Velika Polana, Lendava in Petišovci. Njeno ime in istoimensko lovišče se pojavita šele v *Odloku o loviščih v Republiki Sloveniji* in

⁸ *Odlok o določitvi lovskogojitvenih območij v SRS*, Uradni list SRS, št. 7/78 z dne 31. marec 1978, str. 647.

njihovih mejah iz leta 2004⁹. Po tem odloku LD Kobilje in istoimensko lovišče sodita v *Pomursko lovskoupravljavsko območje* poleg še preostalih lovskih družin in lovišč starega lendavskega okraja, in sicer: Bogojina, Dobrovnik, Lendava, Petišovci in seveda Velika Polana.

A LD *Kobilje* naj bi čez dve leti praznovala 20-letnico uspešnega samostojnega delovanja, čeprav jo najdemo že v letu 1946¹⁰. Seveda se je skozi lovski čas vmes zgodilo marsikaj in je bilo lovišče LD Kobilje zaradi različnih vzrokov

⁹ *Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah*, Uradni list RS, št. 128-5345/04 z dne 30. november 2004, str. 15285.

¹⁰ Franc Rotar, *Lov in škoda od divjadi ob slovensko-madžarski meji*, Lovec, XCVII. letnik, št. 3/2014, str. 159.

4726

Razglas

o oddaji lovišč v zakup

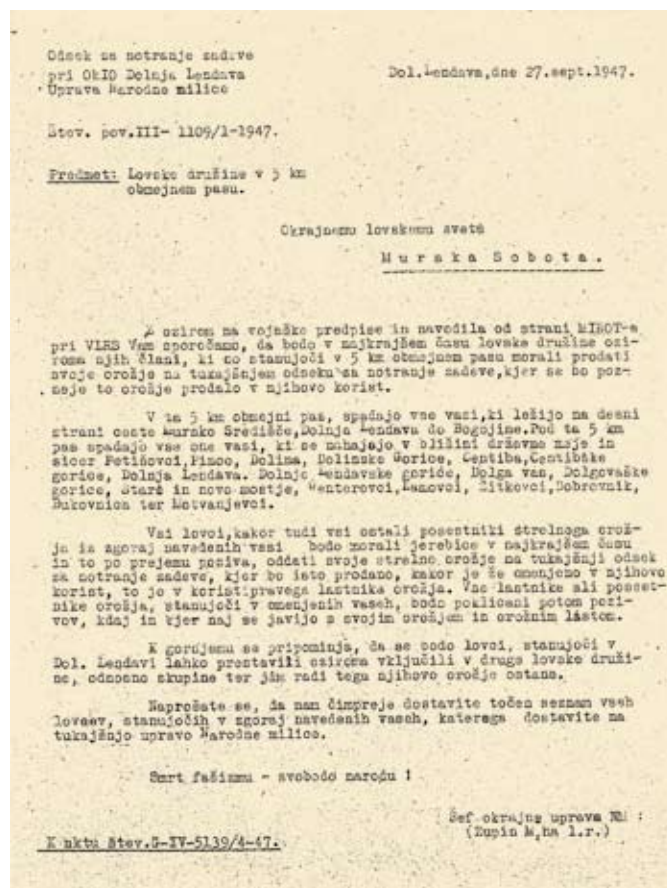
Izvršilni okrajni ljudski odbor Dol. Lendava razpisuje s tem oddajo v zakup naslednjih okrajnih zakupnih lovišč za dobo 5 let, t. j. do vključno 31. marca 1952.

Zakupodaja bo v naslednjem vrstnem redu v drž. nižji gimnaziji Dol. Lendava, Kovačeva ul. št. 2, v petek dne 6. decembra 1946 ob 10. uri dopoldne.

lovišče	ha površina	št. članov najvišje	zakupnina din
1. Motvarjevci-Kobilje	1830	10	1830.—
2. Bogojina	2062	13	2062.—
3. Dobrovnik	2218	15	2218.—
4. Renkovci	1822	10	2733.—
5. Gomilica	1336	8	2004.—
6. Odranci	1190	8	1785.—
7. Črenšovci	1608	10	2412.—
8. Žižki	1154	8	1154.—
9. Orlovčak-Bistrica	1290	8	1935.—
10. Hotiza	1188	8	1188.—
11. Kot	1435	9	2152.50
12. Kapca	1180	8	1770.—
13. Petišovci	1470	9	2205.—
14. Čentiba	1929	11	1929.—
15. Dol. Lendava	1618	10	1618.—
16. Genterovci	1229	8	1229.—

Lovišča se bodo oddala v zakup le

SLIKA 2: Razglas OLO Dolnja Lendava o oddaji lovišč v zakup iz leta 1946

SLIKA 3: *Lovske družine v petkilometrskem obmejnem pasu. Dopis Uprave NM Okrajnemu lovskemu svetu Murska Sobota, št. III-1109/I-1947, z dne 27. septembra 1947.*

pripojeno drugi lovski družini skupaj z njenimi člani, kar konec koncev zelo dobro vedo tudi njeni člani, a težava ugotovitve prave obletnice še vedno ostaja. V istem območju starega okraja Dolnja Lendava je v povezavi z določitvijo obletnic pravzaprav diametralno nasprotna težava od tiste v Lovski družini Lendava.

Osebo menim, da je bila, kljub nekajletni prekinitvi delovanja, LD Kobilje le ustanovljena leta 1946 in da je pač imela v svojem bogatem in pestrem razvoju zaradi določenih okoliščin, na katere ni mogla vplivati, v preteklosti prav gotovo veliko težav, vključno s prekinitvijo obstoja.

Toda kot sem že omenil, vse opisano je le moje osebno mnenje. Zadnje mnenje oziroma vsaj neke oprijemljive smernice o kolikor toliko sprejemljivi določitvi nesporne ustanovitve neke lovske družine, predvsem pa o razrešitvi tistih najbolj spornih oziroma zapletenih primerov, bi vsekakor morala posredovati LZS oziroma njene strokovne službe.

Ob vsem tem pa je največja težava prav pomanjkanje podatkov za dogajanja med letoma 1946 in 1949, ki segajo celo v novejši čas. Od leta 1946/47 je bilo namreč

sprejetih veliko sprememb zakonov o upravni razdelitvi Slovenije in njihovih dopolnitvah, lovskim družinam v petkilometrskem obmejnem pasu pa so neizogibno sledile še mnoge reorganizacije lovišč.

Poleg tega je država, kot je bilo omenjeno v povezavi z državnimi lovišči, že leta 1945 ustanovila še državne gozdne uprave¹¹, v okviru njih pa državna in državna rezervatna¹² lovišča. V obravnavanem primeru je bila tako ustanovljena državna gozdna uprava Murska Sobota s sedežem v Tišini. Z odločbo¹³ o novi ureditvi gozdnih gospodarstev republiškega pomena iz leta 1948 je kot eno izmed njih iz prejšnje državne gozdne uprave Murska Sobota nastalo *Gozdno gospodarstvo Murska*

¹¹ Seznam državnih gozdnih uprav in dveh državnih oskrbništev z dne 10. januar 1946, ARS, Ministrstvo za gozdarstvo, AS 675, t.e. 113.

¹² Rezervati – pridržki, lovišča s pridržano pravico do lova v njih. Država oziroma oblast si je pridržala oziroma zadržala staro služnostno (servitutno) pravico do izvajanja reprezentančnega lova v t.i. državnih rezervatnih loviščih.

¹³ *Odločba o novi ureditvi gozdnih gospodarstev republiškega pomena*, Uradni list LRS, št. 7-49/48.

Sobota z gozdnimi upravami Beltinci, Dobrovnik, Dolnja Lendava, Mačkovci, Negova (del) in Tišina.

Kot posledica vseh treh navedenih primerov so bile po mojem mnenju na koncu uresničene številne različne kombinacije pripojitev ali odcepitev delov lovišč in posledično s tem ukinitve starih pa tudi nastajanje novih, največkrat začasnih lovišč in lovskih družin.

Vojko Rutar

Lanske aktivnosti Lovske zveze Koper

V Lovsko zvezo Koper je vključenih vseh osem obalnih lovskih družin (LD): Strunjan, Izola, Koper, Dekani, Marezige, Šmarje, Gračišče in Rižana ter LD Videž - Kozina. Glede na to, da je bilo v lovskih družinah Izola, Šmarje, Marezige ter Videž Kozina lani izvoljeno novo vodstvo, se je tudi UO LZ Koper okreplil s skoraj polovico novih članov. Upravni odbor te območne lovske zveze je namreč sestavljen iz starešin LD ter predsednika UO **Alojza Rožmana**. Lani se je UO sestel sedemkrat in obravnaval ter reševal tekočo problematiko svojih LD.

Komisija za izobraževanje LZ Koper in njen strokovni tajnik so organizirali številna usposabljanja. **Tečaj za lovski izpit** (teoretični del) velja za najobsežnejšo in organizacijsko zahtevno obliko izobraževanja. LD so prijavile 36 pripravnikov. Tečaj se je začel 1. 2. 2013, predavanja in preizkusi znanja iz posameznih predmetov pa so potekali v prostorih turistične kmetije Andrejašič na Kastelcu. V prvem roku je izpit pred tričlansko komisijo (dr. **Livio Jakomin**, **Franko Križman** in **Andrej Sila**) uspešno opravilo 34 pripravnikov, v jesenskem roku pa še eden. Žal je med predavanji eden od pripravnikov odstopil in ni končal izobraževanja. Slavnostna podelitev spričeval je bila pred odprtjem pregleda odstrela (razstave trofej) uplenjene divjadi v Primorskem LUO 17. 5. 2013 v Marezigah.

Za pripravnike je bil organiziran tudi **tečaj varnega ravnanja z orožjem**, ki se je končal s preizkusom na strelišču LZ Koper v Šmarjah pri Kopru. Tečaja se je udeležilo 36 lovskih pripravnikov.

Zaradi izjemno pereče problematike škode, ki jo povzroča divjad na kmetijskih površinah

našega območja, je bil organiziran enodnevni **tečaj za ocenjevalce škode** od divjadi. Tečaj je izjemno strokovno pripravil predstavnik ZGS - OE Sežana **Andrej Sila**. Tega izobraževanja se je udeležilo petdeset lovcev.

Za potrebe strokovnega pregleda uplenjene divjadi sta bila organizirana **začetni tečaj za usposobljeno osebo**, ki se ga je udeležilo štirinajst lovcev, in **obnovitveni tečaj za usposobljeno osebo**, ki se ga je udeležilo devet slušateljev.

Zainteresirani lovci (27 slušateljev) so se na strelišču LZ Koper v Šmarjah pri Kopru udeležili tudi **nadaljevalnega usposabljanja v ravnanju z lovskim orožjem**.

Pred jesenskimi lovi smo v okviru LZ Koper organizirali **tečaj za lovovodje**, ki ga je vodil glavni lovski inšpektor **Igor Simšič**. Za ta tečaj je veljalo izjemno zanimanje, kar je dokazovala tudi udeležba, saj se ga je udeležilo kar sedemdeset lovcev.

Foto: V. Prodan

S podelitve lovskih spričeval novim lovcem (2013) z območja LZ Koper

Povzeto: v letu 2013 se je usposabljanj, ki jih je organizirala in izvedla LZ Koper, udeležilo **242 lovcev** ali več kot tretjina lovcev, ki delujejo pod okriljem naše območne lovske zveze.

Poleg **rednega letnega Občnega zbora LZ Koper**, ki je bil 25. 4. 2013 v restavraciji Emonec, je bil tudi **delni Občni zbor LZS** za volilni okoliš Koper ter 21. 5. 2013 za brkinsko-kraški volilni okoliš. Na ta dan je bila v brkinsko-kraškem volilnem okolišu tudi kandidacijska konferenca za novega predstavnika UO LZS. Za izvedbo vseh teh aktivnosti je prvenstveno poskrbel strokovni tajnik LZ Koper **Boris Petelin**.

Poleg vseh naštetih aktivnosti je bila v začetku leta organizirana tudi **predstavitev projekta SloWolf**, ki je potekala na turistični kmetiji Andrejašič v Kastelcu.

Ker so se groženje in uničevanje lovskih objektov ter lastnine lovcev na območju LD Istra Gračišče s strani nekdanjih članov stopnjevale, je LZ Koper 12. 6. 2013 v lovski koči LD Istra Gračišče, glede na omenjene problematiko, organizirala **okroglo mizo**, ki so se je udeležili predstavniki vseh LD, združenih v LZ Koper, predstavnik LZS, predstavniki Policije, Upravne enote Koper, Lovske inšpekcije, Zavoda za gozdove in Krajevne skupnosti. Na okrogli mizi so predstavlili problematiko in izrekli apel odgovornim predstavnikom državne uprave, naj zadeve pomagajo umiriti in storilce ustrezno kaznovati.

Komisija za lovsko strelstvo pri LZ Koper pa je 30. 6. 2013 uspešno organizirala **Meddružinsko lovsko strelsko tekmovanje** na strelišču LZ Koper v Šmarjah. Ekipno je v kombinaciji zmagala LD Gračišče, v streljanju z MK-puško ekipa LD Dekani, v glina-

Zato moramo letos na kandidacijski konferenci izbrati novega kandidata, ki bo volilni okoliš Koper zastopal v UO LZS.

Letos je pred nami najprej redni občni zbor, na katerem bomo potrdili dosežke minulega leta in postavili cilje za letos, nato pa še volilni občni zbor, na katerem bomo izvolili novo vodstvo ali še en mandat zaupali sedanjemu podpredsedniku, članom nadzornega odbora ter članom komisij.

Vedran Prodan
LZ Koper

»Mikotov lov« na mirnem območju Velikega Boča

To je že tradicionalni vsakoletni veliki skupni lov na divje prašiče na Boču z razširjeno lovsko in družabno vsebino in izvirnimi lovskimi doživetji. Navadno to potrdi vsak, ki se ga je kdajkoli udeležil!

Lov organiziramo že več kot štiri desetletja; prvi ga je organiziral in nato vse do njegove tragične smrti 2. januarja leta 2004 vodil nekdanji dolgoletni starešina **LD Poljčane Alojz Mikolič - Miko**, ko je nepričakovano preminul v zasneženem in ledenem objemu štajerskega tisočaka na robu Panonske nižine. Po desetih letih od njegove smrti je Mikotov lov še vedno ohranil sloves enega najprivlačnejših skupnih lovov na veliko divjad na Štajerskem.

Plen resda skoraj nikoli ni izostal, nikoli pa tudi ni bil edini povod za množično udeležbo povabljenih lovcev. Vodstvo LD Poljčane namreč lov praviloma vselej organizira na območju Velikega Boča na delu njegovega severnega dela pobočja, ki velja za mirno območje, veliko okrog 1000 ha. Na omenjenem predelu lovimo samo enkrat na leto. Tudi posamič lovci tod ne lovimo vse leto. Na tem območju tudi ne krmimo divjadi in je ne vznemirjamo. Torej je to mirna oaza v pravem izvirnem pomenu besede, ki je pravi zaščitni znak in vir ter ključ uspešne gojitve in upravljanja z veliko divjadjo vseh vrst v lovišču LD Poljčane. V Sloveniji je takšnih mirnih območij dokaj malo. Iz lastnih izkušenj lahko povemo, da se takšen dosleden način upravljanja z divjadjo vselej bogato poplača. Divjad se namreč rada zadržuje tu in se vrača v okolje, do katerega ima zaupanje. Območje sicer ne nudi posebno izjemnih in primernih naravnih habitatov

za divje prašiče, muflone itn., pač zaradi svoje geografske mirnosti, težkega dostopa, odsotnosti lovskih in planinskih poti divjadi zagotavlja predvsem mir. Prav to vsem prostoživečim živalim pomeni največ. Premalokrat se zavedamo, da smo tudi lovci mnogokrat krivci za vznemirjanje, ki ga sami povzročamo v lovišču s svojo dejavnostjo, ne le z lovom in krmljenjem, ampak tudi nasploh; z našo neprestano prisotnostjo v okolju.

Zakaj sploh organiziramo lov nekomu, ki je preminul? Zakaj tega lovca še omenjamo po tolikih letih in obujamo njegov lik? Miko je bil zares izjemna vsestranska lovska oseba, nadpovprečen lovski »perfekcionista«, ki je čutil z naravo in divjadjo, tudi ko ni bil v

k izvirnemu lovu in h koreninam narave.

Lov, ki je bil 12. januarja 2014, je bi zares sanjski, potekal je v sončnem zimskem, ne preveč mrzlem dnevu. Udeležili so se ga mnogi Mikotovi prijatelji, predstavniki sosednjih LD, pa tudi predstavniki LZS z generalnim sekretarjem **Štefanom Veselom** na čelu, predstavniki LZ Maribor s predsednikom **Marjanom Gselmanom**, odg. urednik Lovca **Boris Leskovic** in še mnogo velikih imen slovenskega lovstva. Zanimanje za Mikotov lov je vselej tolikšno, da mora organizator omejiti udeležbo do sto lovecev.

Letošnji lov je bil uspešen v vseh pogledih, tako glede plena, ki je bil podrejen drugim namenom

Foto: T. Kovačič

Letošnjega januarskega Mikotovega lova na Velikem Boču se je udeležilo veliko povabljenih lovskih gostov. Tudi to pot plen ni izostal.

Fotografija prikazuje lov pri Robarjevi Micki 7. 11. 1965 – eden prvih Mikotovih lovov. Miko je na fotografiji drugi z leve v spodnji vrsti, na sredini sedi njegov mentor Alojz Vezjak - starešina LD Poljčane, na koncu spodnje vrste pa drugi mentor Anton Kovačič, gospodar LD Poljčane.

stiku z njo, kajti ves čas je mislil le nanjo. V vsakem trenutku jo je intuitivno zaznaval, kje je in kaj počne. Z njo se je nekako miselno poistovetil. Zato je bil pri lovu tudi tako uspešen, da ga je prekašal le še redko kateri slovenski lovec. Šele zdaj, po desetih letih od njegove smrti podoživljamo in dojemamo njegove preroške besede o lovstvu, lovu, divjadi in trajnostnem upravljanju z njo. Malokdo se je tako celovito in vsestransko zapisal lovstvu kot on. Zato je predvsem za nas, ki smo ga dobro poznali, svetel primer izjemno široke srčne lovske kulture in predanosti naravi. Temu je pripomoglo tudi dejstvo, da je bil vzgojen v stari lovski družini Vezjakovih iz. Sp. Poljčan in da sta mu sta bila glavna dolgoletna lovska mentorja njegov stric **Lojze** in sorodnik **Anton Kovačič**, oba lovska »velikana« LD Poljčane, preminula v vročem poletju 2012, ki sta ga spodbujala

in lovskim doživetjem, adrenalinski vznemirjenosti, pa tudi prešernemu tovariškemu lovskemu razpoloženju pred lovom ob lovski brunarici Golnik ter nato druženju na zadnjem pogonu v lovsko urejeni koči nad Studenicami. Naše

druženje je ves čas potekalo pred lovom in po njem ob odprtem ognju pred brunarico in nato ob zakurjenem kaminu ob izvrstni lovski kulinariki (divjačinskem bograču in domači štajerski kapljici), kar vse je prispevala družina pokojnega Mikota.

Starešina LD Poljčane, pisec tega članka, sem v vlogi lovovodje vse skupaj od začetka do konca »zabelil« z iskrivimi lastnimi in izposojenimi mislimi, aforizmi in anekdotami. Za svojstveno, tudi melodično vzdušje so poskrbeli pred lovom, med njim in po njem lovski rogovi *Rogistov Lovske zveze Maribor*.

Na zadnjem pogonu je spontano stekla akcija simboličnega zbiranja evra na udeleženca lova kot neke vrste karitativna odločitev – prispevek udeležencev Mikotovega lova za organizacijo *šole v naravi* za socialno ogrožene učence OŠ Poljčane. To naj bi bil prispevek za njihovo usposabljanje v pomenu razvijanja raziskovalnega dela v naravi in spoznavanja pomena ohranjanja čim bolj neokrnjenih življenjskih okolij (habitatov),

predvsem domorodne živalske vrste na pogorju Boča, pa tudi za oživljanje male divjadi v dolini reke Dravinje. Zbrali smo 180 evrov. Tudi ta skromna vsota je lahko eden izmed načinov pomoči, kako se lahko lovci približamo osnovnošolski mladini.

Tudi ta lov je bil za vse nas zbrane lovce, kot bi rekel slovenski pisatelj, kipar in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja tudi glavni urednik revije *Lovec*, **Tone Svetina**, »stvar časti in odgovornosti«. Če izhajam iz njegovih misli, nam je Mikotov lov zares vrnil vsaj za en dan tisto, kar nam vsak dan jemlje civilizacija. »Odpotovali smo v preteklost ter iskali samega sebe!« Z njegovi besedami bi še potrdil, da je »takšen lov radost in volja do življenja!«

Tomislav Kovačič

Lovstvo v Križevcih pri Ljutomeru aktivno že dolgih 116 let

Prvi zapisi o lovstvu v Križevcih pri Ljutomeru segajo v leto 1889, ko so lovci začeli s svojim humanim poslanstvom in delom v takratnem ljutomersko-križevskem okraju. Po zapisih je mogoče razbrati, da so organizirani lovci že takrat imeli določena lovska pravila glede polnjenja puške, lova, stojišč itn. Sicer pa je bila večina lovskih družin v tistem delu Prekije ustanovljena dejansko v letih 1947–1948. Z leti se je delovanje širilo in razvijalo, predvsem z namenom pomagati divjim živalim, pa tudi, da bi ohranili naravo in ravnovesje v naravnem okolju. Ustanovni član LD Križevci pri

Mentorji pokojnega Mikoliča od leve proti desni: mladi Miko - Alojz Mikolič, Anton Kovačič, Branko Vasa in Alojz Vezjak

Lovska družina Križevci ima v svojem prostoru v Remizi kar nekaj objektov.

V okolici lovskega doma LD Križevci se zadržuje veliko divjadi.

Ljutomeru je bil **Franček Ostrc** iz Iljaševcev. Ob začetku LD so se člani zelene bratovščine ukvarjali tudi s številnimi težavami. Na začetku obstoja in delovanja LD je lovcom kot priročni lovski dom služil manjši objekt. V letu 1986 so kupili zemljišče v Remizi, kjer je že prej stala manjša lovska utica in tam so zgradili svoj lovski dom. Lovci so nanj in na druge objekte ponosni, kajti pridobili so si jih s trdim delom. Njihov povsem lovski prostor obsega 4 ha ograjenega prostora, kjer so vodne površine za živali, prostor za vzrejo fazanov, gospodarska površina in seveda lovski dom, kjer je velik prostor za različne lovske prireditve. Ukvarjajo se z umetno vzrejo fazanov.

V Remizi je živalsko življenje raznoliko in dokaj pestro ne glede na vse letne čase. V njihovem ribniku imajo krape in druge ribe, kajti enkrat na leto organizirajo tudi ribolov in lovci ulovljene ribe poleg divjačine kulinarčno pripravijo za lovski piknik.

V LD Križevci pri Ljutomeru se je število lovcev z leti sicer razlikovalo: enkrat jih je bilo več, drugič spet manj. A kdor se odloči, da bo postal lovec v tej LD, ga čaka nemalo nalog in dela; imeti mora spoštljiv odnos do narave, skrbeti za divjad in njeno preživetje, kar je še posebno pomembno v hudem zimskem času, ko morajo lovci divjim živalim prinašati hrano itn. Lovci imajo vse leto veliko skrbi in dela. Po svojih močeh in zmožnostih opravljajo različna vzdrževalna dela, dežurno službo, izdelujejo preže in krmišča, obdelujejo krmne njive ter sodelujejo pri različnih skupnih delovnih akcijah, ki jih razpiše gospodar. LD ima v Remizi nekaj lovskih prež, ki so namenjene za preizkus streljanja z risanico na tarčo srnjaka z oddaljenosti 100 m. V jesenskem času družina prireja tudi skupinske love, pri čemer se lovci velikokrat zaradi varnosti in drugih okoliščin razdelijo še v posamezne lovske skupine: Lukavci, Križevci, Vučja vas in

Veržej. Glede na značaj lovišča lovijo fazane in zajce, posamič pa srnjad. V zadnjem času je bilo veliko prometnih nesreč, v katerih je bila udeležena divjad; tudi na območju LD Križevci se med letom zgodi veliko tovrstnih nesreč. V zadnjem obdobju delovanja je LD kar nekaj investicij namenila za nakup opreme, opravili pa so tudi manjša dela v Remizi in svojem lovskem domu.

Bojan Žerdin

60. Občni zbor LD Dobrava

Na jubilejnem, že 60. Občnem zboru so se sestali člani **LD Dobrava** iz Svete Trojice v Slovenskih goricah. Pregledali in ocenili so delo v minulem letu in se na kratko ozrli na šestdesetletij ustvarjanja ter delovanja v korist narave in divjadi. Lovska družina upravlja z divjadjo v značilnem nižinskem lovišču v osrednjih Slovenskih goricah v skupni izmeri 3.423 ha. Od tega je lovnih površin 3.198 ha, ki pa se še vedno zmanjšujejo, saj lastniki veliko površin ograjujejo, nekaj pa se jih iz leta v leto spreminja v zazidljiva zemljišča. LD Dobrava

LD Dobrava je bila ustanovljena leta 1954. Ustanovno listino so podpisali **Stanko Pavlas, Ernest Mlinarič, Anton Ornik, Janez Škrobar, Jožef Vogrin, Konrad Lovrec, Franc Rojs, Valentin Vogrinec in Vladimir Lorber**. Ker je bilo za ustanovitev potrebnih deset članov, sta se novi LD pridružila še **Ivan Klobučar in Alojz Ličen**. Ob ustanovitvi se je nova družina, katere meje je na predlog okrajne Lvske zveze Maribor določila OLO Maribor, imenovala **LD Cerkvenjak** in je imela sedež v Cerkvenjaku. Delovanje nove LD je potrdilo Tajništvo za notranje zadeve Maribor z odločbo z dne 1. 12. 1954. Prvi starešina LD Cerkvenjak je bil Stanko Pavlas iz Cerkvenjaka, tajniška opravila pa je prevzel Ernest Mlinarič iz Svete Trojice. Kasneje je bil dolga leta tajnik družine Ivan Klobučar. Lovci so si prvo lovsko kočjo uredili v Brengovi. Že leta 1963 so sklenili kupiti zemljišče v Dobravi, kar so pod vodstvom starešine **Zdenka Neuvirta** tudi storili. Tam so v starejši hiši uredili lovski dom in v njem leta 1964 imeli že občni zbor. Leta 1968 se je družina preimenovala v **LD Dobrava** s sedežem v

Foto: Maja Toš

V LD Dobrava se še vedno soočajo s slabšanjem razmer za malo divjad, zato skrbno varujejo še tako majhne remize, kot je ta iz revirja Dobrava v Spodnjih Verjanah.

šteje 39 članov, od tega so en lovski pripravnik, en lovski mojster, štiri lovski čuvaji, sedem preglednikov uplenjene divjadi in šest strelskih sodnikov. Družina ima na čudoviti gozdni jasi sredi gozdnega kompleksa Dobrava v Spodnji Senarski lep lovski dom z zmogljivostjo osemdeset obiskovalcev. Ob domu, ki terja vedno več vzdrževanja in skrbi, imajo tudi gospodarski objekt, lepo pa so uredili lesen nadstrešek za žar, zato je prostor zelo primeren tudi za piknike v naravi.

Gradišču v Slovenskih goricah (zdaj Sveta Trojica).

Požrtvovalni člani zelene bratovščine so leta 1972 sredi Dobrave začeli graditi nov lovski dom in ga slavnostno odprli 1. septembra 1974. Postal je varno domovanje lovcev in priljubljeno zbirališče domačinov, kar je še dandanes. Ob domu je bilo zgrajeno tudi strelišče za glinaste golobe in kasneje še gospodarski objekt, v katerem so tudi zbiralnica za uplenjeno divjad s sanitarijami in funkcionalnimi prostori.

Družina je bila izjemno dejavna na strelskem področju, zelo zgodaj je začela razvijati lovni turizem in skrbeti za izboljševanje številčnosti male divjadi, predvsem fazanov. Zgradili so nekaj obor za vzrejo fazanjih kebkov, ki pa niso dale najboljših rezultatov, zato se zdaj odločajo za vlaganje odraslih fazanov, predvsem kur. V lovišču so zgledno urejene lovske naprave, solnice, krmišča za malo divjad in visoke preže. Številčnost male divjadi se je v zadnjih letih zelo zmanjšala, tako da tudi lovno ni več zanimiva. Gospodarsko pomembna vrsta divjadi je samo srnjad, katere odstrel znaša 125 glav na leto obeh spolov po ustreznih starostni in spolni sestavi. V lovišču se občasno pojavijo še divji prašiči, precej je lisic, večja se število jazbecov, kun, sivih vran (te lovcem zadnja leta povzročajo največ sivih las), srak, šoj in ujed. Sodelovanje z lastniki zemljišč je dobro, škode od divjadi niso kritične, veliko opravijo tudi preventivnih ukrepov.

LD Dobrava je vključena v Lenarški lovskogojitveni bazen (LGB) in v območno Lovsko zvezo Maribor ter je članica Lovske zveze Slovenije. Zgledno sodeluje z občinama Cerkvenjak in Sveta Trojica ter se vključuje v naravovarstvena in turistična prizadevanja lokalnega okolja. »Lov je oblika aktivnega varstva narave, kateremu so podrejene vse dejavnosti članov tega ko-

LD Dobrava so vodili starešine Stanko Pavlas, Zdenko Neuvirt, Ernest Mlinarič, Jože Majcenovič, Vinko Grajfoner, Janko Polanec, Zvonko Paluc, Danilo Petrič in dr. Marjan Toš.

lektiva zelene bratovščine,« so med drugim zapisali v priložnostni fotomonografiji, ki so jo izdali ob 60-letnici ustanovitve LD. Izdali so tudi priložnostno spominsko nalepko. Oboje so predstavili na jubilejnem občnem zboru, ki so se ga udeležili tudi številni gostje, med njimi trojiški župan **Darko Fras**, predstavnik Lovske zveze Maribor **Franc Krivec**, zastopnika pobratene LD Vurmat z Duha na Ostrem Vrh **Alojz Žunko** in **Jože Maček** ter predstavniki PGD Sveta Trojica, Osek in Cerkvenjak. Jubilejni občni zbor je minil v nadvse delovnem in tudi slavnostnem vzdušju ter v obujanju spominov na mnoge lovske tovariše, ki so v pretek-

losti pomembno pripomogli k utrjevanju in napredku tega kolektiva zelene bratovščine sredi Slovenskih goric. Njihova setev je bila dobra, zato je tudi zdajšnja žetev obilna.

M. Toš

Upravljanje z divjadjo v štajerskih in koroških loviščih

Pregled odstrela divjadi na območju Koroške LZ in LZ Maribor

Za lovstvo so vsakoletni pregledi in kategorizacije odstrela divjadi in izgub, ki jih po lovsko-upravljaljskih območjih (LUO) opravijo strokovne komisije območnih združenj upravljavcev lovišč (OZUL), obvezujoče in pomembne, nič manj kot so v gospodarstvu in drugih družtvih letne inventure. Tudi devetčlanska štajerska in koroška strokovna komisija **Pohorskega območnega združenja upravljavcev lovišč (POZUL)**, ki jo že devet let vodi **Zdravko Brezovšek**, je do konca januarja uspešno opravila inventuro za leto 2013; torej za 37 štajerskih in koroških LD in LPN Pohorje.

Za devetnajst koroških upravljavk lovišč je v Pamečah 18. januarja potekala kategorizacija na sedežu Koroške lovske zveze (KLZ). Ker načrtovanje odstrela že od začetka v tesnem sodelovanju in dogovarjanju z upravljavkami lovišč uspešno vodi **Zdravko Miklašič**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo ZGS, OE Slovenj Gradec, je tudi letošnji pregled potekal brez težav. Z usklajenim in strokovnim delom strokovne komisije in slovenjegraškega lovca **Sama Vončine**, predsednika Komisije LZS za lovski informacijski sistem, ki je končne rezultate kategorizacije sproti vnašal v *Lisjak*, so bili poleg predstavnikov LD nadvse zadovoljni tudi **Dušan Leskovec**, predsednik Pohorskega OZUL in predsednik KLZ, **Franc Praznik**, strokovni tajnik KLZ in POZUL, ter koroški, štajerski, prleški in prekmurski lovski inšpektor **Bojan Kotnik**.

Čeprav se je 1.174 koroških lovcov, ki upravljajo z divjadjo na 70.940 ha lovni površini, tudi lani zelo trudilo za uresničevanje načrta odstrela divjadi, načrtovane skupnega odvzema divjadi le niso mogli povsem uresničiti. Odstrelili so 1.523 glav srnjadi (načrtovani odvzem 2.119). Na

koroških cestah so izgubili kar 204 glave, na železnici 16, zaradi potepuških psov 37, kosilnice so odvzele 49 glav srnjadi ter krivolov pet. Pri srnjadi je tako bilo nenaravnih izgub 362, naravnih pa 168 glav srnjadi; nekoliko več kot leto prej. Odstrelili so še 102 glavi jelenjadi (načrt 105), 188 gamsov (načrt 233) in 48 divjih prašičev (načrt 62). Ugotavljajo, da je v koroških loviščih iz leta v leto manj muflonov, čemur je botro-

štajerskem in koroškem delu Pohorja je bil pregled 25. januarja na Meranovem nad Limbušem. Okrog tisoč štajerskih lovcov, ki lovsko poslanstvo opravljajo v Pohorskem LUO, je lani odstrelilo 1.151 glav srnjadi (načrt odvzema 1.726, skupni odvzem je bil 1.675 oziroma 97,05 %). Na cestah so izgubili 193 glav srnjadi, na železnici sedem, zaradi potepuških psov 80 in kosilnic 49. Nenaravnih izgub pri srnjadi so imeli 378

Koroški lovec Samo Vončina je nepogrešljivi člen vsakoletnih kategorizacij.

Vse foto: F. Rotar

Kljub obsežnemu delu, saj je morala strokovna komisija v enem dnevu opraviti kategorizacijo devetnajstih koroških LD, so si člani komisije, predsednik Leskovec in lovski inšpektor vzeli čas in rade volje stopili pred naš objektiv.

valo dejstvo, da tudi lanski odstrel ni zajel več kot 22 muflonov (od 40 načrtovanih). Skupni odvzem je bil 2.075 glav srnjadi oziroma 97 %. A kar je najpomembnejše, da so lani koroški lovci dosegli 82 % razmerje med odstreljenimi srnami 2 + in odstreljenimi srnjaki 2 +. V PLUO mora namreč biti razmerje odstrela 80 % letnega načrta.

Za sedemnajst štajerskih lovskih družin iz **LZ Maribor**, ki upravljajo z divjadjo na 53.357 ha lovni površini, in za LPN Pohorje (27.172 ha lovne površine) na

glav srnjadi, naravnih pa 146. Odstrelili so še 177 jelenjadi od načrtovanih 199 glav. Zaradi nenaravnih in naravnih izgub je bil skupni odvzem pri jelenjadi 206 glav. Manj uspešni so bili tudi pri odstrelu gamsov: od načrtovanih 140 so odstrelili le 101 gamsa. Tudi pri odstrelu divjih prašičev niso imeli sreče in mirne roke, saj so jih od načrtovanih 294 odstrelili le 259.

V LPN Pohorje, ki ga zadnjih nekaj let uspešno vodi **Izidor Cojzer**, v njem so zaposleni še trije revirski lovci, so lani odstrelili

Da je Pohorski OZUL uspešen pri svojem delu in poslanstvu, imajo zaslugue tudi nekateri posamezni koroški in štajerski lovci (od desne): Dušan Leskovec, Zdravko Miklašič, Franc Praznik, Zdravko Brezovšek in neutrudni upokojenec Andrej Ivančič.

li 105 glav srnjadi od načrtovanih 134, 113 glav jelenjadi, načrt 126, in 62 gamsov (načrtovali so jih 84). Štajerske LD so skupaj pri odstrelu srn 2 + glede na 2 + srnjake dosegle kar 88 %. V LUO je bilo razmerje 86 %.

Koroška in štajerska lanska lov-ska »žetev« je bila kljub vsemu ocenjena kot uspešna. Lovci so namreč skupaj odstrelili 2.704 glav srnjadi (načrt odvzema 3.866, skupni pa 3.745 glav), 273 glav je-

lenjadi (načrt odvzema 289, skupni 299), 22 muflonov, 269 gamsov (načrt odvzema 346, skupni 325), 300 divjih prašičev (načrt odvze-ma 340, skupni 309), 606 lisic (načrt 1.080, skupni 655), 22 jaz-becev (načrt 79, skupni 41), štiri kune zlatice (načrt 19), 181 kun belic (načrt 264, skupni odvzem 223), 23 fazanov (načrt 100), 29 poljskih zajcev (načrt 110, skupni 52), 36 rac mlakaric (načrt 130), 52 šoj (načrt 130) in 261

sivih vran (načrt 500). Če k temu dodamo še opravljenih več deset tisoč delovnih ur v loviščih, pri vzdrževanju lovskih koč, bivačkov in lovskih domov, da mnogi lovci tudi pojejo v zborih in igrajo na lovske rogovce, vodijo lovske pse in tekmujejo v lovskem strelstvu, si moramo priznati, da je večina koroških in štajerskih lovcev tudi lani veliko svojega prostega časa in denarja namenila lovskemu življenju in delu v prid divjadi!

Franc Rotar

Bazenska lovška razstava na Kapli

Lovci Lovskogojitvenega ba-zena (LGB) Radlje ob Dravi, ki ga sestavljajo LD Janžev vrh, Kapla, Podvelka, Remšnik in Radlje ob Dravi, ki združuje okrog tristo lovčev in lovcev in obsega skupno 17.830 hektarjev lovnih površin, so 23. 2. 2014 na Kapli pripravili pregledno razsta-

vo uplenjene divjadi in lovskih trofej (za leto 2013). Tokrat je bila organizatorica razstave LD Kapla (vsako leto je pregled v drugi LD bazena). Njen starešina **Jože Pušnik** je pozdravil zbrane lovce in goste ter se jim zahvalil za udeležbo.

Poročilo o uresničevanju lov-skogospodarskega načrta LGB Radlje ob Dravi za leto 2013 je predstavil njegov predsednik **Borut Mithans**. Med drugim je poudaril, da »odvzem srnjadi, ki je v bazenu glavna vrsta lovne divjadi, v letu 2013 kaže pravo sliko, kakšne posledice so nastale v spomladanskem času, ko se je zima z obilo snega podaljšala v srednjo pomlad«. Tako je bil načrtovani odstrel 513 glav srnjadi uresničen v višini 346 glav ali 67,45 %. Skupaj naravne in neravne izgube so znašale 109 glav ali 21,25 %. Skupni odvzem srnjadi v bazenu je bil 455 glav ali 88,77 %. Pokazatelj slabih vremenskih razmer so tudi slabotnejša rogovja srnjakov, katerih povprečna teža

Lovci poslušajo predavanje Zmaga Tinte o lovski etiki in običajih.

Foto J. Marhl

Ogled pregledne razstave odstrela divjadi LGB Radlje ob Dravi na Kapli

Ob koncu letnega pregleda odstrela in kategorizacije na Koroškem sta načrtovalca odstrela in predsednik strokovne komisije povedala:

Zdravko Miklašič: »Pregled in ocena odstrela in izgub divjadi v Pohorskem LUO za leto 2013 kaže rezultate dobrega dela in sodelovanja vseh odgovornih v preteklih letih. Upravljalci lovišč so tudi tokrat sistematično in urejeno predložili vsa potrebna dokazila, s katerimi so utemeljevali odvzem divjadi posameznih vrst. Odvzem večine vrst divjadi je bil blizu načrtovanih vrednosti, le pri muflonu odvzem ni dosegel meja dovoljenih odstopanj. Ocenjujemo, da je bil odvzem ekološko najvplivnejših vrst divjadi (navadni jelen in divji prašič) v Pohorskem LUO tako po številu kot spolni in starostni sestavi primeren. Kljub temu bomo pri pripravi analiz in opredeljevanju upravljaljskih ciljev in posledično višini ter sestavi odvzema v letu 2014 prav tema dvema vrstama posvetili največjo pozornost. Natančnih analiz o škodah od divjadi v tem trenutku še nimamo. Le dve škodi od divjadi na II. stopnji kažeta na dejstvo, da upravljalci lovišč korektno pristopajo k reševanju škodnih primerov in blaženju konfliktov.«

Zdravko Brezovšek: »Pohvalno je, da komisije LD delo opravijo vsako leto boljše in da do napak skorajda ne prihaja več. Evidenčne knjige so v vseh LD tekoče vodene in se ujemajo z aplikacijo Lisjak. LD za odvzeto divjad prilagajajo zahtevane dokaze, v primeru izgub pa zapisnike in fotografije. Starost pri divjadi je bila v vseh LD, razen v eni, ocenjena na leta natančno. Komisija to podpira, saj to omogoča temeljitejši pregled in analizo odvzema. Se pa zavedamo, da ocena starosti na oko ni 100 % zanesljiva in neredko pomeni tudi 60 % napake. Komisija je za lani opravila popravke samo v primerih, ko so bile napake večje in se je zaradi tega spremenila kategorija divjadi. Prav je, da omenim trofeje rogovje jelena starosti 10 +, ocenjena z 232,71 točke, ki je kandidat za novega državnega prvaka. Jelen je bil uplenjen v lovišču LD Puščava. Trofeja je vsekakor tudi odraz naravnih razmer in pravilnega upravljanja ter ukrepov v Pohorskem OZLU, čeprav so bili ti deležni tudi kritik nekaterih samoimenovanih lovskih strokovnjakov.« – **F. Rotar**

je bila 208,16 grama, kar je za 50 gramov manj kot v letu 2012. Lani je bilo v loviščih bazena uplenjenih tudi 29 glav jelenjadi od načrtovanih 31, kar je 93,55 % načrtovanega. Skupaj s petimi izgubami je bil odvzem iz lovišča 109,68 %. V minulemu letu je bil načrtovani odvzem gamsov 39 glav. Uplenjenih jih je bilo 31, skupaj z dvema izgubama je bi načrt pri tej vrsti uresničen 84,62 %. Odvzem divjih prašičev je bil načrtovan 26 živali, odstreljenih je bilo 24 glav ali 92,31 %; skupaj z eno zabeleženo izgubo je bilo načrtovano doseženo 96,16 %.

Po besedah predsednika LGB je iz analize odvzema parkljaste divjadi v letu 2013 razvidno, da je bil odvzem 15 % manjši pri srnjadi v primerjavi z letom 2012. Odvzem jelenjadi je stabilen, pri gamsu in divjem prašiču pa je končni rezultat manjši kot v letu 2012.

Načrtovana uresničitve odvzema male divjadi je bila dosežena in presežena le pri sivi vrani. Kot vzrok za to se navaja dolga in huda zima, pa tudi zaradi nezanimanja lovcev za lov na malo divjad.

Predsednik Mithans je svoje poročilo zaključil z besedami: »S svojo dejavnostjo, predlogi in idejami ima Lovskega lovni bazen Radlje ob Dravi veliko mero spoštovanja navzven, tako na ravni LZ Maribor, Pohorskega lovskoupravljalnega območja in lokalnih skupnosti. To spoštovanje je trud več kot 10.000 opravljenih neplačanih delovnih ur; le redke so organizacije, ki se lahko ponašajo s takšnimi številkami. Ne moremo in ne smemo pozabiti tudi dosežkov v lovskem strelstvu; smo v samem vrhu LZ Maribor in LZ Slovenije. To pomeni, da nam lovčev LGB Radlje ob Dravi ni vseeno, kako bo z lovstvom v prihodnje. Ponosni smo na zeleno barvo, jo spoštujemo in jo bomo tudi v prihodnje. Gojitev divjadi, lovsko tovarstvo, spoštovanje do narave so le del naših načel.«

Kot vsako leto je bilo tudi letos ob razstavi organizirano zanimivo in poučno predavanje. Predaval je **Zmago Tinta** (LD Zreče) o lovski etiki, lovski pravičnosti, obnašanju na lovu in o dolžnostih lovskega osebjaja. Na zanimiv način je govoril tudi o lovskih šegah in navadah.

Zbrane sta pozdravila in nagovorila tudi predsednik LZ Maribor **Marjan Gselman** in v imenu župana Občine Podvelka **Antona Kovšeta** avtor tega prispevka.

Pester kulturni program so pripravili Rogisti LZ Maribor,

Ljudske pevke s Kaple, član domače LD **Martin Volmajer** na harmoniki s pevcem **Francem Jeričem**, članom LD Pobrežje, ter učenca Podružnične osnovne šole Kapla **Tilen Žigart** in **Lavra Garmut** na harmoniki.

Nato je sledil ogled lovske razstave, ki so jo lovci pripravili v gasilskem domu. Razstavo so si poleg lovcev v večjem številu in z zanimanjem ogledali tudi krajani Kaple in prebivalci širše okolice.

Mag. Jože Marhl

Prleški rogisti žanjejo uspehe in ohranjajo ter negujejo lovsko glasbeno zvrst.

Prleški rogisti žanjejo nove uspehe

V Prlekiji že več kot petindvajset let deluje **Zveza lovskih druženj Prlekije**, v katero je vključenih osem (8) lovskih druženj. Posebno pozornost na področju ohranjanja lovske glasbene zvrsti negujejo **Prleški lovski rogisti**, saj skrbijo tudi za razvoj lovske kulture in druge lovske obveznosti, ki jih imajo prleški lovci – pevci in rogisti. Na svojem bogatem glasbenem repertoarju imajo veliko skladb pokojnega skladatelja **Jožeta Grleca**: štajerske koračnice, koračnice ob spremljavi rogov, melodije, prirejene za Hubertove maše ipd. Največ igrajo in nastopajo na lovskih in drugih prireditvah.

Ustanovni začetki Prleških rogistov segajo v leto 2000. Torej se že štirinajsto leto njihov glas igranja na različne glasbene instrumente sliši predvsem v Prlekiji in tudi v drugih krajih Slovenije ter v tujini. Od takrat namreč igrajo samostojno pod okriljem ZLD Prlekije. Na lovske rogove igrajo člani zelene bratovščine iz Občine Sveti Jurij ob Ščavnici. Njihova strokovna voditeljica je **Urška Kurbus**, vodja pa **Franc Belšak**

s Stare Gore, ki je zadovoljen, da se je skupina toliko let obdržala skupaj. Vaje za nastope imajo dvakrat na teden ali po potrebi. Prleški rogisti so nastali zgolj po naključju, saj gre za izkušene in uigrane glasbenike, ki so igrali že prej in prihajajo pretežno iz *Godbe na pihala* Sveti Jurij ob Ščavnici. V skupini je tudi nekaj lovcev, članov zelene bratovščine. Sedež imajo v lovskem domu LD Sveti Jurij ob Ščavnici. Za njimi je bogata bera nastopov, ponosni so na številna priznanja, pohvale, pokale

tovrstne glasbene zvrsti in tradicije bo iz njihovih rogov gotovo slišati glas še dolgo.

Bojan Žerdin

Sejem lovstva in ribištva v Salzburgu

Gorenjski so lovci (iz Kranja, Kroke, Bohinja ...) smo obiskali drugi letošnji največji evropski sejem lovstva in ribištva v Salzburgu **Hohe jagd & Fischerei**, ki je bil od 20. do 23. februarja.

Specializirani sejem lovstva in ribištva si je že pridobil status tradicionalnega tovrstnega sejma, ki v dvajsetletnem obdobju neprestano kaže trend svojega pozitivnega razvoja, predstavlja napredek in inovativnost na tem področju. Obiskovalcev je bilo v poprečju okrog 35.000, letos pa ocenjujejo, da si ga je ogledalo kar 38.000 obiskovalcev.

Zvezna dežela Salzburg na 7500 km² površin s skoraj 500.000 prebivalstva spada med gospodarsko in kulturno najrazvitejše dežele Avstrije. Tudi lovstvo daje v tej deželi svojevrsten in pomemben gospodarski pomen in prispevek, ki ga ustvarijo s 64 poklicnimi in 9.436 nepoklicnimi lovci, ki vsako leto ustvarijo 75 do 76 mio evrov prometa.

Na sejmu lovci in ribiči obiskovalci postanejo aktivni zbiratelji vseh novosti na področju evropskega lovstva, ribištva, lovskega in ribiškega turizma ter ponudbe. Na letošnjem sejmu se je odrazila pestra ponudba opreme in potrebščin za lov, ribolov, pri upravljanju lovišč in za izobraževanje na tem področju. V kakovostnem povečanju je bila tudi ponudba

Na fotografiji skoraj petdeset gorenjskih lovcev, ki so si s cenanim avtobusnim prevozom skupaj ogledali letošnji lovski in ribiški sejem v Salzburgu.

Kakovosten in cenovno konkurenčen razred svojega programa lovskega orožja je v Salzburgu spet razstavil puškarski mojster Aleš Špendal, Puškarstvo Špendal iz Ljubljane.

sodobnega strelnega orožja, še posebno optike, zaščitnih sredstev in strokovne literature.

Prav razveseljivo pa je bilo, da se je med razstavljalci svetovnih

prodajali lovski nakit, umetniške slike in fotografije z lovsko tematiko, lovske starine, krzno in sodobno ukrojene modne krznarske izdelke, ki očitno spet

Prodaja lovske trofeje pokojnih lovcev, ki ne najdejo več prostora pri naslednjih uplenitljivih; na odpad jih vržejo vse manj; kaj lahko jih je prodati za majhen denar.

proizvajalcev orožja v ugledni konkurenci na zanimiv način spet predstavljala slovenska puškarska delavnica A. Špendal iz Ljubljane, ki je predstavila svoje unikatne izdelke lovske puške najvišjega kakovostnega in tudi cenovnega razreda.

Na ogled so bile lično izdelane lovske puške z likovno-umetniškimi gravurami v kovinskih delih in prav tako enako dovršeno obdelavo lesenih delov pušk prelamač in repetirk.

Ob 150-letnici avstrijsko-puškarske tovarne Steyr so se še posebno vrhunsko in pregledno predstavili z izjemno celovito in popolno predstavljenim novim proizvodnim programom. Zelo popolno so predstavljali in

Ponovno je bilo opaziti več zanimanja za krznene modne izdelke (Salzburg 2014).

pridobivajo na veljavi. Prav pri krznarstvu je bilo opaziti, da se stanje določene stagnacije očitno spet »normalizira«, da sta nakup in prodaja neomejena in da je treba v zdajšnjem času recesije uporabiti in tržiti tudi kožuho in ter urediti predelavo kož divjadi, uplenjene skladno s predpisanimi načrti odvzema. Opaziti je bilo tudi razprodajo starih lovske trofeje (verjetno pokojnih lovcev) in dokajšnje zanimanje za nakup dermoplastičnih preparatov rog-ljev gamsov, rogovja jelenov, srnjakov po zmernih cenah, ki jih ne morejo primerjati s ponujenimi cenami za odstrel teh trofejnih živali. Pri ponudbi razstavljenih izdelkov in opreme je vse bolj opaziti, da se dandanes gleda na vsak prihodek.

Gospodarsko zanimivo, dokaj donosno in pomembno vse bolj

območij in celin. Torej ni bilo zgolj naključje, da so se letos predstavljali in iskali priložnost za prodajo odstrela divjadi tudi zastopniki lovnega turizma s Škotske. Afriška ponudba je bila na splošno nadpovprečna, v očitnem povečanju, pravzaprav je iz leta v leto tudi bolj »agresivna« in cenovno vedno bolj konkurenčna. Pri lovnem turizmu je vse bolj izpostavljeno dejstvo, da je pridobitev potencialnih lovcev - turistov, ki so zainteresirani za odstrel divjadi, odvisna predvsem, če je določen prodajalec storitev za to področje tudi dovolj primeren, usposobljen in prizadeven. Veliko je odvisno tudi od ugleda in dobrega glasu, ki so ga razširili dosedanja zadovoljni klienti. Kot je bilo pravilno slišati, da »z neba« samo od sebe nič ne pade, velja tudi za lovni turizem in pri iskanju plačilno

Predstavitve psov lovske pasme (Salzburg 2014)

postaja tudi področje t. i. lovnega turizma, pa tudi razni lovske fotofariji in ogledi velikih zveri v naravi, saj je bila na tem sejmu predstavljena tozadevna prodajna ponudba z domala vseh lovske

sposobnih gostov, ki plačajo po ceniku in jasnem dogovoru in ne po raznih oblikah kompenzacij in popustov. Kot posebnost sta bili predstavljeni »lovska lekarna« in prodajna ponudba ustrezno predelanih živalskih »maščob« kot preizkušena zdravilna domača mazila.

Vsebinsko sejma je bila naravnana izobraževalno, primerna tudi za lovske izpopolnjevanje znanja, seznanjanje z novimi usmeritvenimi trendi in koristnimi programi, napotki in usposabljanji. Videli smo odlične predstavitve novih izdelkov, predstavitev pasme lovske psov, posredovanje praktičnih napotkov lovske-gozdarske znanosti, kako urejati ravnovesje med divjadjo, gozdom in posestniki ipd.

Na sejmu je bila v lastnem paviljonu tudi avstrijske kmetijske zbornica s svojo avtoriteto in strokovnostjo. Veliko zanimanja je bilo za izjemno bogato in uporabno ponudbo lovske strokovne

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 17. 3. 2014

POGODBE ZA POPUSTE		
Podjetje	blago in storitve	% popusta
DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Geodetske storitve	15
DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10
USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovskih oblačil in pripomočkov	10
VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical	10
	Olight svetilke z dodatki	5
POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
GARMIN, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5
PAMI, d. o. o., Nova Gorica, Vipavska cesta 50, Nova Gorica	Prodajni program PLANIKA TREKKING	10
DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10
WEBO, d. o. o., Dragomelj 84, Domžale	HAIX lovski in gozdarski čevlji, HOLIK rokavice	10
	LED LENSER svetilke	5
ŠOLA VOŽNJE POGORELEC, Josip Pogorelec, s. p., Lendavske gorice 429/a LENDAVAL	Vozniški izpit kategorije A in B	20
	Varno delo s traktorjem kat. F in trening varne vožnje	15
MIZARSTVO PRELOG, s. p., Sela pri Polskavi 51, 2331 Pragersko	Gradnja objektov na ključ in izdelava lesenih nadstreškov za avtomobile	10
	Adaptacije	8
	Izdelava KNAUF sistemov	5
MOJ VET, klinika za male živali, d. o. o., Celovška cesta 258, 1000 Ljubljana	Popust na maloprodajne cene storitev po veljavnem ceniku	15
BORIS TERČIČ, s. p., Mehanika in keramika, Zagomila 1, 5210 Deskle	Servis in popravila traktorjev	15
	Storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo	10
	Olja in rezervni deli za traktorje	5
SILVAPRODUKT, d. o. o., Dolenjska cesta 42, 1000 Ljubljana	Silvanolin	15
KOMPAS HOTELI BLEDE, d. d., Cankarjeva 2, Bled	Nočitev z zajtrkom /redna dnevna cena	10
TAXI CENTER, Anna Majnik, s. p., Kromberk, Pod Škabrinelom 16, Nova Gorica	Avto taxi prevozi	20
VENERA SHOP, d. o. o., Zg. Jezersko 82, 4206 Zgornje Jezersko	Vsi izdelki v redni ponudbi v vseh trgovinah v Sloveniji	10
AVTO B, Domen Benedik, s. p., Studeno 2, 4228 Železniki	Pnevmatike Michelin, Kleber, BFGoodrich	44
	Avtomehanične in vulkanizerske storitve ter optična nastavitve podvozja	10
VALDEK, d. o. o., Salon pohištva, Movže 37, 2382 Mislinja	Jogi vzmetnice in omare za čevlje	10
	Kuhinje, sedežne garniture, regali, spalnice, gard. omare, mize, stoli, otroške sobe	5
VETERINARSKA AMBULANTA GABER, Kidričeva 1, Litija, Veterinarstvo Eva Lesjak, s. p.	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
TURISTIČNA KMETIJA JELENOV BREG POD MATAJURJEM, Avsa 22, 5222 Kobarid	Nočitve in vstopnice za kobarški muzej 1. svetovne vojne	10
RAORA, d. o. o., Brezovica 1b, 4245 Kropa	Povečava fotografij, komplet magnetnih fotografij	10
	Magnetne tablice za opremo, tisk nalepk poljubnih oblik vozil	10

knjižne literature. Organizirano je bilo tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja, kjer smo srečali tudi naše rukače. Predavanjem in strokovnim delavnicam o balistiki je bi bilo namenjeno posebno mesto

Omenjena sejemska prireditel v Salzburgu je spet izzvenela kot spontan praznik sodobnega evropskega lovstva in lovcev, saj je bilo v kar največji meri poskrbljeno tudi za smiselno lovsko dovršeno kulinariko in prijetna lovstva družin ob nacionalnih avstrijskih domačih zvokih v glasbi, pesmi, harmonikah in ob zvokih lovskih registrov.

Gorenjski lovci smo ogled sejma že tradicionalno pripravili v okviru prijateljev in lovcev z Gorenjske. Vse glede skupnega obiska in ogleda je uskladi inš. gozdarstva **Branko Galjot**, tudi sicer izkušen in vsestransko strokovno preskušen lovec, ki še vedno skrbi za osvežitve lovskega znanja in pridobivanje novih informacij za aktualni čas v lovstvu.

Franci Ekar

Prav gotovo je skupina na področju negovanja tovrstne lovske glasbene zvrsti doslej veliko prispevala, da se ta lovska glasba ohranila in celo razmahnila v Sloveniji, kjer dosega visoko raven.

Rogisti nastopajo na lovskem in kulturnem področju v Prlekiji, po celotni Sloveniji in tudi v tujini. Z izvedbo lovske glasbe domačih in tujih avtorjev se namreč po svojih močeh trudijo dostojno predstaviti tudi to obliko delovanja lovcev. Tesno sodelujejo z Zvezo lovskih družin Prlekije, lovskimi družinami v Prlekiji, udeležujejo se raznih lovskih tekmovanj, prireditev, obletnic, pogrebov, maš v župnijskih cerkvah ter so udeleženci vsakoletnega srečanja LPZ in skupin registrov ter registrov Slovenije. Igrajo melodije, prirejene za lovske Hubertove maše. Na leto imajo okrog dvajset nastopov, prejeli so že številna lovska, občinska in republiška priznanja. Na tekmovanjih so dobili tri zlate znake, posamezno pa enega zlatega in enega srebrnega.

Ker križevski rogisti delujejo tudi na območju Župnije Veržej,

Foto: B. Žerdin

Križevski rogisti so obogatili nedeljsko sveto mašo v veržejski župnijski cerkvi.

Po štirih letih Križevski rogisti spet nastopili v Veržeju

Križevski rogisti delujejo od leta 1982, torej že 32 let. Takrat je dal pobudo starešina LD Križevci pri Ljutomeru **Jože Kos** in LD Križevci pri Ljutomeru je ustanovila svojo skupino lovskih registrov. Zdaj delujejo kot **KUD Križevski rogisti**, ki so v svojem dolgoletnem delovanju doživeli vzpon in padce. Ustanovni člani so bili **Jože Dunaj**, **Drago Hanžekovič**, **Mirko Heric** in **Miran Vaupotič**, vsi člani LD.

so se po štirih letih spet odločili, da bodo sodelovali pri maši v veržejski cerkvi sv. Mihaela. V nedeljo, 5. januarja, so s svojimi skladbami, ki so prirejene za lovske Hubertove maše, obogatili program bogoslužja. Sveto mašo je daroval domači župnik **Jože Brečko**, ki se jim je ob tej priložnosti v pridigi tudi javno zahvalil, da so obogatili prijetno nedeljo z lovskimi skladbami in ker že 32 let negujejo to zvrst lovske glasbe. Po maši so se rogisti še nekaj časa zadržali v klepetu z domačimi verniki, nato pa so v župnijski dvorani vsi nazdravili novemu letu.

Bojan Žerdin

Decembra, na petkov večer, smo lovci LD Artiče praznovali in počastili visok jubilej našega lovskega tovariša **Mihe Ogorevca**, ki je praznoval 80-letnico.

Rodil se je 7. 12. 1933. Mihov oče, tudi Miha, je bil ustanovitelj LD Pišce, kar je pritegnilo Mihca, da je z njim pogosto zahajal v naravo in naposled postal mlad lovec. A lani Miha ni obeležil le življenjskega jubileja, temveč tudi polnih petdeset let, odkar je postal lovec. Lovski izpit je opravil že 29. 4. 1963 in začel svoj lovski staž v LD Pišce. Vselej je največ poudarka namenjal lovskim običajem, spodbujal tovariše lovce k ohranjanju lovske kulture, pa tudi lovska latinščina mu ni bila tuja. Še vedno rad pove kakšno »lovsko«. Zanj velja, da je izjemno delaven in družinski človek. S soprogo Milko sta si z veliko marljivostjo ustvarila prijeten dom in družino v Artičah, kar je bil tudi razlog, da je leta 1966 prestopil iz LD Pišce v LD Artiče.

Ogorevc je bil uspešen na službenem in lovskem področju; veliko se je ukvarjal tudi s kulturno dejavnostjo. Zaupane so mu bile razne funkcije v organih in vodstvu LD Artiče. V letih od 1967 do 1977, od 1983 do 1984 ter od 1993 do 1996 je bil član UO LD Artiče. Od leta 1978 do 1980 je bil predsednik DK LD. V letih 1981 in 1982 mu je bila zaupana vloga gospodarja LD. Od leta 1980 do 1985 je bil vodja strelske ekipe LD Artiče. Pod Mihovim vodstvom je ekipa osvojila številne pokale in nagrade. Za nekaj časa je LD odstopil prostor za zbiranje uplenjene divjadi. Ob praznovanju

krajevne praznika je s člani UO pripravil in javnosti predstavil lovstvo in delovanje LD. Vidno sled je pustil tudi na področju lovske kinologije. Kot uspeh štejejo številna priznanja in odlikovanja, ki sta mu jih podelili LZS in KZS. LD Pišce mu je za zasluge v lovstvu podelila priznanje, LD Artiče pa priznanje za požrtvovalno delo pri gradnji strelišča ter za dolgoletno delo v lovstvu ob praznovanju 50., 60., 70. ter nazadnje tudi 80. življenjskega jubileja, srebrno spominsko priznanje ob praznovanju 50-letnice obstoja LD Artiče. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Od KZS je dobil srebrni in zlati znak za kinološke zasluge.

Miha Ogorevc je lovstvu veliko prispeval v času njegove zaposlitve v IMV (Industrija motornih vozil) Novo mesto. Aktiven je bil tudi v krajevni skupnosti, kajti sodeloval je pri raznih aktivnostih za razvoj domačega kraja in se udeleževal na kulturnem področju. Kot član pevskega zbora je prejemnik bronaste Gallusove značke. Krajevna organizacija SZDL pa ga je odlikovala z bronasto značko OF slovenskega naroda.

Tudi v desetletni vojni za Slovenijo je Miha pustil svoje sledi. Kot predsednik odbora za Narodno zaščito je mobiliziral lovce, ki so aktivno varovali vodno zajetje za večji del Občine Brežice. Ob desetletnici dogodkov je prejel spominsko medaljo Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Naš jubilar je s svojimi dejanji dokazal, da je spoštovanja vreden član LD Artiče ter zvest član zelene bratovščine. Tovariš Miha, lovci LD Artiče ti želimo vse najboljše ob tvojem visokem jubileju, predvsem dobrega zdravja ter še mnogo lovskih doživetij!

LD Artiče – B. O.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico
Rudolf Potočnik, LD Kropa

85-letnico
Rado Cotič, LD Tabor-Dornberk, Branik
Ivan Fabjan, LD Jošt, Kranj
Vinko Golc, LD Bled
Rudolf Kaloh, LD Malečnik, Košaki
Vincencij Klopčič, LD Mlinše
Rudolf St. Klopčič, LD Mlinše
Viktor Kovač, LD Dobrna
Ivan Levstik, LD Ribnica
Matija Simonič, LD Smuk, Semič
Alojz Skaza, LD Cirkovce
Maksimilijan Urbanc, LD Puščava
Viktor Verstovšek, LD Brežice
Anton Zupanc, LD Stara Fužina

80-letnico
Jože Čuk, LD Polzela
Ivan Dravčbaher, LD Zeleni Vrh, Vuzenica
Štefan Hari, LD Petišovci
Konrad Jeseničnik, LD Šmartno na Pohorju
Drago Klinc, LD Poljskava
Lucijan Komac, LD Bovec
Viktor Kristan, LD Podgorje
Janez Mostek, LD Turjak
Rudi Polner, LD Pernica
Ivan Polutnec, LD Kozje
Ladislav Presečnik, LD Golavabuka
Janko Repina, LD Pernica
Janez Simonič, LD Duplek
Tomaž Tomažič, LD Radlje

75-letnico
Vid Bau, LD Izlake
Armando Bržan, LD Marezige
Janko Cater, LD Brežice
Franc Černelc, LD Bistrica ob Sotli
Vincenc Debevec, LD Črna Jama
Dušan Dougan, LD Pernica
Vid Ferk, LD Zeleni Vrh, Vuzenica

Franc Gantar, LD Sovodeni
Jožef Gomboc, LD Rankovci
Franc Gregorčič, LD Kostanjevica na Krki
Stanislav Gregorič, LD Rakek
Alojz Hlebanja, LD Kranjska Gora
Ivan Andrej Knez, LD Kobarid
Milan Konec, LD Volče
Janez Kuzma, LD Vinica
Jurij Humbert Magajne, LD Most na Soči
Julij Manfreda, LD Most na Soči
Pavel Nabergoj, LD Vojkovo
Jože Pikelj, LD Kropa
Vinko Prelc, LD Timav, Vreme
Ludvik Sporiš, LD Sovodeni
Ivan Stopar, LD Toplice
Julij Verdonik, LD Gaj nad Mariborom
Izidor Zajc, LD Lukovica

70-letnico
Silvester Anžin, LD Šmarna gora
Rudolf Dvornik, LD Prežihovo
Ivan Egart, LD Sorica
Jože Ficko, LD Krka, Goričko
Maks Garmut, LD Boč na Kozjaku
Jože Golobič, LD Banja Loka, Kostel
Peter Iskra, LD Otočec
Andrej Jager, LD Šmarje pri Jelšah
Alojz Kovše, LD Zagorje
Štefan Kučan, LD Ivanovci
Leopold Lešek, LD Hum, Celje
Jože Omerzu, LD Rogaska Slatina
Ivan Rumpf, LD Rogaska Slatina
Jože Rus, LD Krka
Alojzij Sopčič, LD Črnomelj
Jožef Stepišnik, LD Janžev Vrh
Radko Stopar, LD Padež
Oto Sušec, LD Podgorje
Pavel Šabjan, LD Kobilje
Alojz Šarman, LD Ruše
Marko Šebalji, LD Rovte
Jožef Truden, LD Rakek
Janez Vidmar, LD Sentlambert
Ferdo Zeleznik, LD Polzela

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Učna ura z lovcom v Vrtnu Zreče

Kot že več let nazaj je otroke v vrtnu tudi tokrat na naše povabilo obiskal lovec Franci Klajne iz LD Zreče. Dolgo smo čakali na ugoden sneg in v ponedeljek, 27. januarja, smo se zbrali pred vrtnem ter se odpravili na bližnje travnike in v gozd. Med potjo smo

prijetnem pogovoru o poslanstvu lovcev pri gojitvi divjadi, posebno skrbni za divjad v zimskem času. Po poti smo si privoščili tudi nekaj zimskega veselja – kepanje, tako da smo se poslovili rdečih ličk in bogatejši za izkušnjo več.

*Kristina Klajne
in Suzana Cvetko,
strokovni sodelavki
v Vrtnu Zreče*

Otroci zreškega vrtna z lovcom Francem v zasneženem lovišču

se pogovarjali o težavah ptic in divjih živali v zimskem času in njihovem krmljenju. Na travniku, pokritem s snežno odejo, smo imeli srečo, da smo našli sledove vseh divjih živali, ki živijo pri nas. Našli smo stopinje srnjadi, ki se je tudi s parklji trudila najti hrano pod snegom. Sledili smo poljskega zajca in lisico. Na žalost smo opazili tudi sledi potepuških psov, kar kaže na brezvestnost lastnikov. Lovec nam je razložil, kaj čaka srno v visokem snegu, če jo preganja potepuški pes.

Pri prepoznavanju sledi nam je zelo pomagala knjižica LZ Slovenije Stopinje in sledovi sesalcev. Omenjeno knjižico je lovec podaril vrtnu. Otroci so pokazali veliko zanimanja za gozdne prebivalce in vprašanja so kar deževala. Glede na predhodno znanje o gozdnih živalih, ki so ga pridobili v vrtnu, so bili lovcu skoraj enakovreden sogovornik.

Po raziskovanju sledi smo se napotili v gozdiček z namenom, da napolnimo še solnico za srnjad. Po poti nam je lovec razložil, zakaj spomladi srnjad potrebuje sol. Ko smo prišli do mesta, kjer je dolga leta stala solnica, smo jo našli podrto. Zob časa je naredil svoje! Z lovcom smo izdelali začasno, dokler ne bodo uredili nove, ki bo služila tudi kot učni pripomoček naslednjim generacijam otrok. Pot nazaj do vrtna je minila v

Spoznali so delo lovcev

V Vrtnu na hribčku – Janžev Vrh

V želji, da bi tudi najmlajše seznanili o lovu, divjadi, varovanjem narave in vsem povezanim s to tematiko, je vodstvo Lovske družine Radenci pripravilo obisk enote radenskega Vrtna Radenski mehurčki, Vrtna na hribčku – Janžev Vrh. Starešina LD Radenci Anton Šafarič in njegov lovski kolega Franc Smolko sta v otrokom v prijetnem klepetu med njihovim živahnim »žvrgolenjem« spregovorila o marsičem, kar je povezano z zeleno bratovščino, predvsem pa z divjadjo. Čeprav je bil glavni namen malčkom predstaviti delo lovca in skrb za prostoživeče živali v zimskem obdobju, se je tematika zelo razširila, saj sta lovca opazila, da so malčki z Janževega Vrha in iz okolice že zelo dobro poučeni o divjih živalih. Lovca sta otrokom poleg ptičje krmlnice, ki so jo postavili na drevo na dvorišču vrtna in za katero bodo poslej skrbeli prav otroci in njihove vzgojiteljice, prinesla tudi izvode revije Lovec, različne knjižice o prostoživečih živalih, lovski koledar z živalmi. Prinesla sta tudi sadje in nekaj sladkega, tako da je bilo vse skupaj za otroke še prijetneje,

Foto: O. Bakal

Lovca LD Radenci Anton Šafarič in Franc Smolko med malčki v Vrtnu na hribčku

bolj igrivo in zanimivo. Lovca Tonček in Franček sta malčke seznanila, da pravi lovec potrebuje ustrezno izobrazbo, znanje o kinologiji (psih), živaloslovju in tudi znanje o lovskem orožju. Po končanem izobraževanju mora lovski pripravnik opraviti izpit, da prevzame odgovorno delo. Lovec ima navadno poleg druge opreme s seboj najboljšega prijatelja, psa, ki mu vedno sledi, mu pomaga na lovu in mu je zvest. Malčkom sta pokazala veliko različnih fotografij ne le divjadi in ptic, temveč tudi lovskih psov. Radovedni otroci, ki so se izkazali kot odlični poznavalci tematike, povezane z lovom in lovci, so lovčema postavili kar nekaj vprašanj. Čeprav so predšolski otroci z Janževega Vrha zelo dobro poučeni, sta jim lovca razblinila dokaj napačen pogled na zeleno bratovščino. Po navadi namreč otroci menijo, da lovci, ki imajo puške, le streljajo živali, rešujejo Rdečo kapico. Po obisku so se prepričali, da so tudi »jagri«, kot so jih imenovali nekateri malčki, prijazni strici, ki se družijo v lovski družini podobno kot otroci v vrtnu. Izvedeli so, da lovci poznajo veliko živali, ki jih po potrebi tudi krmlijo in skrbijo zanje, da obožujejo in varujejo

naravo, živali tudi fotografirajo in dokumentirajo svoja opazovanja. Lovci se neopazno sprehajajo v zeleni obleki po gozdu in z daljnogledom opazujejo živali. Njihov najboljši prijatelj je lovski pes, veliko se učijo in to povedo tudi otrokom, ki hodijo v vrtec ali šolo, nadzirajo revir in štejejo živali. Nekaj jih tudi odstrelijo, ker to od njih zahteva družba, uravnavajo njihovo število ...

Malčki so si z obiskom lovcev Tončka in Frančka pridobili povsem nova spoznanja o lovcu, vlogi lovca v skrbi za živali, urejanju krmišč, delovnih akcijah, divjih živalih, naravi, naravoslovni fotografiji ipd. Glede na vse, kar so otroci videli in slišali, vsekakor ne gre prezreti, da bi tovrstne obiske lovcev med malčki lahko pogosteje organizirali tudi v mestnih vrtnih, saj se je na Janževem Vrhu izkazalo, da podeželski otroci bolje poznajo divjad in lovce kot njihovi vrstniki v mestnih središčih. Škoda je le, da je na podeželju, torej tudi na Janževem Vrhu, vedno manj malčkov, saj jih je v Vrtnu na hribčku zdaj le še devet. Zanje srbita vzgojiteljici **Bojana Kalič** in **Betka Lukovnjak**.

O. Bakal

Otroška slika medveda, lovca in lovca s psom (Vrtna Mavrica - Trebnje)

Foto: O. Nogloš – Diana

Črni vitez na Črni prsti

Kot bi trenil, je minilo pol stoletja, ko smo začeli mladi, takrat še ne izkušeni planinci obiskovati slovenske planine in gore od najnižje ležečih planinskih domov do bivanja pod Triglavom. Že takrat sem globoko v sebi čutil, da ne bo ostalo samo pri tem. Smučišča na Voglu so bila preveč »vabljliva, da si od štipendije« ne bi »izposodil« denarja, si kupil smuči in vso potrebno opremo. V žepu se ni poznalo nič, saj so začasno »luknjo« kot vedno zapirali starši.

Vsak vikend smo se s prijatelji v Bohinj vozili z avtobusom, pa tudi vlakom; niti sanjalo se mi ni, da bom tamkajšnji prečudoviti slovenski biser nekoč obiskoval kot lovec.

Komarča, Komna, Bogatin, Zadnji Vogel, Črna prst in seveda Triglav, lepote, v katere se človek takoj zaljubi, ko jih vidi prvič. Gostišče, kamor smo vstopali po vsakem smučanju in tudi tam prenočevali, so bili »apartmani« Rožič. Lastnik gostišča, žal že pokojni **Maks Rožič**, nas je vedno sprejel z odprtim srcem in nam kot pravi meteorolog svetoval, kdaj smemo in kdaj ne na smučanje,

ker je vreme v gorah lahko zelo muhasto. Takrat sem spoznal tudi njegovega sina **Borisa**, ki nadaljuje očetovo delo, vendar noben od naju takrat še ni vedel, da bova nekoč postala člana »zelene bratovščine«, a vsak na drugem koncu Slovenije.

Enkrat, ko smo bili znova pri njih, mi je Boris dejal: »*Pusti že enkrat smučanje malo pri miru; na Črni prsti imam bivač, greva raje na ruševca!*« Srce mi je začelo burneje biti; sem se že videl, kako se pred drugimi lovci postavljam s trofejo, malim črnim vitežom.

Takoj ko je bil lov odprt, sva se z gondolo peljala na Vogel, od tam

pa na Črno prst v njegov bivač. Nikoli si ne bi mislil, kako prijajo bohinjska zaseka, klobasa in malo žganja. Kmalu po polnoči sva se bolj s težavo kot ne dvignila in odšla vsak v svoj koč, »širm«, ki sva ga določila že prejšnji dan. Ko so prvi zlato rumeni žarki začeli rahlo osvetljevati mogočne gore, se je, kot bi padel z neba, komaj kakšnih petnajst metrov vstran usedel ruševca. Dih mi je zastal, srce mi je razbijalo; če bi stal, bi se verjetno sesedel, kajti tako lepega prizora še nisem videl v naravi. Lesketajoče modro-črno perje, rdeči roži, široko razprta snežno bela pahljača in črni krivci ...

Foto: L. Ambrožič – Diana

Ne, dragi lovec, ne boš ga vzel naravi, ker je pravi biser planin, ker le tja tudi sodi, ker bi mi bilo vsakokrat težko pri srcu, ko bi ga videl prepariranega z žalostnimi steklenimi očmi, ki mi očitajo moj »podvig«.

Pomeril sem vanj in nato povsili puško. Boris me je od daleč le gledal. Do bivaka ni rekel niti besede, vendar menim, da je takrat verjel mojemu izgovoru, da je bilo vmes ruševje in da zato nisem mogel streljati.

»Če ne letos, pa drugo leto,« so bile njegove besede. Naslednje leto se je zgodba ponovila. Razmišljal sem enako kot prejšnje leto, pa tudi tretje leto nisem spremenil mnenja ...

Šele takrat je Boris uvidel, da črnega viteza nočem upleniti. »Veš kaj, natakni si smučič, pa kar smučaj na tvojem Voglu, saj ti to veliko bolj leži!«

Še vedno zahajam v Bohinj na smučanje, na zaseko s klobaso, tudi na kakšnega gamsa, toda kadar se zagledam v Črno prst, kako se koplje v jutranjem soncu, sem še vedno enakega mnenja kot pred toliko leti, da sem storil prav, ko nisem streljal.

Stane Sušnik

Divje živali v Pragi

V soboto, 15. februarja 2014, je bralce praške izdaje osrednjega češkega dnevnika *Lidové Noviny* že na naslovnici presenetil dokaj nenavaden naslov: *Jelen zaseda praško tovarno*. Na sedemnajstih hektarih opuščene tovarne Waltrovka so Pražani namreč že nekaj časa opažali navadnega jelena. Poleg tega so bile v grmičevju vidne njegove stečine, na drevju pa poškodbe zaradi objedanja. Fotopasti so »ujele« jelena šestere, katerega starost ocenjujejo na 3 do 4 leta. Kraj dogajanja je v mestni četrti Jinonice na zahodni strani Prage, v zračni črti le kake

3 km stran od Vavelskega trga in Hradčanov; torej od strogega praškega mestnega jedra.

Na Češkem je jelenjad vezana predvsem na gorska območja, ki obkrožajo državo, Pragi najbližja

še kot mladiča (teleta). Kar koli je že bilo, jelen je tamkaj moteč in bo moral stran. Po načrtu ga bodo odlovili in prepeljali k sovrstnikom v Brdyh. Waltrovka je namenjena pozidavi in investitor ne želi izgubljati časa ter denarja zaradi nekega jelena. Brez podjetniškega ozadja novica najbrž nikoli ne bi pristala na naslovnici sobotne izdaje. Pražani so se namreč že kar privadili »divjini« na mestnih ulicah.

V parku bolnišnice Thomeier v južni Pragi živi več kot stoglav trop muflonov. Srne in lisice so vsakdanja prikazen po celotnem obrobju mesta. V blokovskih naseljih iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja (Čehi jim pravijo *panelaki*) so namreč ostale številne nepozidane površine, ki očitno povsem ustrezajo potrebam lisic in srnjadi. Pa ne samo njim. Kuna

Takole je bil mestni/praški jelen predstavljen v češkem časopisu *Lidové Noviny*.

populacija pa je približno 50 km stran v Brdyh. Del razlage, kako bi jelen lahko prišel tako globoko v mesto, je v topografiji terena. Z zahodne strani se namreč v samo mestno središče zajeda dolina, imenovana Prokopske udoli, ki slovi kot izvrsten rezervat za žuželke in velja za oazo »neokrnjene« narave na pragu vlemesta. Vseeno pa ni jasno, kako je jelenu uspelo priti prek območja, ki je gosto prepredeno s prometnimi cestami. Glede na to, da v Pragi že več stoletij ni bilo jelenov (tako novinarka *Lidových Novin*), so se pojavile razne špekulacije, od kod je jelen prišel v Jinonice. Največ pišejo o najmanj verjetni razlagi, namreč, da je jelena kdo prinesel

belica (*Martes foina*) je prav tako zelo pogosta po vsem mestu, s samim središčem vred. Na Oddelku za zoologijo Karlove Univerze pravkar poteka raziskava njene prehrane. Ena od vzorčnih površin je v četrti Praga 2, slabih deset minut hoje od Vavelskega trga. Rezultati so prav zabavni. Pred dnevi (torej sredi februarja) so na enem od podstrešij univerzitetnega kompleksa našli trupli dveh navadnih veveric, ki so le izjemoma plen urbanih kun. Belice predvsem »smetarijo«. V iztrebkih redno najdejo plastične ovitke salam, tako da raziskovalci prepoznajo celo vrste/známke salam, ki so na jedilniku kun. Pogoste so tudi najdbe kondomov!

V Pragi se zelo pogosto pojavljajo divji prašiči, ki se ne združujejo samo po obrobju, kjer je škoda zaradi njih na vrtovih nekaj povsem vsakdanjega, ampak prodirajo v samo središče mesta. Tako se npr. pogosto pojavljajo na Holešovicah, od koder plavajo na otok Štvanice na Vltavi. Vse to je že stara Praga in torej prometno središče mesta. Med Holešovicami in Narodnim muzejem na zgornjem koncu Vavelskega trga so vsega tri postaje podzemne železnice! Poročajo tudi o napadih divjih svinj na ljudi, zlasti na sprehajalce s psi, vendar v Pragi na srečo ni bil doslej še nihče poškodovan. Na obrobju mesta pa so razmere resnejše. V majhnem mestu Mníšek pod Brdy, približno 30 km južno od Prage, se divji prašiči pojavljajo na ulicah tudi podnevi. Občutek ogroženosti je tolikšen, da so konec minulega leta lovci na območju Mníška opravili dva obsežna pogona, v katerih je padlo približno tristo divjih prašičev. Naslednji pogon bo že letos aprila.

Dr. Boris Kryštufek

Najdba jelenovega okostja v breznu na Klomu izpred 1500 let p. n. š.

Lovska družina Železniki je lani od Društva za raziskovanje podzemlja - Škofja Loka prejela del zanimive najdbe jelenovega okostja. Posredoval nam jo je njihov član Marko Zakrajšek, ki je na kratko tudi opisal zgodbo o zanimivi najdbi.

Vse se je začelo ob prazniku dela, ko so se člani DRP Škofja Loka vračali z raziskovanj v Klomskem breznu na Ratitovcu. Ob poti so naleteli na za pest veliko špranjo, iz katere je zelo pihalo. Najprej so si jo malo ogledali, a ker so bili že precej utrujeni od prejšnje akcije, se niso preveč ukvarjali z njo. A kot vsakemu jamarju tudi njim nepojasnjeni preprič ni dal miru, zato so se kmalu odpravili nazaj na planino Klom in se posvetili špranji. Poleg odmetavanja skal in kopanja zemlje so morali odžagati tudi kar nekaj debelih korenin, ki so segale prek skal. Ko so prišli do zelenih mer za vhod, so se spustili v brezno. Na dnu so naleteli na okostje, zato so pazili, kje stopajo. Okostje pač kot okostje, na katerega jamarji pogosto naletijo v jamah. Glede na rogovje so sklepali, da je jelenovo. Ker pa so bili zgolj jamarji in ne lovci, so se lotili naslednje

da jih muči nekaj o jelenovem okostju v jami. Glede na to, da so morali odžagati kar nekaj debelih korenin, ki so se razrasle prek skal, da so sploh lahko prišli v jamo, jelen ni mogel pasti v jamo zgolj pred nekaj leti. **Marko Zakrajšek** je v šali pripomnil, da se spozna na jelenov golaž, več pa žal ne! Pozanimali so se na inštitutu, kaj vse je potrebno za določitev starosti kosti in že naslednjo nedeljo so se odpravili po kosti. Naročili so, naj iz jame prinesejo rog z rožo in čeljust. Žal jim je pri kopanju vhoda sem in tja kakšna skala padla tudi v brezno, zato niso vedeli, kakšno je bilo stanje okostja pred njihovim vstopom v jamo. Jelenovo okostje so jamarji dali pregledati na Oddelek za geologijo Naravoslovno-tehniške fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je okostje pregledala prof. dr. **Vida Pohar**, izredna profesorica in strokovnjakinja kvartaroloških znanosti, ki predava o geoloških dogajanjih v kvartarju, staro-kamenih kulturah v ledeni dobi in ledenodobnem (pleistocenskem) živalstvu. Na fakulteti so tako »na prst« natančno določili, da gre za jelena, starega tri leta (no, ko je padel v jamo, je bil star tri leta), sicer pa je okostje po ugotovitvah strokovnjakov sodilo v čas približno 1.500 let p. n. š., v dobo mostiščarjev! Dodali so, da bi bila za še natančnejšo določitev starosti potrebna dodatna finančna sredstva, a ker jim je že omenjena številka povedala dovolj, se niso več ukvarjali z nadaljnjim raziskovanjem. Na inštitutu so jih tudi seznanili, da bi bili pripravljeni okostje odkupiti, če bi šlo za samico (košuto). Jamarji so se le še pozanimali, kako bi najdeno okostje lahko kar najbolje ohranili. Še en obisk jame je bil potreben, da so pobrali vse kosti in nato doma okostje namočili v apneno vodo. Zdaj je okostje že v društveni vitrini, ki je predelana v mizo.

Lovski družini Železniki, ki upravlja s tem delom lovišča, so podarili dva dela jelenovega rogovja in spodnjo levo čeljust. Prav čeljust triletnega prajelena nazorno dokazuje, da je bila jelenjad v zgodovini telesno precej močnejša, saj je čeljust kar za nekaj centimetrov daljša od najstarejšega uplenjenega jelena v minulem letu. No, tudi lovci LD Železniki smo dragoceno najdbo in zgodbo ovekovečili v okvir, ki zdaj krasi društvene prostore.

Jurij Tarfila

Žled je prizadel lastnike gozdov, skoraj nič pa divjadi ...

Huda zmrzal je zaledenela skorjasto površino snežne pokrajine. Zgornji sloj snežne odeje se je strdil s snežno skorjo, ostro kot nož, ki se je škrtajoče udirala pod nogami parkljaste divjadi. Ob vsakem koraku, ki ga je naredila srnjad, se je poledenela površina snežne prevleke zarezala v mehke dele med roževinaste parklje. Vsak premik je bil zato boleč, ker je zaledenela snežna površina onemogočala normalno premikanje in hranjenje divjadi, ki je bila preplašena zaradi močnega trušča, ki je nastajal ob pokanju stebel, lomljenju vej in podiranju zaradi ledu obremenjenega drevja. Postala je vznemirjena in begava. Kjer je bilo mogoče, se je instinktivno umikala na plano, kjer ni bilo slišati tako glasnega trušča pokajočega drevja, ki se je lomilo pod veliko težo ledu. Toda takšnih nenadnih razmer ni bila vajena tudi najstarejša divjad. Polomljena drevesa in veje so v nižje ležečih gozdovih zasule stečine, vlake in gozdne ceste. Najhuje je bilo na Notranjskem in

Foto: M. Avbar

ovire. Zopet je sledilo kopanje in premetavanje kamnov, da so naprej prišli v manjši prostor, kjer so prav tako zaznali prepih in prehod v še nižjo etažo. Tam so se ustavili, ker niso imeli potrebne

opreme za nadaljevanje kopanja. V roke so vzeli merilne inštrumente in začeli z meritvami. Izmerili so 45 m poligona, naredili nekaj skic in se vrnili proti izhodu. Čez nekaj dni so se člani začeli pogovarjati,

Foto: M. Avbar

Po žledu so se cestarji zaradi varnosti v prometu najprej lotili popravila varnostnih zaščitnih ograj ob avtocestah in opozarjali na možnost pojavljanja divjadi na cestah.

Idrijskem. Za voznike na več odsekih avtocest je bilo zastrašujoče, ker so drevesa (predvsem breze, bori in bukve), ki so podlegala teži ledu, marsikje po Sloveniji podrla varnostne ograje, ki preprečujejo divjadi, da bi šla na nevarne ceste. Naenkrat so bile spet prehodne njihove tisočletne stečine, ki so jih že desetletja nazaj prekinile varnostne ograje, da ne bi bilo nesreč v prometu. Skozi sproščene prehode je divjad ponoči vabila na cestišču tudi sol, s katero še vedno, vsaj ponekod, solijo ceste. Na srečo so se tudi vzdrževalci cest zavedali izjemne nevarnosti in so takoj, ko je bilo mogoče, začeli dvigati in popravljati varnostno ograjo ter odstranjevati podrtro drevje ob njej.

Z žledom prizadeti gozdovi pomenijo veliko gospodarsko škodo za gozdarsko stroko in lastnike gozdnih zemljišč. Toda naj je slišati še tako čudno, za marsikatero vrsto prostoživečih živali in njene življenjske potrebe bodo posledice žleda, kot ga ne pomni naša generacija, prej koristne kot škodljive. Prej bi si človek upal trditi, da narava želi s takšnimi ujmami le popravljati določene naše zgodovinske napake, ki se jih dandanes vsi verjetno še premalo zavedamo ... Narava ima vedno prav!

Matija Avbar

Pokal Zlatega pohorskega jelena Gorenjcem

Drugi veleslalom za pokal Zlatega pohorskega jelena za članice in člane lovskih organizacij je bil prvega marca na strminah smučišča Jakec pri Treh kraljih nad Slovensko Bistrico. Čeprav organizatorju, Lovski družini Šmartno na Pohorju, le-

tos ni uspelo objaviti razpisa tega tekmovanja v reviji Lovec, ampak so morali uporabiti druge načine obveščanja, je bilo na startu več udeležencev kot leto prej in tudi vreme jim je bilo bolj naklonjeno. Tehnična izvedba tekmovanja je bila zaupana Smučarsko-skakalnemu klubu Šmartno na Pohorju, ki ima za izvedbo takšnega tekmovanja znanje, izkušnje in potrebno tehnično opremo.

Vse je potekalo brezhibno, profesionalno in v veliko zadovoljstvo udeležencev, ki so prišli iz trinajstih lovskih družin s Koroške, okolice Ljubljane, Gorenjske, Prlekije in Štajerske. Najštevilčnejša je bila ekipa lovcev iz Slovenske Bistrice, številčne pa so bile tudi ekipe lovcev iz Šmartnega, Juršincev in Podvelke. Po žrebanju startnih števil so bile lovke uvrščene v skupino »košut«, lovci pa v naslednje skupine: »mladi jelen«, »srednje stari jelen«, »starejši jelen«, »stari jelen« in v skupino »modrostni jelen«. Veleslalomska proga je bila srednje zahtevna in je potekala po snežni strmini Veliki vrh na nadmorski višini dobrih tisoč sto metrov, in sicer z eno prelomnico in tridesetimi vrati.

Med košutami je najboljši čas (27,81) dosegla Katja Komac iz LD Soča, na drugo mesto se je uvrstila Sara Krevh iz LD Podvelka, na tretje pa Renata Komac Mlekuž iz LD Soča.

V skupini mladi jelen se je najbolje izkazal Jure Legat (23,20) iz LD Dovje, drugo mesto je osvojil Miha Sernc iz LD Šmartno na Pohorju, tretje pa je pripadlo Matjažu Komacu iz LD Soča.

Med srednje stari jeleni so prevladovali Gorenjci. Jernej Legat je bil med vsemi najhitrejši, saj je progo prevozil s časom 22,70, na drugo mesto se je uvrstil Gregor Mertelj, oba člana LD Dovje. V tej skupini si je tretje

mesto prislužil Matej Bernot iz LD Ig.

V skupini starejši jeleni, ki je bila tudi najštevilčnejša, je zmago slavil Vojko Komac iz LD Soča s časom 24,61, drugo mesto je osvojil Jože Fric, starešina LD Šmartno na Pohorju, tretje pa Anton Vogrinec iz LD Podvelka.

Med starimi jeleni je prvo mesto osvojil Anton Kresnik iz LD Črešnjevca s časom 25,32, drugo mesto je pripadlo Alojzu Gostenčniku iz LD Slovenska Bistrica, tretje pa Francu Špilarju iz LD Ig.

V skupini modrostni jelen je s časom 24,44 slavil Franc Rabič iz LD Dovje, drugo mesto je osvojil Borut Rakušček iz LD Železniki, tretje pa Marjan Kos iz LD Šmartno na Pohorju.

V ekipni uvrstitvi so pokal za prvo mesto prejeli lovci iz LD Dovje, ki so osvojili 429,29 točke. Veseli so bili tudi organizatorji veleslalom, lovci iz LD Šmartno na Pohorju, saj so s 324,53 točke osvojili pokal za drugo mesto. Tretje mesto med ekipami in pokal pa so s 286,69 točke osvojili lovci LD Slovenska Bistrica, sledijo še LD Soča, LD Podvelka, LD Ig, LD Juršinci, LD Črešnjevca, LD Železniki, LD Fram, LD Cirkovce, LD Puščava in LD Šentlambert.

Pokale in medalje za zmagovalce je prispevala Občina Slovenska Bistrica, zato sta jih najboljšim podelila Stanislav Mlakar, podžupan Občine Slovenska Bistrica, in Zdravko Brezovšek, predstavnik LZ Maribor. Na Pohorju je torej tudi letos tek-

Zmagovalna ekipa LD Dovje (z leve): Jure Legat, Jernej Legat, Gregor Mertelj, Franc Rabič in Janez Dovžan

»Košute« (z leve): Sara Krevh, Katja Komac, Renata Komac Mlekuž

Foto: L. Steinbacher

movanje lov in lovcev v veleslalomu lepo uspelo, zato bo verjetno prihodnje leto njihova udeležba še bolj množična.

Ladislav Steinbacher

in povezovalni člen pri ohranjanju naravnega okolja in divjadi v tem delu Krajinskega parka Goričko.

Bojan Žerdin

Foto: B. Žerdin

Lovci LD Dobrovnik so ponosni na leseno lovsko skulpturo Diane pred svojim domom.

Ponosni na leseno lovsko skulpturo Diane

V idiličnem naravnem okolju, streljaj od Bukovniškega jezera, med slikovitimi gozdovi v Krajinskem parku Goričko v Občini Dobrovnik že 68 let delujejo lovci **LD Dobrovnik**. Njihovo lovišče sodi med nižinska, kjer prevladujeta srnjad in mala divjad, v lovišču pa imajo še divje prašiče in jelenjad, ki se zadržujejo v bližnjih nižinskih gozdovih. Pred leti so zgradili ličen lovski dom in druge potrebne objekte za lovsko dejavnost. Ob lovskem domu imajo urejeno strelišče za streljanje na glinaste golobe. Lovska družina se ponša tudi z dobrimi lovskimi kinologi. Sicer pa je LD zadnja leta dokaj usmerjena v lovni turizem. Ob lovskem domu so postavili tudi leseno lovsko skulpturo boginje lova, Diane, ki je posvečena vsem umrlim lovcem. Na leseno skulpturo so lovci še posebno ponosni, saj jo redno vzdržujejo, čistijo in zaščitijo z zaščitnim premazom. Letos jih čaka kar precej dela na področju izobraževanja, vzgoje novih članov, vzdrževanja lovskih prež, krmišč, košnje travniških in drugih zelenih površin ter seveda izvrševanje načrta odstrela – lova. Redno ohranjajo tudi stare lovske šege in navade, kot je denimo lovski krst za nove lovce uplenitlje prve velike divjadi. Tudi v prihodnje bodo lovci v Občini Dobrovnik in v okviru **Zveze lovske družine Prekmurje** vezni

Foto: F. Klajne

Udeleženci 'kvartopirjade' LZ Maribor

Tekmovanje v »šnopsu« LZ Maribor ali »kvartopirjada«

Komisija za stike z javnostjo in prireditve pri **LZ Maribor** bo tudi v prihodnje delovala pod vodstvom neutrudnega **Draga Vešnerja** (LD Rače). Komisija vsako leto organizira več družabnih in drugih prireditev, ki so postale že tradicionalne. To so: tekma v kuhanju golaža v Malečniku, ribiško tekmovanje, ocenjevanje urejenosti lovskih domov in letos že drugič tudi tekmo v kartanju – »šnopsu«, ki jo imenujemo kar »kvartopirjada«.

Letos je bil turnir organiziran v soboto, 1. februarja, v LD Kungota, ravno v času neugodnih vremenskih razmer v Sloveniji. Zato je žal kar nekaj ekip naknadno odpovedalo tekmovanje.

Zjutraj smo se zbrali v lovskem domu LD Kungota, ki stoji na idilični legi v Zg. Kungoti. Dom daje občutek urejenosti in čistoče, kar je posledica redne uporabe, vzdrževanja in druženja v njem. Vsa zahvala za to velja starešini **Igorju Arzenšku** in vsem drugim članom. Po jutranji kavici in pozdravu smo sestavili štiri ekipe, ki so po neizprosni boju zasedle naslednja mesta: prvo mesto ekipa **LZ Maribor** na čelu z **Dragom Vešnerjem**, druga je bila ekipa **LD Zreče**, tretja **prva ekipa iz Kungote** in četrta **druga ekipa iz Kungote**. Med posamezniki je čast zmagovalca pripadla **Dragu Vešnerju**, ki je postal »kralj kvartopirjade« za leto 2014. Zmagovalci in udeleženci so od LZ Maribor prejeli lepe pokale in zahvalne plakete.

Po končani tekmi so nas pogostili z odlično toplo malico, ki jo je pripravila prijazna gospa **Karolina**. Nevozniki so jo zalili z

začela počasi, a vztrajno prebijati skozi topla oblacija. Proti polnoči tudi veke postajajo vedno težje. Trudil sem se ostati buden in pozoren na z luno osvetljeno okolico, če se bo kje premaknila kakšna senca in mi pognala toploto po že nekoliko premraženem telesu. Takrat misli nehoti begajo in brskajo po spominu, da se vsaj v mislih nekoliko pogreješ ob spominih iz minulega poletja. Tako sem se v mislih ustavil sredi vročega avgusta, ko sem se z ekipo LZ Maribor udeležil družabnega kuhanja divjačinskega golaža, ki so ga ob Jezernikovih dnevih organizirali člani **LD Puščava**. Preden nadaljujem z opisom »golažijade« LD Puščava, je prav, da napišem nekaj vrstic o Jezerniku, v čigar čast in spomin organizirajo Jezernikove dneve.

V Lovrencu na Pohorju so nekoč stari ljudje mlajšim velikokrat pripovedovali pravljice o pohorskih jezerih. Pravljičica o Jezerniku je ena od domačih pravljic o velikem jezeru pod Roglo, ki ga dandanes ni več. V njem so nekoč prebivala pravljici bitja, med njimi tudi povodni mož – lovrenški ali pohorski Jezernik. Legenda tudi pripoveduje, da v vsakem od pohorskih jezer živi povodni mož, Jezernik. Na dnu ima svoj podvodni grad, kjer samotari vse dneve in noči. Na površje priplava le, kadar se gre sončit na okrog le mahovnate blazine. Jezerniki naj bi skrbeli, da je na Pohorju vedno dovolj vode. Pripoved je napisana po ustnem izročilu starega pohorskega pastirja Šimna in lovca Martina z Vrelenka. Sodi med naše domače narodno blago – ustno izročilo, ki ga moramo ohraniti ne le za nas, ampak tudi za prihodnje rodove. Sporočilo pravljice je opomin za danes in jutri, kakšen naj bo človek v medsebojnih odnosih, odnosih do bogastva in lepote naše narave ter naših zelenih planin, je že leta 1986 o Jezerniku zapisal **Drago Vresnik**.

V spomin na Jezernika Občina Lovrenc na Pohorju že dvajset let prireja *Jezernikove dneve*, brez katerih bi bilo kulturno delovanje v občini precej okrnjeno, je v bilten zapisal župan občine **Joško Manfreda**. Zapisal je tudi, da je zato Jezernik postal simbol sodelovanja med ljudmi.

V to praznovanje so se vključili tudi domači lovci iz LD Puščava s predstavitevijo lovske kulinarike, predvsem s pripravo divjačinskega golaža. Domači lovci so poskrbeli, da so vse prijavljene ekipe dobile divjačinsko meso, čebulo, ustrezen prostor in dovolj drv za

rujno kapljico, ki je v tamkajšnjih krajih ne manjka. Dan je minil v prijetnem druženju. Prav zanimivo je bilo slišati lovske zgodbe iz različnih lovišč LZ MB, ob tej priložnosti pa so nastala tudi številna nova prijateljstva, kar je glavni namen takšnih prireditev.

*Franci Klajne
LD Zreče*

Golažijada LD Puščava ob Jezernikovih dnevih

Januarsko polno luno, prvo v letu 2014, sem se usedel na prežo ob krmišču in čakal, če mi bo Diana naklonila kaj lovske sreče; morda kakšno zvito repko ali kakšnega ščetinarja. Kljub suhi topli zimi brez snega se je po nekaj urah čakanja vlaga jasne noči

kurjavo. Vse drugo je bilo prepuščeno domišljiji kuharskih ekip, ki so se odzvale povabilu organizatorja. Da človeška domišljija ne pozna meja, je dokazalo kar nekaj sodelujočih ekip, ki so zelo domiselno in duhovito uredile svoječasne kuhinje. Sodelujoči so s spremljajočo ponudbo različnih kulinarčnih jedi in domačih dobrot kar tekmovali med seboj. Spraševali smo se, kdo bo bolj pritegnil okuševalce (degustatorje), ki jih je bilo iz ure v uro več

ki je začela jemati vzorce kuharskih mojstrov in jih analizirati. Ko je komisija opravila svoje zahtevno delo in razglasila rezultate, smo jedi iz kotličkov razdelili med obiskovalce, ki pa so vsak po svoji zmožnosti prispevali po kakšen evro. Zbrani denar je bil namenjen domači OŠ.

Na lanski golažijadi je sodelovalo dvajset ekip: 'Bube', PGD Lovrenc na Pohorju, Občina Lovrenc na Pohorju, Perkič, skupina Počitniško naselje, ki je imelo

podkrepljeni goste že vrteli ob prijetnih zvokih glasbe, za katero je poskrbel domači ansambel. Tako smo preživeli še en prijeten dan v dobri družbi lovcev in pohorskih gostiteljev. Upam, da nas bodo spet povabili na naslednje srečanje ob Jezernikovih dnevih.

Marjan Gselman

Lov za generale v LD Generalski stol

Z veseljem sem se odzval povabilu **Nevena Katića**, predsednika LD Generalski stol, organizatorja lova za generale hrvaške vojske. Pri njih sem bil na lovu pred dvema letoma. Zelo všeč mi je bilo lovišče in tudi prijateljski odnos lovcev do gostov. Vedel sem, da bosta zagotovo tudi tokrat lep lov in prijetno druženje.

Zbrali smo se, bilo nas je okrog šestdeset, ob osmih zjutraj, kar je bilo glede na sveže zapadli sneg zgodaj. Precej je bilo tudi mladih

uri sonce skrilo za oblake, je temperatura, ki je bila prej okrog 0 °C, takoj padla pod ničlo. Postajalo je vse hladneje. Le pričakovanje prašičev nas je grelo. Padlo je osem strel, tako da smo upali, da se bo morda kaj pojavilo tudi pred nami.

Na koncu, ko so nas lovovodje pobrali s stojišč, smo izvedeli, da je padel le en merjasec. Na zbirališču smo se posedli v vozila in se odpeljali proti lovskemu domu. Kar prijetno je bilo ob zakurjenem ognju pred domom, kjer nas je že čakal rogist, da opravimo pozdrav lovini.

Predsednik Neven Katić nas je vse poklical v zbor in poklonili smo se uplenjenemu divjemu merjascu. Uplenitelju je izročil zeleno smrekovo vejico plena, povedal je, da je bil uplenitelj že krščen za tak plen, zato zanj ni pripravil krstne palice. Povabil nas je v tople prostore doma, kjer nas je že čakalo kosilo: izredno okusen srnje-svinjski golaž, po njem pa pečen odojek.

Ko smo pojedli, je predsednik nagovoril vse lovce, gonjače, še

in so zelo radi segali po ponujenih dobrotah iz divjačinskega mesa, po domačem kruhu ter po obilici domačega peciva. Seveda je treba omeniti veliko različnih tekočih domačih specialitet: od medenega nektarja, pohorskega borovničevca (črničevca) pa do odlične štajerske kapljice, ki so jo pridelali marljivi vinogradniki.

Ura se je nagibala proti poldnevu in iz vseh kotličkov je že mamljivo dišalo. Tekmovalna vna in temperatura med ekipami je naraščala; ne samo zaradi avgustovske vročine, ampak zaradi zavzetega dela ocenjevalne komisije,

tudi najbolj domiselno urejen 'štant', LD Janžev vrh, 'Šeteki', OŠ Lovrenc na Pohorju, LD Ruše, Avtomehanika Uroš Rodošek, 3HART, Čebelarstvo društvo Lovrenc na Pohorju, LZ Maribor, 'Kovači', LD Malečnik, Pogre in pojej, Kanoni, LD Pobrežje - Miklavž in ekipa PP Ruše. Prav je, da napišemo tudi vrstni red prvouvrščenih ekip: tretje. mesto ekipa Perkič, drugo PGD Lovrenc na Pohorju in prvo mesto (najboljši golaž) LD Janžev vrh.

Medtem ko smo ekipe razdelile golaž in počasi pospravljale priložnostne kuhinje, so se z golažem

Predsednik ZLD Bele krajine Toni Vrščaj pozdravlja hrvaške generale in vse, ki so sodelovali na »generalskem lovu«.

lovcev, ki so se v zboru postavili na levo stran – med gonjače. Razdelili smo se v dve skupini: gosti in domači lovci. Med lovske zveze karlovačke županije, vsi generali in jaz kot povabljeni predstavnik ZLD Bele krajine, CIC CF C/EB Evrope. Sonce je že lepo sijalo in temperatura se je počasi dvigala proti ničli.

Postregli so nam z zajtrkom, nato pa smo se z avtomobili prepeljali v 3 km oddaljeno lovišče. Po snegu, visokem okrog 30 cm, smo se morali kar potruditi do stojišč. Malce valovit teren, tu in tam binov grm, topoli. Idealno za divje prašiče. Lov je trajal od pol desetih do skoraj druge ure popoldan. Ker se je po dvanajsti

posebno pa generale, ki so bili tistega dne resnično častni gostje. Slednje je obdaril s sliko odličnega domačega slikarja naivca **Vlada Barića**. Kasneje so mi povedali, da je ta umetnik tudi umetelno izrezbaril točilni pult v prostoru doma, na katerega so zelo ponosni. Oljno sliko je prevzel predsedujoči Generalskega zbora R Hrvaške, general **Pavao Miljavac**, ki je ob zahvali za darilo obljubil, da se bodo lova radi udeležili tudi naslednje leto in v še v večjem številu. Za mizo so sedeli hrvaški generali: **Krešimir Čosić, Josip Stojković, Ljubo Česić Rojs, Ivan Toll, Josip Štimac, Miljenko Galić, Vinko Štefanec, Željko Dobranović, Ilija Maričić, Vlado Bagarić**, in

Blago Dujmović, ob njih pa še nekaj visokih hrvaških častnikov.

V prostoru je bilo slavnostno in sproščeno družabno vdušje. Tu in tam je padla kaka šala, nato pa je zaigral tamburaški ansambel.

Nato je sledil pozdravni govor Vinka Pavliča, predsednika Lovaškega Saveza Karlovačke Županije, ki je izročil darilo predsedniku LD Generalni stol, pozdravil vse prisotne, posebno še generale in mene, gosta iz Slovenije in kot predsednika ZLD BK.

Tudi jaz sem se zahvalil za povabilo, pozdravil vse lovce, gonjače, generale, prisotnega župnika, gospoda Ivica Tolla, ter kot zadnjega še posebej predsednika LS Karlovačke županije **Vinka Pavliča** in tajnika LS KŽ **Roberta Goriška**.

Ob mojem odhodu sta se v prostoru razlegala pesem in tamburaška glasba. Sam sem predsednikoma Nevenu Katiću in Vinku Pavliču ob slovesu obljubil, da se bom zagotovo udeležil naslednjega tradicionalnega lova, če me bodo le povabili.

Toni Vrščaj

Dalnogledi in strelni dalnogledi ZEISS Victory HT

Najnovejša generacija vrhunskih dalnogledov in strelnih dalnogledov podjetja Carl ZEISS Sports Optics je bila predstavljena leta 2012 in se imenuje Victory HT (HT – High Transmission). Dalnogledi in strelni dalnogledi Victory HT ponujajo v primerjavi s svojimi predhodniki in pred konkurenco kar precej prednosti. Najpomembnejša novost izdelkov ZEISS Victory HT je zagotovo uporaba novega tipa stekla Schott HT. Podjetje Schott AG je sicer eden največjih proizvajalcev stekla na svetu in je lastniško povezano s podjetjem Carl ZEISS. Že pred desetletjem so se v obeh podjetjih odločili, da bodo skupaj poskusili razviti novo vrsto stekla, ki bo imelo najvišjo prepustnost svetlobe med vsemi vrstami stekel na tržišču. S steklom Schott HT jim je to tudi uspelo. Podjetje Carl ZEISS Sports Optics se je sicer že v preteklosti izkazovalo z

izdelovanjem najsvetlejših dalnogledov na trgu, in sicer predvsem na račun odličnih premazov na površinah leč, imenovanih T*. Razvoj premazov leč, ki povečajo prepustnost svetlobe, sicer pri podjetju ZEISS opravljajo vse od njihovega prvega patentiranega premaza leč leta 1935. Vse od takrat tudi veljajo za vodilno podjetje na tem področju na svetu. Z združitvijo znanja s področja izdelave premazov leč in posebnega stekla Schott HT je tako podjetju Carl ZEISS Sports Optics uspelo izdelati najsvetlejša dalnogleda in strelne dalnogleda na tržišču. Slednje je morda slišati zgolj kot marketinška krilatica, a že bežen preizkus teh dalnogledov v mraku razkrije, kako tehnološko napredni materiali in postopki so bili uporabljeni pri njihovi izdelavi.

Dalnogledi ZEISS Victory HT 8 x 42 in 10 x 42 se ob uporabi stekla Schott HT ter vrhunskih premazov T* na površinah leč lahko pohvalijo še s priznanimi vrstami Abbe-Koenig v svoji zgradbi. Ta vrsta prizem še dodatno prispeva k večji prepustnosti svetlobe skozi dalnogled in podjetje ZEISS je trenutno edino med vrhunskimi evropskimi proizvajalci dalnogledov, ki jih uporablja. V primerjavi s predhodniki imajo dalnogledi Victory HT izboljšani tudi sistem ostrenja, saj je zdaj sredinski gumb večji in je na prikladnejšem mestu na sredini dalnogleda. Zunanje površine leč so dodatno zaščitene s premazom LotuTec, ki leče ščiti pred umazanijo in predvsem pred zunanjim rosenjem s sapo na lečah okularja v mrzlem vremenu. Vodotesna konstrukcija dalnogledov Victory HT je izdelana iz magnezija, kar omogoča zelo majhno maso dalnogleda. Z uporabljanimi tehnologijami ti dalnogledi zagotavljajo enako ali svetlejšo sliko kot mnogo težji in večji tekmeči.

Strelni dalnogledi ZEISS Vic-

tory HT se prav tako odlikujejo s kar nekaj tehnološkimi mejniki, ki jih tekmeči še niso dosegli. Podobno kot dalnogledi tudi strelni dalnogledi ZEISS Victory HT zaradi uporabe stekel Schott HT in dovršenih premazov veljajo za najsvetlejša na trgu. Tudi strelni dalnogledi ZEISS Victory HT imajo na vseh površinah leč večšojne premaze ZEISS T* ter na zunanjih površinah zaščitne premaze LotuTec. Namerilni križ imajo nameščen v drugi goriščni ravnini in se s spreminjanjem povečave ne debeli. Pri največji povečavi je zato zelo tanek in primeren za natančne strele. Podjetje ZEISS hkrati jamči, da se s spremembo povečave namerilni križ ne premakne, kar bi vplivalo na zadetke na tarči. Nov sistem osvetlitve namerilnega križa je prav tako revolucionaren, saj je v namerilni križ speljano optično vlakno, ki zagotavlja najsvetlejšo in hkrati najmanjšo (5 mm na 100 m) osvetlitveno točko med vsemi strelnimi dalnogledi. Omeniti velja še nov sistem balistične kupole ASV+, ki je zelo preprost za uporabo in omogoča natančne popravke nastavitve namerilnega križa pri strelh vse do 400 metrov daleč. Strelni dalnogledi ZEISS Victory HT so torej najboljša izbira za vse, ki potrebujejo najsvetlejši strelni dalnogled za lov v mraku.

Novi izdelki serije ZEISS Victory HT prinašajo na trg precej revolucionarnih novosti, najpomembnejša med njimi pa je zagotovo največja prepustnost svetlobe, ki jim daje še posebno konkurenčno prednost. Zaradi slednjega so dalnogledi in strelni dalnogledi ZEISS Victory HT najboljša izbira za vse tiste, ki lovijo v mraku ali ob mesečini. Več informacij o opisanih izdelkih lahko najdete na www.optik-trade.si, info@optik-trade.si ali na telefonski številki 031/770 520.

Predstavitvena reportaža
Optik trade, d. o. o.

Veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije 2015

NAGRADNI JAVNI NATEČAJ ZA IZBIRO USPELJIH POSNETKOV DIVJIH ŽIVALI

Lovska zveza Slovenije se je odločila, da bo spet pripravila in založila veliki stenski koledar s posnetki prostoživečih živali (divjad in zavarovane vrste). Da bi pri nastajanju koledarja poleg že uveljavljenih naravoslovnih fotografov in članov fotografskih društev sodelovalo tudi čim več naših bralcev, ki jim je v zadnjem času uspelo napraviti uspelo fotografijo divje živali (predvsem sesalcev in ptic) v naravnem okolju, smo se odločili razpisati

JAVNI NATEČAJ, ki se bo tudi letos začel **10. aprila 2014** in bo trajal do **1. julija 2014**.

1. Kako poslati fotografije?

V trajanju natečaja naj sodelujoči kandidati pošljejo svoje najboljše posnetke na CD, vendar ne več kot deset (prednost imajo predvsem ležeče fotografije) v formatu jpg, velikosti od 2 do 4 MB in v resoluciji 300 dpi. Vsaka fotografija mora biti poimenovana z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr.: volk = *Canis lupus*), priimkom, imenom in priimkom avtorja (npr. D. Novak) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije za natečaj ne smejo biti prej objavljene še kje drugje.

Primer poimenovanja fotografije: *Canis lupus* D Novak III

V posebno pisemsko kuvertjo, ki naj bo **dodana CD-ju s predpisano označenimi fotografijami**, pa naj avtorji dodajo svoje **natančne osebne podatke** (ime in priimek, natančen naslov prebivališča, matično številko občana, davčno številko, številko transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprt). Pošiljatelj naj ne pozabi dodati tudi pomanjšanega seznama poslanih in poimenovanih avtorskih posnetkov.

Naslov za pošiljko CD s posnetki in avtorjevimi podatki (obvezno po navadni pošti!): Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana z oznako »za KOLEDAR«.

2. Način izbora najboljših posnetkov

Do 1. julija poslane fotografije bo pregledala **tričlanska komisija** (predstavnik LZS, Uredništva Lovca in strokovnjak - oblikovalec) ter izbrala trinajst najustrežnejših sezonskih posnetkov prostoživečih živali, ki bodo uvrščeni v **veliki stenski koledar** Lovske zveze Slovenije za prihodnje leto. Vse o rezultatu izbora posnetkov, številu sodelujočih avtorjev in poslanih fotografijah boste izvedeli v oktobrski številki Lovca.

3. Nagrade in avtorske pravice

1. nagrada 500,00 evrov
2. nagrada 300,00 evrov
3. nagrada 200,00 evrov

Preostale izbrane posnetke za koledar bomo honorirali po ceniku LZS.

Lovska zveza Slovenije – B. L.

Žalostno je 10. 1. 2014 odjeknila vest o smrti našega lovskega tovariša **Adolfa Čebulja**. Smrt konča vsako življenje, ne more pa uničiti človekovih zaslug in dobrih del; prav po teh bo Adolf še dolgo ostal v našem spominu.

Adolf se je rodil 1. 11. 1941 na Tolstem vrhu na domačiji Rutar očetu Frideriku in mami Mariji. V družini je bilo poleg njega še pet bratov in ena sestra. Pri enajstih letih se je po izgubi očeta z družino preselil s Tolstega vrha v Strojno. Po končanem šolanju se je zaposlil v Železarni Ravne kot strugar, leta 1994 pa se je zaradi bolezni invalidsko upokojil.

Junija leta 1964 ga je pot popeljala v vrste zelene bratovščine LD Strojna, leta 1967 pa je opravil še lovski izpit pri ZLD Maribor. Leta 1975 je v Dravogradu opravil izpit za lovskega čuvaja, od leta 1978 pa je deloval kot lovski preglednik živali.

V svoji bogati lovski karieri je bil Adolf zelo aktiven pri opravljanju funkcij, ki so mu bile zaupane, in jih je s svojim požrtvovalnim delom marljivo opravljal. Naštetimo le nekaj najpomembnejših: od leta 1970 do 1972; od 1974 do 1976 in od 1988 do 2000 je opravljal funkcijo gospodarja LD, od leta 1978 do 1980 je bil predsednik NO, od leta 1982 do 1984 in od leta 1986 do 1988 je bil predsednik DK. Seveda je opravljal še veliko drugih funkcij, npr. ekologa, statistika, bil je član gojitvene komisije Mežiškega LGB za malo divjad, član sveta MGB.

Kot mentor mlajšim jih je učil lovskih veščin ter jim dal veliko praktičnega znanja za delo v lovišču, bil pa je tudi dolgoletni revirni vodja ravno v Strojni, kjer je najraje lovil, saj je tam našel svoj mir.

Adolf je bil predan lovec in je rad pomagal tovarišem in družbi. Vedno je bil pripravljen kadar koli priskočiti na pomoč pri sosednjih kmetih pri košnji, spravilu, vedno je bil na voljo. Bil je zelo družaben, rad je prepeval v družbi, svoj prosti čas je namenjal tudi čebelarstvu, rad je pomagal pri kolinah, lovil lisice.

Za zasluge pri delu v lovstvu je prejel odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge in red III. stopnje. Ob 25., 30- in 40-letnici članstvo v LD je prejel plakete Petelin, prav tako je prejel posebno priznanje za delo ob 30-letnici LD, od K LZ za srebrni znak za zasluge na področju lovsko kinologije, saj je veljal za velikega ljubitelja in vodnika lovskih terierjev. Pred dvema letoma je prejel priznanje K LZ.

Spoštovani Dolf, ne bomo se več srečevali na lovskih poteh, tvoja pesem se je izpela, tvoja lovška puška je utihnila. Zahvaljujemo se ti za tvoj izredni prispevek, ki si ga dal naši

LD, naravi, za vsa dobra dela, ki si jih storil za napredek lovstva in za divjad. Ponosni smo, da si svoj pečat lovstvu pustil prav v vrstah LD Strojna. Diana naj ti v večnih loviških nameni najboljšo stojišče!

LD Strojna – B. V.

Nanoški lovci smo 30. novembra 2013 izgubili komaj 59-letnega člana **Branka Puca**. Ob zadnjem slovesu na vipavskem pokopališču smo se poleg sorodnikov, mnogih prijateljev, znancev, sodelavcev gozdarjev od njega poslovili tudi številni nanoški, pobrateni koprski in drugi lovci.

Branko se je rodil avgusta 1954 na Blažonovi domačiji sredi nanoških gozdov. Tako kot njegovi predniki si je tudi Branko izbral tri najlepše poklice, povezane z naravo: bil je gozdar, kmet in lovec. Že njegov praded Franc (Jež – Blažonov) je poleg kmetovanja opravljal še naloge lovskega paznika pri lastniku nanoških lovišč, vipavskem grofu Lanthierju. Njegov pokojni oče Franc je bil med povojnimi ustanoviteli LD Nanos in njen dolgoletni starešina.

Branko je očeta Franca in nanoške lovce spremljal na skupnih lovih že kot kratkohladek. V naše vrste je vstopil leta 1972 takoj, ko je izpolnil pogoj polnoletnosti. Da bi sledil poti svojih prednikov, je dokončal srednjo gozdarsko šolo v Postojni in se takoj po končanem šolanju zaposlil pri Soškem gozdnem gospodarstvu, kjer je polnih 39 let opravljal naloge nanoškega revirnega gozdarja. V lovstvu je bil vseskozi aktiven in se še dodatno izobraževal. Leta 1978 je končal šolo za lovskega mojstra, leta 1982 pa tečaj za preglednika divjačine. Leta 1997 je opravil tečaj za lovskega čuvaja in od tedaj tudi opravljal naloge pooblaščenega čuvaja v LD. Gospodar LD je bil z manjšo prekinitvijo vse od leta 1981 do 2013. Ne moremo mimo njegovih aktivnosti v območnem LKD Gorica; bil je med njegovimi ustanoviteli in ves čas aktiven član. Med drugim je bil tudi vzreditelj številnih legel brak-jazbečarjev.

Za dolgoletno, požrtvovalno in vsestransko dejavnost v lovstvu je prejel več odlikovanj: prejel je priznanje ZLD Gorica, znak LZS za lovske zasluge, red III. stopnje in srebrni znak KZS za kinološke zasluge.

Nanoški lovci, ki večinoma prihajajo na Nanos iz doline, bomo Branka zelo pogrešali. V lovišču skoraj ni bilo delovne akcije ali druge aktivnosti, ki je ne bi organiziral prav Branko. Veliko zaslug za vzorno urejeno nanoško lovišče je njegovih. Hvaležni smo mu za vse, kar je storil za lovišče, divjad in nas.

LD Nanos – E. K.

Spet srečanje lovskih kinologov Pomurja

Kot že pred nekaj leti smo se tudi lani v prijetnem vzdušju gostiteljev, prleških lovcev in lovskih kinologov srečali v lovskem domu **LD Križevci** pri Ljutomeru. **Zveza lovskih kinologov Pomurja** (ZLKP), organizator srečanja takih in podobnih srečanj, ima predvsem namen, da tistim, ki vodijo lovsko družine in tudi območne lovsko zveze, obudi zavest o pomembnosti urejenega področja lovsko kinologije in tudi opomni na zakonsko obveznost urejanja in skrbi za lovsko kinologijo. Namen takih srečanj je prav gotovo pregled opravljenega dela v minulemu letu, ugotavljanje dobrih in slabih strani v

opozoril na pomembnost sprotne in pravočasne vnašanja podatkov; še posebno o iskanju velike divjadi s psi, o problematiki kontrolnih pregledov nastrela itn. Jože je tudi natančno opozoril, kdo je odgovoren za kakovostno vnašanje podatkov po končanem iskanju v aplikacijo, kdaj to opravi iskalec, kdaj tisti, ki je v LD zadolžen za te zadeve, itn. Vsi pomisleki, ki jih je bilo slišati med poslušalci po Jožetovi predstavitvi, so bili takoj tudi rešeni, kar kaže, da v naši regiji na tem področju lovstva v prihodnje ne bi smelo več biti nejasnosti in napak. **Sašo Ferenčič**, tajnik ZLKP, je v naslednji točki dnevnega reda poročal za več let nazaj in do tedaj o opravljenih poletnih in zgodnjih jesenskih tečajih za mlajše vodnike lovskih

Foto: I. Trček

S srečanja lovskih kinologov Pomurja, ki je bilo 13. 12. 2013 v lovskem domu LD Križevci pri Ljutomeru.

območju/regiji. V ZLKP iz leta v leto ugotavljamo, da lovski kinologiji ne namenimo takega pomena, kot bi si jo zaslužila. Prav zato organiziramo Zbore lovskih kinologov, kjer se pogovarjamo o lovski kinologiji. Želimo si več vzreje lovskih pasem psov, več usposobljenih mladih lovskih vodnikov ter tudi več avtonomije lovsko kinologije v okviru KZS.

Pomurski lovski kinologi smo se srečali 13. 12. 2013 v lovskem domu LD Križevci pri Ljutomeru. Zbor kinologov je začel predsednik ZLKP **Iztok Trček**, ki je po pozdravu predstavil pregled opravljenega dela zveze ter navedel glavna izhodišča za razgovor. Nato je predal besedo **Jožetu Samcu**, ki je prisotnim nazorno predstavil računalniško aplikacijo in modul. Kinologija v LIS – *Lisjaku* ter opozoril na glavne in pomembne ugotovitve iz zbranih podatkov (število psov po lovskih pasmah,

psov. Glavna ugotovitev je bila, da bi bilo lahko udeleženi več tečajnikov, saj ne zahtevajo večjih finančnih sredstev, druga pa, da je velika večina psov vodnikov dobro zasnovana, a se take ali drugačne težave pokažejo na drugi strani povodca.

Naslednji poročevalec je bil **Tonček Gider**, dr. veterinarske medicine, lovski tovariš in vodnik lovskega psa, ki je predstavil temo nakupa lovskega psa, namestitve in nege (tudi po končanem lovu ali iskanju obstreljene velike divjadi) ter najpogostejše in značilne bolezenske znake psa. Tudi pri tej temi je nastala živahna razprava. Veterinar je večje odgovoril na vsa vprašanja.

Predsednik ZLKP je pred koncem srečanja predstavnikoma dveh lovskih družin, in sicer **LD Prosenjakovci** in **LD Križevci pri Ljutomeru**, podelil zahvalno listino za uspešno sodelovanje na področju lovsko kinologije z

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jože Požun, LD Veliki Podlog,
* 14. 4. 1942, † 13. 2. 2014.
Anton Hlebčar, LD Kropa,
* 21. 12. 1958, † 3. 2. 2014.
Ivan Kobal, LD Koper,
* 20. 6. 1932, † 29. 12. 2013.
Zdravko Cverlin, LD Kungota,
* 23. 9. 1937, † 23. 11. 2013.
Stanislav Miška, LD Brje, Erzelj,
* 8. 11. 1930, † 16. 4. 2013.
Jože Očepek, LD Zagorje ob Savi,
* 7. 1. 1928, † 27. 1. 2014.
Anton Lušin, LD Vrhnika,
* 21. 4. 1941, † 24. 2. 2014.
Zvonko Godec, LD Rače,
* 20. 4. 1940, † 6. 4. 2013.

Danijel Šef, LD Ormož,
* 4. 8. 1937, † 22. 2. 2014.
Rudolf Klobučar, LD Toplice,
* 19. 10. 1929, † 4. 2. 2014.
Franc Vrvanik, LD Bojarsko, Štore,
* 4. 5. 1943, † 22. 1. 2013.
Alfonz Aurednik, LD Slovenska Bistrica,
* 24. 2. 1943, † 27. 2. 2014.
Emil Benčič, LD Videž, Kozina,
* 31. 8. 1929, † 1. 3. 2014.
Peter Pehan, LD Destrnik,
* 1. 7. 1939, † 11. 2. 2014.
Dušan Vičič, LD Fajti Hrib, Renče,
* 18. 10. 1953, † 23. 2. 2014.
Dinko Perič, LD Fram,
* 28. 1. 1925, † 18. 2. 2014.

Umrlim časten spomin!

Zvezo lovskih kinologov Pomurja. Za lovsko družino **Prosenjakovci** je zahvalno listino prejel lovski tovariš in vodnik lovskih psov **Tomaž Topolovec**, za **LD Križevci pri Ljutomeru** pa starešina **Valter Horn**. Priznanje za delo na področju razvoja lovске kinologije je prejel lovski tovariš in vodnik lovskih psov **Ivan Vanek Korenjak** iz LD Dobrovnik. Ko smo na koncu pregledali še spisek prisotnih, smo ugotovili, da se je srečanja udeležilo **21/30** predstavnikov naših članic. Prav tako je bilo prisotnih **enajst** starešin LD. In kot se v naših krajih spodobi, smo tudi Zbor lovskih kinologov zaključili s pogostitvijo in družabnim srečanjem, za kar se ponovno zahvaljujem Valterju, starešini LD Križevci pri Ljutomeru, in njegovi ekipi.

Iztok Trček

Drugo šolanje vodnikov lovskih psov v LKD Celje

Program mladi psi/mladiči

Na Celjskem je zaznati zvest, da je le dobro izšolan lovski pes tudi dobro uporaben pes v lovišču. Ker se novi vodniki v času odraščanja mladega kosmatega nadobudneža soočajo s težavami socializacije in kasneje šolanja ali pa predvsem s pravilnim pristopom k delu z mladim psom, je lani Komisija za šolanje lovskih psov (KZŠLP) pri KZS pripravila pravilnik o tovrstnem delu po programu *mladi psi oz. mladiči* in program *male šole* po urah (skupaj deset ur).

V vabilu LD smo povabili na tečaj vse vodnike lovskih psov, ki so imeli oz. so vodili mlade pse, stare od 3 do 9 mesecev. Na poligonu KD Pluton na Ložnici pri Žalcu se nas je v začetku lanskega septembra zbrala pisana družina desetih vodnikov in mladičev lovskih pasem (hanovrčanka, bavorski barvar, posavski gonilč, nemški lovski terier, resasti jazbečar, kratkodlaki jazbečar, vajmarski ptičar, špringer španjel, nemški prepeličar, beagle in alpski brak-jazbečar). Kot inštruktorja sta bila tam **Anton Savorgnani** in **Janez Šumak**.

Savorgnani, vodja šolanja, je na prvem »teoretičnem« srečanju razložil pomen ter cilje male šole, način dela z mladiči in predvsem način pravilne socializacije. Vodniki so spoznali tudi značilnosti posameznih zastopanih pasem, ki jih je mogoče uporabiti pri kasnejšem šolanju (prirojene

lastnosti pasme). Vodniki so spoznali tudi pravilno opremo, ki jo bodo potrebovali pri šolanju (mehko in primerno veliko ovrtnico, povodec, dolg okrog 1,2 m, igračko ter nagrade v obliki priboljškov. Inštruktorja sta tečajnike opozorila tudi na primerno obutev in oblačila, ki bodo prenesla terensko delo s psi. Kot nalašč je že ob prvem srečanju deževalo, a nam pod streho brunarice KD Pluton res ni bilo hudega.

buje vse elemente »lovljenja plena«. Tudi igra med pasjimi mladiči je pomemben element odraščanja, zato smo igro rezervirali med približno enako velikimi in težkimi psi za zadnjih deset minut tečaja.

V začetku tečaja smo začeli z učenjem prihajanja k vodniku, ki so ga vsi kar hitro osvojili. Tudi učenje vaj pozornosti na vodnika, potrditvijo, nagrade, sprostitvenega povelja ob opombi, da v

dovolj trdno vez s svojim psičkom, tako da smo se lahko začeli učiti hoje na povodcu – pri tej skušamo doseči, da nam psiček sledi. V nadaljevanju smo spremenili tudi mesto vadbe, kjer so psi spoznali tudi »moteče« elemente novega okolja. Ob marljivi vaji vodnikov in njihovih mladih psov so le-ti v deveti uri bolj ali manj obvladali vaje, ki jih bodo kasneje nadgrajevali v tečaju osnovnega šolanja poslušnosti, ki ga LKD

Nadzor parov pri izvajanju vaj – v koloni

V nadaljnjih desetih urah tega učnega programa in druženja (enkrat na teden) smo se na vadišču dodobra spoznali z vodniki in kosmatimi učenci. Začeli smo s pravilno igro z mladičem, ki vse-

tem programu na tečaju ne uporabljamo še nikakršnih povelj, so vsi tečajniki osvojili v hipu. Pri nekaterih se je poznalo utrjevanje vaj tudi doma! Vodniki so do pete ure tečaja že uspeli vzpostaviti

Celje organizira v pomladanskem času (navadno marca).

Vodniki so večje osvojili pravilno tehniko vodenja psa in izgubili strah pred nagradenjanjem, ki je še vedno prisoten pri večini vodnikov. Naj bomo še tako prepričani, da psi delajo predvsem zato, ker nam želijo ustreči in nas imajo še tako radi, se moramo vedno zavedati, da se pes nikoli ne bo trudil na nekaj, kar mu ne koristi. Do konca tečaja smo osvojili še vajo mirovanja – »stoj« in povelje oz. prepoved (»ne!«), v zadnji uri srečanja pa smo ponovili še osvojene vaje, ki bodo pse spremljale v nadaljevanju – pri **šolanju**. Med tečajem sta se nam pridružila še dva vodnika, ki sta svoje pse kupila v času, ko smo že začeli s tečajem. Tudi njiju smo vključili v skupino, kjer pa sta »delala« po prilagojenem programu.

Tečaj je uspešno končalo devet (9) udeležencev in dva (2), ki sta se pridružila v drugem delu. Tečaj smo končali v novembru 2013. Tečajniki so ga ocenili zelo dobro in vsi so predlagali, da bi z delom nadaljevali spomladi. Za čas do začetka **tečaja osnovnega šolanja poslušnosti** po programu **VP-1** in **VP-2** pa so tečajniki dobili navodila, kako naj ravna s psom in kako naj nadaljujejo z nadaljnjo vzgojo.

Janez Šumak

Inštruktorjevim navodilom je treba pozorno slediti.

Tudi igra enako velikih mladih psov je pomembna sestavina pravilne socializacije ...

Foto: J. Šumak

Vzrejni pregled za alpske brak-jazbečarje

Vzrejna komisija za brak-jazbečarje, ki jo vodi **Janez Nahtigal**, je lani opravila veliko dela za uspešen razvoj te pasme pri nas. Ponovno je navezala stike z državami, kjer lovci vzrejajo in vodijo brak-jazbečarje in se septembra udeležila sestanka Združenja brak-jazbečarjev na Dunaju. Pripravili so osnutek novega *Vzrejnega pravilnika* pa tudi *Pravilnika o delu brak-jaz-*

jazbečarji, dela po umetni krvni sledi pa noben pes.

Na vzrejnem pregledu v Lukovici, ki je bil 16. 11. 2013 pred lovskim domom **LD Lukovica**, kjer so se zbrali vsi člani VK za brak-jazbečarje (manjkal je le **Tomaž Burazer**), so pregledali petnajst psov in psic, ki so jih vodniki pripeljali na pregled. Izrekli so vzrejne kakovostne ocene; izrečena je bila le ena vzrejna prepoved.

Vzrejna komisija je izrazila razočaranje nad udeležbo, saj si je želela še več dela na vzrejnem pregledu. Obenem pa se je zave-

Del brak-jazbečarjev, pregledanih na VP.

bečarjev, ki bosta predložena v sprejem na zboru sodnikov in KSV-ju pri KZS. Nadalje bo treba razmisliti, kako delovati v prihodnje, saj sredstva, ki jih kot vzrejna komisija (VK) zberemo pri KZS (programe prireditve VK pa večinoma sofinancira LZS), ne zadoščajo več za poplačilo vseh taks. Mogoče velja razmisliti o ponovni oživitvi Kluba/društva brak-jazbečarjev in nanj prenesti strokovno odgovornost za nadaljnjo vzrejo in razvoj pasme. V otvoritvenem govoru je Janez Nahtigal, predsednik VK te pasme, povedal: »Kakovost psov mora prevladati nad njihovo številčnostjo, zato bo VK v prihodnje vsem lastnikom plemenk predlagala za paritev po dva ustreznega plemenjaka. Vsaka paritev izven programa VK pa bo odsej potrebovala tudi pridobitev soglasja le-te!«

Opravljen je bila tudi državna uporabnostna preizkušnja (DUT) v Železnikih, ki je potekala kljub obilnim padavinam tistega dne, vendar je bil rezultat posledično zelo slab. Gonjo na zajca ali lisico so od sedmih udeležencev opravili le trije brak-

Vodnica z brak-jazbečarjem

dala, da na splošno zmanjšanje številčnosti lovsko uporabnih psov v Sloveniji očitno vpliva tudi vse-spolna gospodarska kriza, čeprav so po evidenci informacijskega sistema LIS – Lisjak ugotavljali, da pri vpisih v aplikaciji Kinologija za leto 2012 v pasemski skupini goniči prednjačijo prav brak-jazbečarji, ki jih je 554 ali 29 %.

Vodstvu LD Lukovica se zahvaljujemo za gostoljubnost!

Janez Šumak,

VK za alpske brak-jazbečarje

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 4/I, 10. 4.,
Alojz Mihelj,
Plešivica 10, 6210 Sežana.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/II, 28. 3.,
Peter Vršnik,
Podolševa 23, 3335 Solčava.

Resasti pritlikavi jazbečarji (SLRJpr):

O: tuj plemnjak, m: 5/III, 8. 3.,
Miran Kačič,
Strmca 72, 3270 Laško.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/II, m: 4/II, 18. 4.,
Marjan Dajčman,
Kal 21, 8333 Semič.
O: 5/I, m: 4/I, 12. 4.,
Tomaž Pekolj,
Knežja vas 23, 8211 Dobrnič.
O: 4/II, m: 5/II, 11. 3.,
Boštjan Logar,
Turjak 16, 1311 Turjak.
O: 4/I, m: 5/I, 14. 1.,
Stane Kumelj,
Kočevske Poljane 3/a,
8350 Dolenjske Toplice.

Istr. kdl. goniči (SLRGik):

O: 2/I, m: 4/I, 6. 3.,
Pavel Lahajnar,
Gornji Novaki 7, 5282 Cerkno.
O: 4/I, /I, 4.1., Janko Logar, Pod bregom 2, 2380 Slovenj Gradec.

Istr. res. goniči (SLRGir):

O: I/II, m: I/I, 6.3.,
Anton Raspet,
Vojkova 12, 5282 Cerkno.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 4/I, m: 4/II, 24. 2.,
Jože Napret,
Vodnikova 2, 3214 Zreče.

Slovaški kopov (SLRSK):

O: 3/I, m: 4/II, 13. 3.,
Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.

Bigli (SLRBig):

O: 5/II, m: 4/I, 1. 4.,
Katja Jarc in Aleš Mohorčič,
Zafara 40, 8360 Žužemberk.
O: 5/I, m: 5/I, 2. 3.,
Simon Vovk,
Velika Bukovica 21,
6250 Ilirska Bistrica.
O: 5/I, m: 5/I, 16. 2.,
Jože Grah,
Vidonci 116, 9264 Grad.
O: tuj plemnjak, m: 4/I, 5. 2.,
Martin Gobec,
Sotelska 54, 3250 Rog. Slatina.
O: 5/I, m: 5/I, 10. 3.,
Jožef Raspor,
Dolga Poljana 69, 5271 Vipava.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 4/I, m: 4/I, 27. 2.,
Janko Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/II, m: 5/II, 26. 3.,
Blaž Ahačič,
Begunjska cesta 43/a,
4290 Tržič.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

črni z ožigi:
O: 5/II, 4/I, 8.4.,
Anton Marc,
Dobje 20, 4223 Poljane.
O: 5/I, m: 4/I, 15. 3.,
Milan Pungaršek,
Imenska Gorca 3,
3254 Podčetrtek.

Nemški žimavci (SLRNŽ):

O: PZP-76, JZP-191,
m: PZP-53, JZP-194, 29. 4.,
Štefan Hoheger,
Murski Črnci 53/c, 9251 Tišina.

Kratkodlaki vajmarčani (SLRWpk):

O: tuj pelenjak,
m: 5/JZP-181, UPKS 124/I, 15. 4.,
Borut Kamnikar,
Dobovec 42, 1423 Dobovec.
O: 5/PZP, JZP,
m: 5/PZP, JZP, 9. 4.,
Nika in Darjan Vesenjaj,
Rošpoh 10 c, 2000 Maribor.

Madžarska kdl. vižla (SLRMvk):

O: 5/ PZP-50, JZP-179,
m: 4/ŠPP, 17. 4.,
Anton Markelj,
Brezje 78/a, 4243 Brezje.

Labrador retrieverji (SLRLR):

O: tuj plemnjak, m: 5/I, 5. 3.,
Jožica Šmit,
Zasip, Jermanka 10, 4260 Bled.
O: tuj plemnjak, m: 5/II, 2. 3.,
Primož Cetin,
Sela pri Dobovi 46/e,
8257 Dobova.
O: 5/I, m: 5/I, 20. 2.,
Jože Velikonja,
Vilharjeva ulica 11/b,
5270 Ajdovščina.

Nem. pepeličarji (SLRPr):

Serci

O: 5/I, m: 5/II, 19. 4.,
Tomaž Topolovec,
Slomškova 66,
9000 Murska Sobota.
O: 5/I, m: 5/I, 6. 4.,
Ivanka Majcen Bezjak,
Dolane 15, 2282 Cirkulane.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj borovelsko boklarico (Fr. Sodia) Lux, svetlo gravirana, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 4 x 36 (Suhlova montaža) z menjalnimi cevmi 16/16. Puška je brezhibna in vredna ogleda. V račun vzamem bok šibrenico, kal. 16/16. Tel.: 041/672-382.

Prodaj repetirno risanico, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Meopta 7x 56 RD, gravirano z zlatom (1.600 €); **repetirno risanico** Carcano, kal. 6,5 x 52, s str. daljnogledom Zeiss 3-12 x 50 (1.300 €); **tricevko** Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 1,5 - 6 x 42 (1.300 €) in **bok kombinirko** Blaser, kal. 12/243 Win., s str. daljnogledom Zeiss 3-9 x 42 (1.600 €). Tel.: 040/796-713.

Prodaj odlično ohranjeno repetirno risanico, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in **strelni daljnogled** Kahles, 1,5-6 x 42. Tel.: 041/375-988.

Zaradi opustitve lovske dejavnosti **prodaj naslednje lovske orožje**: ameriško **kombinirko** Savage, kal. 20 Mag./30-30 Win., s str. daljnogledom Norconia 4 x 36 L (konica). Puška je kot nova, ima obnovljeno olesje, nov nosilni jermen Niggelock. Dodam še 30 krogelnih in 50 šibrenih nabojev in **tok** (cena 1.000 €); rusko bok **šibrenico** Iž, kal. 12/12 - slabše ohranjeno (100 €); skoraj nov **strelni daljnogled** Bushnell, 6-12 x 44 E (osvetljen križ), z mont. objemkami (120 €); **rdečo piko** Bushnell Sportman 1 x 23, z mont. objemkama (80 €). Tel.: 040/771-720.

Prodaj risanico - prelamačo, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom BSA 3-9 x 40. Puška je bila malo uporabljena. Tel.: 041/598-619.

Ugodno prodaj novo repetirno risanico CZ, kal. .30 - 06 Spr., s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42; češko **kombinirko**, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski in **šibrenico** Šabatti, kal. 12/12. Tel.: 041/267-577.

Prodaj nov strelni daljnogled Swarovski, 6 x 42. Tel.: 031/322-560.

Prodaj dobro ohranjeno repetirno risanico Mauser, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 42. Telefon: 041/633-744.

Prodaj natančno repetirno risanico Brno, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Swarovski Habicht, 6 x 42 (Suhlova montaža) in **šibrenico** Merkel Suhl, kal. 16-16. Tel.: 040/892-472.

Prodaj ruska daljnogleda Zenit - Tento, 7 x 50 in 10 x 50, Zeissove leče, vrhunska, z usnjeno torbico. Cena 95 €. Tel.: 051/820-975.

Prodaj bok šibrenico CZ, kal. 12/12. Puška je bila neuporabljena. Tel.: 041/746-088.

Prodaj natančno repetirno risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles, 4 x 32 (Suhlova

montaža), dobro ohranjeno. Tel.: 031/348-288, Grapar.

Prodaj novo polavtomatsko risanico Browning Bar 2 Long Trach, kal. .30-06 Spr. Na puško je montirana optična pika Bushnell Holo Sight, III. generacija. Tel.: 041/560-107.

Prodaj trap puško BRO-WING 425, dolžina cevi 81 cm, **trap puško** SKB, mod. 705 z variabilnimi zadrgami »čoki« in nastavljivim kopitom ter **repetirno risanico** Styer Mannlicher SSG, kal. .308 Win., s str. daljnogledom. Tel.: 041/706-980.

Prodaj repetirko Blaser R93 Luxus, kal. .30-06, IC varianta za Blaser R93 Zeiss Victory Variopoint M2, 5-10 x 56T IC z montažo in IC R93 za vklop rdeče pike, IC izvlakač tulcev; **strelne daljnogleda** Zeiss Diavari VM 2,5-10 x 50T z rdečo piko, 4A; Zeiss Diatal VM 6 x 42T 4A; Swarovski Habicht 6 x 42 4A; Swarovski Habicht 2,2-9 x 42 4A; Swarovski Habicht 3-12 x 50 4A rdečo piko; Schmid&Bender 2,5-10 x 50 4A; **dvogleda** Swarovski EL 10 x 42 WB, Swarovski SLC 7 x 42 B, Zeiss 10x40 BT P ter Aimpoint Blaser Micro H1. Tel.: 041/749-053.

Prodaj kombinirko ČZ, kal. 7 x 57 R/16, z vgrajenim naprožilom in str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža) in bok **šibrenico** Lames Chia-vari, kal. 12/12. Tel.: 041/730-731.

Prodaj kombinirko ČZ, Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom 3-9 x 50, s str. daljnogledom Meopta 3-9 x 50 (Suhlova montaža). Tel.: 031/647-997.

Prodaj lahko damsko kombinirko Heym, kal. 16/222 Rem. Mag., s str. daljnogledom 3 - 9 x in s strelivom. Tel.: 031/633-992.

Prodaj enocevno češko risanico - prelamačo, mod. 99, kal. 6,5 x 57 R, z naprožilom in str. daljnogledom Leupold Euro 30,3 - 9 x 50. Dodam tudi tok za puško in 50 nabojev Blaser. Tel.: 041/697-925.

Prodaj nova strelna daljnogleda Norconia, Nemčija 1,5-6 x 40 in 3-9 x 40 z osvetljenim križem 4a. Tel.: 041/238-943.

Prodaj borovelsko repetirko (J. Fanzo), kal. .30-06 Spr., s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 in Luxus izvedbo kopita. Je odlično ohranjena. Tel.: 031/333-423.

Prodaj repetirno risanico, kal. .308 Win., s str. daljnogledom. Tel.: 031/731-345.

Prodaj novi repetirni risanici, kal. .243 Win. (levi zaklep), in 7 x 57; obe izdelani v Kranju. Tel.: 041/632-160.

Lovski psi

Prodaj nemške kratkodlake ptičarje, rjave serce. So potomci odličnih nemških in slovenskih lovskih delovnih linij. Leglo 15. 2. 2014. Tel.: 041/562-445.

Prodaj pritlikave resaste jazbečarje, poležene 5. 3. 2014, potomce lovske vodenih prednikov z izkazanimi izrednimi lovskeimi zasnovami in odličnimi ocenami. Tel.: 041/624- 833, Miran Kačič.

Prodaj leglo angleških šringers španjelov belo črne in belo rjave barve. Položeni so bili 6. 3. 2014. Psički so potomci delovnih staršev. Tel.: 040/303-471, Matjaž.

Prodaj leglo alpskih brak-jazbečarjev, jelenje rdeče barve, poleženih 10. 2. 2014, potomce delovnih staršev. Za od-dajo bodo primerni po 10. 4. 2014. Zaželen predhodni ogled. Tel.: 031/633-820, Janko.

Prodaj mladiča pasme kratkodlaki istrski gonič, psa in psičko, vrhunske vzreje, stara tri mesece, tetovirana, čipirana in cepljena. Tel.: (02) 88 44 633 ali 031/613-302.

Na voljo so mladički pasme nemški lovski terier iz kombinacije Ani & Wotan von Obermayerhofen. Oče in mati sta testirana za PLL! Jernej Markelj, Tel.: 031/387-351.

Drugo

Prodaj lovski krog, št. 46 (hlače, suknjič, letna srajca in klobuk). Cena 250 €. Tel.: 040/771-720.

Kupim rabljeno kovinsko varnostno omaro za orožje (3-5 pušk). Tel.: 041/610-936.

Kupim knjigo Zlatorogove knjižnice, št. 2 (Mirko Sušteršič: **Po mojih lovskih stezah**). Po-nudbe sprejemam na tel. številko 040/551-562.

Prodaj skoraj nov lovski krog (dolžina hlač 120 cm, obseg pasu 90 cm), cena 40 €. Tel.: (01) 75-49-299.

Poceni prodaj nov lovski krog, št. 52. Tel.: 031/322-560.

Prodaj valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Na voljo imam tudi odrasle fazane, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Odstopim vam odstrel srnjaka v Srbiji (možnost lova od 15. 4. naprej) v lovišču, ki je znano po srnjakih z izjemno močnim rogovjem (trofejami). Tel.: 041/ 406-471.

Prodaj okrasne izdelke umetne obrti iz roževine (broške, gumbi, razni gumbi, kravate; 80-letna tradicija, 60 let lastnih izkušenj in znanja. Franc Barbič, Verje 53, 1215 Medvode. Tel.: (01) 36-21-230; 031/770 - 675.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle od tega leta. Tel.: 051/611-377.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine, za odlov živih živali velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI. Tel.: 041/642-184.

LOVSKA DRUŽINA
VRANSKO

LD VRANSKO

prireja

TRADICIONALNO SREČANJE OB VELIKONOČNEM PIRHU

oziroma

Streško tekmo s puško risanico.

Tekmovanje bo v **ponedeljek, 21. 4. 2014** (velikonočni ponedeljek), z začetkom ob 8. uri pri lovske domu LD Vransko na Tešovi (pot bo označena iz Vranskega).

Tekmovali bodo *posamezniki in tričlanske ekipe LD*.

Razdalja 100 m, trije strelji, streljali bomo z visoke preže na tarčo velikonočnega pirha. Dovoljena bo uporaba orožja in daljnogleda v skladu s *Pravilnikom o lovske strelstvu*.

Streška mesta so pokrita!

Prijave bomo sprejemali do 14. ure.

Nagrade:

Tri najboljše ekipe bodo prejele pokale.

1. mesto – posamezno: odstrel trofejnega srnjaka (z mesom) v letu 2014
2. mesto – posamezno: odstrel gamskega mladiča (z mesom) v letu 2014
3. mesto – posamezno: odstrel divjega prašiča – ozimca (z mesom) v letu 2014.

Pripravljen je tudi bogat sklad praktičnih nagrad do 15. mesta.

Informacije: Boštjan Strnad, tel. 041/843- 918.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno!

Vabljeni!

Nasikot: M. Samar

APRIL									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)						
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec			
1. To	7:29	21:42	6:43	19:30	5:36	20:37			
2. Sr	8:5	22:47	6:41	19:31	5:34	20:38			
3. Če	8:45	23:47	6:39	19:33	5:32	20:40			
4. Pe	9:28	-----	6:37	19:34	5:30	20:41			
5. So	10:16	0:42	6:35	19:35	5:28	20:43			
6. Ne	11:7	1:30	6:33	19:37	5:25	20:44			
7. Po	12:2	2:13	6:31	19:38	5:23	20:46			
8. To	12:59	2:51	6:29	19:39	5:21	20:47			
9. Sr	13:57	3:24	6:27	19:41	5:19	20:49			
10. Če	14:56	3:54	6:26	19:42	5:17	20:51			
11. Pe	15:56	4:22	6:24	19:43	5:15	20:52			
12. So	16:58	4:49	6:22	19:45	5:13	20:54			
13. Ne	18:1	5:16	6:20	19:46	5:11	20:55			
14. Po	19:6	5:43	6:18	19:47	5:9	20:57			
15. To	20:13	6:14	6:16	19:49	5:7	20:58			
16. Sr	21:19	6:48	6:14	19:50	5:5	21:0			
17. Če	22:26	7:26	6:13	19:51	5:3	21:1			
18. Pe	23:28	8:11	6:11	19:53	5:1	21:3			
19. So	-----	9:3	6:9	19:54	4:59	21:5			
20. Ne	0:27	10:2	6:7	19:55	4:57	21:6			
21. Po	1:18	11:7	6:6	19:57	4:55	21:8			
22. To	2:3	12:17	6:4	19:58	4:53	21:9			
23. Sr	2:43	13:28	6:2	19:59	4:51	21:11			
24. Če	3:18	14:40	6:0	20:1	4:49	21:13			
25. Pe	3:51	15:52	5:59	20:2	4:47	21:14			
26. So	4:22	17:3	5:57	20:3	4:45	21:16			
27. Ne	4:53	18:14	5:55	20:5	4:43	21:18			
28. Po	5:25	19:23	5:54	20:6	4:41	21:19			
29. To	6:0	20:30	5:52	20:7	4:39	21:21			
30. Sr	6:38	21:32	5:51	20:9	4:37	21:23			

rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Zelo ugodno prodamo za mrznjeno, izredno lepo kožo 80 kg težkega medveda, odstreljenega februarja 2014. Tel.: Branko 041/724-031.

Prodaj malo nošen lovski krog Mura, št. 54. Cena 100 €. Tel.: 031/464-210.

INTER KOOP Dr. Stokier
Garten-Apotheken

ODVRAČALO DIVJADI

ARBIN

Tekoče sredstvo za odvracanje srnjadi, jelenjadi, divjih svinj, zajcev in kun od kultiviranih površin

Biocid uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite navodilo in podatke o izdelku

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na telefonskih številkah 041 629 045 in 041 730 397 ter e-mailu narocila@igefa.si

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice, krmilnice za ptice (več vrst), netopirnice in pasti za lov polhov (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Prodaj muflone in muflonke ter navadnega jelena (6+). Cena po dogovoru. Tel.: 051/666-916.

Prodaj novo, trenutno najboljšo in najbolj napredno lovsko kamero na trgu. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkcija, 12MP fotoaparati, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Prodaj nerabljeno elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet do 1000 metrov, popolnoma vodotesna, z jamstvom. Ugodno. Tel.: 041/406-471.

Prodaj nov lovski brezrokavnik, št. 54, pas za šibrene naboje in gamaše (cena 60 €). Tel.: 041/885-539.

Prodaj, po ugodni ceni, zelo dobro ohranjen kovinski pesjak velikost 2 x 2 m. Tel.: 040/624-078.

Prodaj terensko vozilo Toyota Land Cruiser, 3.0 D, 3 vrata; 2004, 125.000 km, kovinsko srebrne barve, drugi lastnik. Tel.: 041/844-662 ali (01) 427-16-66.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo

LE CHATEAU ZEISS STEYR MANNLICHER TE TIKKA

Za lovce, ki vedo, kaj hočejo!

www.lovskatrgovina.si

info: 070 228 227

BROWNING RUGER

MEDO sport TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

BIROS, d.o.o., Cesta Toneta Kralja 2, 1290 Grosuplje
www.biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT GROSUPLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE, tel. 01/ 787 37 00, e-mail: medosport@biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 70

PRODAJA NA OBROKE!

Pentaflex
ŠIROKOKOTNI DALJNOGLED
JAGER 1-4x24 IR

- POVEČAVA: 1-4x24
- PREMIER OBJEKTIVA: 24 mm
- PREMIER TUBE: 30 mm
- OSVETLJENA PIKA
- JAKOST SVETLOBE NASTAVLJIVA S POTENCIOMETROM
- POLNEN Z DUŠKOM
- VODOODPORN
- DOLŽINA: 27 cm
- TEŽA: 445 g

- 12 %

Stara cena: 210,00 €
NOVA CENA: 184,80 €

JAKNA FLIS 8470
- s snemljivimi rokavi

- 10 %

Stara cena: 140,00 €
NOVA CENA: 126,00 €

- 20 %

Stara cena: 69,00 €
NOVA CENA: 55,20 €

WINCHESTER RARMA Döner Litter & Rottel

VRHUNSKSE SEKS KAPSULE

OSTAVA V 20 MINUTAH

NAROČILO NA: 051 874 574

POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

4PLAY
VRHUNSKA NARAVNA SEKS KAPSULE
10 KAPSUL

NOVO! NAJBOLEŠE NARAVNE KAPSULE! www.4play.si

- ✓ MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
- ✓ BREZ STRANSKIH UČINKOV
- ✓ ZA MOŠKE IN ŽENSKES!

NAPRODAJ NA VSEH SERVISIH PETROL! Na blagajni.

AKCIJSKA PONUDBA: 20 KAPSUL SAMO 59 EUR, 10 KAPSUL STANE 32,40 EUR + poštni str.

Modno krojaštvo Andrej Šmigoc, d.o.o.
Spuhlja 86a / 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 779 35 61
M: +386 (0)41 949 331
E: info@krojastvo-smigoc.si

MODNO KROJAŠTVO
Andrej Šmigoc, d.o.o.
Ptuj

**SRAJCE
TELOVNIKI
KLOBUKI
KRAVATE
MOŠKI IN ŽENSKI KROJ** (zimski, letni material)
HUBERTUS PLAŠČI • PELERINE • PUMPARICE

Vsa oblačila izdelamo po meri in preizkušnji, ne glede na oddaljenost!
www.krojastvo-smigoc.si

**Pri nas vemo,
kaj lovci potrebujete!**

JORDAN

Kombinirana poraba goriva 7,1 litra na 100 km CO₂ (g/km)
Šilka je simbolična

SUZUKI Avrohiša Jordan - Škofljica • 01/366 63 48 • www.avtohiša-jordan.si

Afriški safari: 9 dni v južnoafriškem lovišču s 6 dnevi lova in odstrelom 3 glav divjadi po izbiri (springbok, dujker, stenbok, blesbok, pavijan, šaka). Cena safarija je 2.690 € od/do Johannesburga. Nizke cene za odstrel klasične afriške divjadi; npr. niala 890 €, kudu 790 €, orix 600 €, eland 1.090 €, progasti gnu 500 €, waterbuck 950 €, merjasec bradavičarke 200 € ... Odhoda skupin v našem spremstvu bosta 23. 7. in 19. 9. 2014.

In še: brezplačen odstrel dveh gnujev ob prijavi do 15. 4. 2014!

Srbija, Vojvodina: odstrel smjaka v medalji že za 590 €. Sezona lova je od 15. 4. naprej.

Sibirski srnjak v prsku (Kurgan, Rusija): 8-dnevni aranžma s 5 dnevi lova, polnim penzionom, vizo in letalskim prevozom iz Ljubljane ter odstrelom 1 smjaka za 3.970 €. Termin lova naše skupine je 8.-16. 9. 2014. Sočasno je mogoče loviti losa v roku.

Kozorog v Kirgiziji: 9 dni v lovišču, 7 dni lova z osebnim vodnikom, vsi prevozi, tudi letalski iz Ljubljane, za ceno 3.200 €. Odstrel kozoroga je 1.600 € brez omejitve trofejne vrednosti. Termin lova skupine v našem spremstvu je 17.-30. 8.

Črni medved, Kanada: 7 dni v lovišču, 6 dni lova za 1.990 €. Odstrel prvega medveda je 500 €, vsakega naslednjega pa le 300 €. Odhod skupine na lov v našem spremstvu bo 20. junija.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

Lovišče VI/2 "Đurđevačka Bilogora"
nudi v zakup
LETNI LOVSKEJ PAKET

Kraj: Hampovica, Đurđevac
Obdobje od 01.05.2014. do 01.03.2015.

VSEBINA LOVSKEGA PAKETA:

- 1 jelen neomejene trofejne vrednosti (z mesom)
- 3 smjaki neomejene trofejne vrednosti (z mesom)
- 10 drevih prašičev (z mesom, od tega 3 merjasec neomejene trofejne vrednosti)
- 2 lovna dneva s pogonom na drevo prašiče
- 2 lovna dneva na sloko (vel. křumaf)
- neomejeno število prihodov v lovišče v navedenem obdobju lovskega paketa
- v navedenem obdobju je na voljo lovski čuvaj lovišča

CENA LOVSKEGA PAKETA – 2.900,00 € (VKLJUČEN JE DAVEK)
VSE DODATNE INFORMACIJE O PONUDBI : tel. +385 91 44 88 268
e-naslov: lu.ferdinand.lov@gmail.com

Lovski daljnogled Sanju 8 X 42 WPR

Povečava: 8 x
Premer leče: 42 mm
Dobra vidljivost v mraku
Čista in jasna slika
Povsem vodotesen
10-letna garancija
Ugodna cena: **187,00 €**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

MEDO šport BIROS, d.o.o., Cesta Toneta Kralja 2, 1290 Grosuplje
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO www.biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT GROSUPLJE
Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE
tel. 01/787 37 00, e-mail: medosport@biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT ČENOMELJ
Ulica na Utrbah 24, 8340 ČENOMELJ
tel.: 07/306 24 70

AKCIJA PUŠKA + OPTIKA + MONTAŽA - 10 %

STEYR MANNLICHER COUNT ON IT

NOVO TITAN 16

ALFA PROJ

REVOLVER ALFA HOLEK 341 4" 22 LR/WMR Cena 430,00 €

REVOLVER ALFA STEEL 3541 4" INOX, 357 MAG. Cena 635,00 €

PİSTOLA ALFA COMBAT 9mm LUGER Cena 629,90 €

STEYR MANNLICHER COUNT ON IT

Sabatti Beretta VILDIZ ALFA PROJ RUGER

DOG TRACE

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa ovratnice proti lajanju nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760 www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

TEHNO OPTIKA

SMOLNIKAR, d.o.o.
Brdniška ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

Nikon

Monarch 8,5-10x50
Akcijska cena: ~~599,00 €~~
sedaj **490,00 €**

SERVIS: dvogledov in strelnih daljnogledov

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: ~~209,00 €~~
sedaj **190,00 €**
Redna cena: 209,00 €

Cene veljajo do razprodaje zaloge

10% popusta
na vse puške in akcija
na strelivo NSI, RWS.

Puškarstvo Spendal d.o.o.

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307 • email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Hawke ...
- Puške: Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, Merkel, Titan-Röbber, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil ...
- Oblačila: Chevalier, Laksen

Izvajamo vsa puškarska dela

SLOV ARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 15:00 - 19:00
Tel.: 040 126 500, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

Quality made
in Austria

GunCoating®

Tehnološko napredno keramično mazivo

- ✓ Brez vonja in barve, ne pušča ostankov in ne masti.
- ✓ Zelo primeren za vse vrste strelnega orožja in nožev.
- ✓ Zaradi suhe površine se na orožje ne lepi prah.
- ✓ Dolgotrajni efekt z visoko protikoroziivno zaščito.
- ✓ Za zaščito zadostuje majhna količina – zelo ekonomično.
- ✓ Odporen na vodo, znoj in kri.

IZBRALI SO GA: BLASER, MAUSER, TITAN, STEYR MANNLICHER, ANSCHÜTS, VOERE.

Na prodaj v trgovinah: SloVArms, Lovski mojster, Kormoran, Nold, Fanzoj, puškarstvo Vute, Medo Sport, Kostevc, Anceji, Avantura, RR Sport, SloGun, trgovine Koptex • Lovci: Nova Gorica, Koper, Irska Bistrica, Ljubljana, Kranj, Krško, Maribor, Murska Sobota.

RÖWA
Röbber | AUSTRIA

TITAN 6 in TITAN 16

Verney-Carron
Faiseur de fusils depuis 1650

Vixen®

MMS
lovske kamere

ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE

